



สภาปฏิรูปแห่งชาติ



วาระปฏิรูปที่ ๑๖ : การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

วาระปฏิรูปที่ ๑๗ : การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)

วาระปฏิรูปที่ ๑๘ : การปฏิรูประบบการเรียนรู้



ชื่อเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๑๖ : การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา
วาระปฏิรูปที่ ๑๗ : การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)
วาระปฏิรูปที่ ๑๘ : การปฏิรูประบบการเรียนรู้

เลขประจำหนังสือ ISBN 978-616-399-011-2

ปีที่พิมพ์ สิงหาคม ๒๕๕๘

จำนวนหน้า ๑๑๙ หน้า

จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๗
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๗

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๑๗
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๒

คำนำ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ปฏิบัติภารกิจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ กล่าวคือ “...ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ” นอกจากการวิเคราะห์และกำหนด “วิสัยทัศน์และอนาคตประเทศไทย” สำหรับระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี ในอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดประเด็นและแนวทางการปฏิรูปด้านต่าง ๆ แล้ว สภาปฏิรูปแห่งชาติยังได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อสนเทศ ตลอดจนประมวลความรู้ ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หยิบยกขึ้นกำหนดเป็นวาระปฏิรูปที่สำคัญ ๆ รวม ๓๗ วาระปฏิรูป และเป็นวาระพัฒนาที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากการปฏิรูปแล้ว อีก ๖ วาระพัฒนา

วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาทั้งหมด ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และได้นำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามสมควรต่อไปแล้ว

เอกสารฉบับนี้เป็นประมวลรายงานวาระปฏิรูปที่ ๑๖ เรื่อง การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ เรื่อง การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ เรื่อง การปฏิรูประบบการเรียนรู้ ดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้จัดรวบรวมเพื่อเผยแพร่สำหรับประโยชน์สาธารณะสืบไป

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๓ สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๒
บทสรุปผู้บริหาร	๓
รายงาน	๖
ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย	๖
บทนำ	๖
สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๘
ส่วนที่ ๑ วิเคราะห์สภาพการณ์ศึกษาของประเทศไทย	๘
ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์การปฏิรูป	๑๗
ส่วนที่ ๓ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลง ในประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ	๕๓
บรรณานุกรม	๗๘
ภาคผนวก ก	๗๙
ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ พ.ศ.	
ภาคผนวก ข	๙๕
ภาคผนวก ค	๑๐๕
รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๖ : การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา	
รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๗ : การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)	
ภาคผนวก ง	๑๑๐
ภาคผนวก จ	๑๑๘
คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	

รายงาน
ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย*

บทสรุปผู้บริหาร

คุณภาพการศึกษาและคุณภาพกำลังคนคือรากเหง้าของปัญหาการพัฒนาประเทศแทบทุกด้าน ปัญหาความตกต่ำของคุณภาพการศึกษาไทยจากข้อมูลเชิงประจักษ์มากมายจึงชี้ถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาคนครั้งใหญ่ ที่จะต้องเป็นรูปธรรมส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในคุณภาพกำลังคน ตลอดจนแรงงานในทุกสาขาการผลิตให้ได้ เพื่อป้องกันอนาคตประเทศชาติทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจากความเสี่ยงนานับประการ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมของประเทศที่จะต้องเผชิญกับโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ อีกมากในอนาคต

โดยหลักการดังกล่าว คณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ภายใต้กรอบที่ ๑ แนวคิดหลักและวาระการปฏิรูป ๓ วาระหลัก (๑๖, ๑๗, ๑๘) เข้าสู่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปแล้วเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘ จากนั้นจึงได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ครบถ้วนยิ่งขึ้นเป็นฉบับปรับปรุง โดยยังคงไว้ซึ่งสาระตามกรอบวาระการปฏิรูป ๓ วาระ ได้แก่ **วาระที่ ๑๖** ปฏิรูประบบการจัดการศึกษา **วาระที่ ๑๗** ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และ**วาระที่ ๑๘** ปฏิรูประบบการเรียนรู้ เพื่อนำเสนอรายงานต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติในครั้งนี้เพื่อรับรองและให้ความเห็นชอบ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

วาระที่ ๑๖ ปฏิรูประบบการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการจัดการศึกษาของประเทศ จากที่ผ่านมาในระยะเวลามากกว่า ๕๐ ปี ภายใต้การกำกับและจัดการโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักร่วมกับหน่วยงานราชการอีกบางหน่วย ข้อจำกัดของระบบราชการที่บริหารด้วยกฎระเบียบขาดความยืดหยุ่นและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้คุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำลงอย่างต่อเนื่องและตอกย้ำความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ยิ่งเพิ่มมากขึ้น การปฏิรูปครั้งนี้จึงจะมุ่งการกระจายบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่มีความพร้อมเข้ามาร่วมจัดหรือส่งเสริมดูแลการจัดการศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีอิสระตามบริบทเศรษฐกิจและภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่โดยรัฐเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลมาตรฐาน

วาระที่ ๑๗ ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) เป็นการปฏิรูประบบจัดการงบประมาณใหม่ โดยให้จ่ายงบดำเนินการไปให้ผู้เรียนโดยตรงตามความจำเป็นที่แท้จริงของผู้เรียนแทนที่จะจ่ายให้ส่วนกลางไปกระจายให้สถานศึกษาตามรายหัวของผู้เข้าศึกษา ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนในเมืองและชนบทรวมถึงการปรับขนาดสถานศึกษาให้มีขนาดพอเหมาะ และสามารถยกระดับสถานศึกษาที่ไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐานขึ้นมาให้เท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น

วาระที่ ๑๘ ปฏิรูประบบการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ให้กับคนไทยทั้งประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมพัฒนาการที่ได้มาตรฐานตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์ การเรียนรู้ปฐมวัยให้เป็นรากฐานที่ดีของชีวิตเด็ก การเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ให้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ดีแก่เด็กทุกคน ตลอดจนในวัยเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยทุกช่วงวัย รวมถึงผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ที่เข้าถึงข้อมูลความรู้สมัยใหม่อย่างเท่าเทียม เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม

* รายงานนี้จัดทำโดยคณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และได้นำส่งคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘

นอกจากนี้ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ในระยะต่อมายังได้เร่งดำเนินการสืบเนื่องเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของกระบวนการปฏิรูปที่เป็นรูปธรรมสามารถตอบโจทย์ความต้องการของการเรียนรู้ของคนไทยทุกช่วงวัย และสามารถนำไปดำเนินการให้บรรลุผลได้จริง โดยการปรับการทำงานคณะกรรมการฯ เดิมในคณะกรรมการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคณะทำงานเชิงประเด็นอีก ๔ ประเด็น คือ ๑) การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รวมปฐมวัย) ๒) การปฏิรูปการอาชีวศึกษา ๓) การปฏิรูปการอุดมศึกษา และ ๔) การปฏิรูปการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาประชากรทั้ง ๗๐ ล้านคน (รวมแรงงานต่างด้าว) โดยการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่ต้องถือว่าการศึกษายเป็นประเด็นปัญหาร่วม (Cross-Cutting Issues) ซึ่งคณะทำงานทั้ง ๔ ชุดดังกล่าว ได้จัดทำรายงาน เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานรวมทั้งข้อเสนอแนะที่สามารถผนวกเพิ่มเติมเข้ากับประเด็นการปฏิรูปทั้ง ๓ วาระหลัก ๒๒ ประเด็นปฏิรูป รวมเป็นการปฏิรูปทั้งหมด ๒๖ ประเด็นในรอบปีที่ ๑ ดังกล่าวข้างต้น รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่จะเชื่อมโยงกับกรอบการปฏิรูปกรอบที่ ๒ และ ๓ ต่อไป

สาระสำคัญของแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาคนคือการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ไปสู่การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวงทุกช่วงวัย โดยรัฐต้องกระจายบทบาทความรับผิดชอบออกไปยังทุกภาคส่วน รวมถึงระดับพื้นที่และสถานศึกษา ผันบทบาทรัฐเองมาเป็นผู้กำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดผู้จัดและการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบโจทย์การพัฒนาพื้นที่และการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งอุดหนุนค่าใช้จ่ายการศึกษาโดยตรงถึงผู้เรียน เพื่อให้เป็นคานงัดสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีกลไกระดับชาติขึ้นมาเป็นหน่วยนโยบายประสานการทำงานกับรัฐบาลและทุกภาคส่วน เพื่อให้การปฏิรูปทุก ๆ ด้านทั้งด้านระบบบริหารจัดการ การเงินการคลัง และระบบบุคลากร สามารถดำเนินการปฏิรูปไปได้อย่างต่อเนื่องจนเป็นผลสำเร็จโดยปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

ในการดำเนินการตามสาระสำคัญดังกล่าวนี้ คณะกรรมการฯ ได้กำหนดเป้าหมายและสิ่งที่คาดหวังว่าคนไทยและสังคมไทยจะได้รับจากกระบวนการปฏิรูปครั้งนี้ ดังนี้

๑. การเป็นประเทศแนวหน้าของโลก ทั้งในด้านความสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจและความมั่นคงผาสุกทางสังคม บนพื้นฐานการมีนโยบาย เป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาชาติที่ชัดเจน ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่และของประเทศ เป็นระบบการศึกษาใหม่ที่ทำให้การเรียนรู้ที่หลากหลายและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมของโลก

๒. การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคนไทยทุกภาคส่วน ปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาให้กระจายบทบาทหน้าที่ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีความพร้อมที่จะเข้ามาร่วมจัดหรือร่วมสนับสนุน หรือตรวจสอบการจัดการศึกษาในพื้นที่ของตน เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ตลอดจนขจัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และสร้างภาวะรับผิดชอบในการจัดการศึกษาไปในขณะเดียวกัน

๓. เด็กที่อยู่บนแผ่นดินไทยทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้ได้รับการดูแลอย่างถูกต้องตามมาตรฐานสากลตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีทักษะความพร้อมสู่โลกการทำงาน และใช้ชีวิตอย่างฉลาดได้เท่าทัน ลดปัญหาความเสี่ยงในเด็กเยาวชน เช่น ปัญหาแม่วัยรุ่น ปัญหาการใช้สิ่งเสพติด ปัญหาความรุนแรง

๔. การสร้างสัมมาชีพทั่วทุกพื้นที่ จากการศึกษาให้ครอบคลุมการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับแรงงานทุกช่วงวัยจนถึงผู้สูงอายุ มุ่งให้คนในทุกท้องถิ่นสามารถสร้างงานสร้างอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนในชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้

๕. อัตราการมีงานทำของทุกภาคผลิตที่ไทยมีศักยภาพแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น สร้างมูลค่าเพิ่มและความก้าวหน้าในงานอาชีพให้กับคนไทยทุกช่วงวัย และต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

๖. งบประมาณการศึกษาและการพัฒนาคนถูกใช้อย่างคุ้มค่าและมีความเป็นธรรมมากขึ้น ขจัดความเหลื่อมล้ำของโรงเรียนในชนบทด้วยวิธีการจัดสรรงบประมาณที่แปรผันตามสภาพผู้เรียนและพื้นที่ ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง

๗. ระบบการบริหารจัดการการศึกษาใหม่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูง มีภาวะรับผิดชอบและตรวจสอบได้ โรงเรียนทุกแห่งมีขนาดที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการในระดับสถานศึกษาหรือศูนย์เรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ปราศจากข้อจำกัดจากระบบราชการ สามารถจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองความต้องการผู้เรียนและชุมชนในทุกพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

๘. การวางแผนกำลังคนของประเทศตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่ทันสมัย สามารถติดตามผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถนำการศึกษาที่มีคุณภาพเข้าไปถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้อย่างเท่าเทียม ทั้งเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการมีงานทำของผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าในสังคม

๙. ระบบการศึกษาไทยเป็นระบบการศึกษาที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บนฐานการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมที่มีการลงทุนอย่างถึงพร้อมและการขยายผลที่ดีผ่านเครือข่ายระดับพื้นที่ที่ครอบคลุมในทุกภูมิภาคของประเทศ

๑๐. สังคมไทยเป็นสังคมอุดมปัญญาที่พลเมืองทุกคนมีแรงบันดาลใจและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นอารยะประเทศ และการเป็นสังคมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ เพื่อให้การเตรียมการรองรับกระบวนการปฏิรูปที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาวตามมาเป็นไปอย่างมีระบบต่อเนื่อง และสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมกับประชาชนได้จริง คณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงได้ดำเนินการศึกษา และเตรียมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญเพื่อให้เกิดกลไกและเครื่องมือที่จำเป็นเร่งด่วนต่อการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ. รวมถึงแนวทางจัดทำร่างกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาด้านต่าง ๆ เพื่อนำเสนอให้ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนการเสนอรายงานการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ รวมทั้งร่างกฎหมายที่ต้องดำเนินการต่อเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

รายงานยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย*

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้ลงมติตั้ง คณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ วรรคสาม (๕) โดยมีอำนาจหน้าที่ วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย นั้น

จากการสัมมนาของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘ สภาปฏิรูปแห่งชาติได้กำหนด วาระปฏิรูปออกเป็น ๓๗ วาระและกำหนดให้คณะกรรมาธิการรับผิดชอบหลักในการพิจารณาดำเนินการพิจารณา ศึกษาใน ๓ วาระ ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบ การคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้

ทั้งนี้ ในการดำเนินการปฏิรูปทั้ง ๓ วาระดังกล่าวข้างต้น สภาปฏิรูปแห่งชาติได้กำหนดกรอบในการ ดำเนินการไว้ ดังนี้

กรอบที่ ๑ ดำเนินการจัดทำกรอบหลักการปฏิรูป ให้แล้วเสร็จและนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อ พิจารณาเห็นชอบในหลักการ

กรอบที่ ๒ ดำเนินการกำหนดวิธีการและกระบวนการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเห็นชอบให้ดำเนินการต่อ

และกรณีที่เหมาะสมให้มีการยกร่างกฎหมาย ให้ดำเนินการแล้วเสร็จและนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อ พิจารณาด้วย

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายดังกล่าว คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการ กรอบที่ ๑ ดำเนินการจัดทำกรอบหลักการปฏิรูป ให้แล้วเสร็จและนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณา เห็นชอบในหลักการแล้วเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้เห็นชอบในหลักการและได้เสนอ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อคณะกรรมาธิการได้นำมาปรับปรุงรายงานดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งให้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการปฏิรูปมาพร้อมด้วย

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษากรอบที่ ๒ วิธีการและกระบวนการปฏิรูป เสร็จแล้ว จึงขอ รายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย ประเด็น กรอบการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ฉบับปรับปรุง) รวมทั้ง ประเด็น วิธีและกระบวนการปฏิรูป รวม ๓ วาระ การปฏิรูป ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลัง ด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ มาให้สภาปฏิรูปแห่งชาติทราบ ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ วรรคท้าย ต่อไป

* รายงานนี้จัดทำโดยคณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และได้นำส่งคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘

๒. ประเด็นการศึกษา

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย ประเด็น กรอบการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ รวมทั้ง ประเด็น วิธีและกระบวนการปฏิรูป รวม ๓ วาระการปฏิรูป ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้

๓. วิธีการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาเรื่อง ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย ประเด็น กรอบหลักการ รวมทั้งวิธีและกระบวนการการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ๓ วาระ ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรวบรวมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ การรับฟังความคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ มีการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาในเชิงลึก จำนวน ๖ คณะ และคณะทำงานเชิงประเด็น ๓ คณะ รวมถึงได้มีการจัดการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นด้านการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ จำนวน ๘ จังหวัด ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ภาคกลาง และภาคใต้ รวมทั้งข้อเสนอสรุปแนวทางการปฏิรูปจากคณะอนุกรรมการฯ ๖ คณะ และมอบหมายให้มีคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับรองต่อไป

สรุปผลการพิจารณาศึกษา

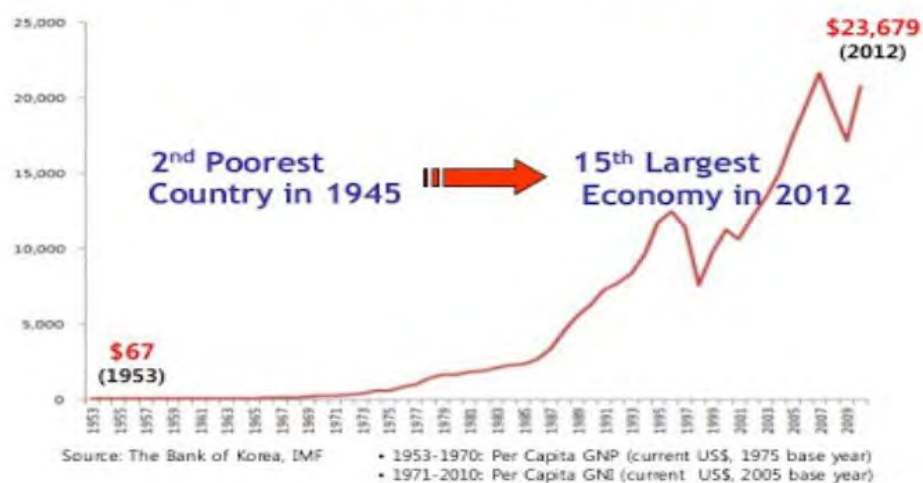
ส่วนที่ ๑ วิเคราะห์สภาพการณ์ของการศึกษาประเทศไทย

๑.๑ บริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

นับตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๙๐ เป็นต้นมา ที่โลกของเราก้าวเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่นำความเปลี่ยนแปลงมากมายมาสู่ระบบเศรษฐกิจโครงสร้างสังคมหรือแม้แต่วัฒนธรรมการใช้ชีวิตของผู้คนทั่วโลก การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การเคลื่อนย้ายทุนและแรงงานข้ามชาติได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ความเป็นสังคมที่เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ตลอดจนวัฒนธรรมการกินอยู่การใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่เป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นคล้าย ๆ กันกับทุกประเทศทั่วโลก ความเป็นโลกไร้พรมแดนกลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ผ่านความสัมพันธ์ทางการค้าไปจนถึงอาหารการกินและชีวิตความเป็นอยู่ยังไม่รวมถึงปัญหาอีกนานับประการที่มนุษย์เราไม่ว่าชาติใดต่างต้องเผชิญร่วมกัน ทั้งปัญหาความรุนแรงและความแตกแยกทางการเมืองและสังคม จากการที่ชนชั้นล่างมีการศึกษาและเข้าถึงการศึกษาข้อมูลมากขึ้นและเริ่มเรียกร้องความเป็นธรรมและความเท่าเทียมจากกลุ่มผู้มีอำนาจปกครอง ปัญหาสิทธิมนุษยชนที่ยังมีการละเมิดและหลอกล้ำเป็นอยู่ในทุกภูมิภาคของโลกรวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มนุษย์ต่างต้องเผชิญร่วมกัน

ท่ามกลางบริบทที่เปลี่ยนไปในกระแสโลกาภิวัตน์นี้ หลายประเทศสามารถฉกฉวยโอกาสปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางเศรษฐกิจสังคมและก้าวขึ้นมาเป็นประเทศชั้นนำของโลกได้ ดังตัวอย่าง ประเทศเกาหลี ซึ่งในทศวรรษ ๑๙๗๐ ยังอยู่ในฐานะประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกับไทยและอีกหลายประเทศทั่วโลก แต่ในช่วงเวลาเพียงไม่ถึง ๓ ทศวรรษ ก็สามารถก้าวมาเป็นประเทศผู้นำทางการค้า และเทคโนโลยีทันสมัย แม้แต่การเป็นผู้นำกระแสวัฒนธรรมใหม่ ที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดนี้ไม่เกิดขึ้นด้วยความบังเอิญแต่เกิดขึ้นด้วยปัจจัยที่สำคัญยิ่งนั่นคือปัจจัยเรื่องคุณภาพคน ในกรณีประเทศเกาหลีความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นช่วงเวลาราว ๓ ทศวรรษนี้ ล้วนแล้วแต่มีเหตุปัจจัยสำคัญจากการลงทุนในการพัฒนาคนและการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อยกระดับการผลิตและอุตสาหกรรมให้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของโลก และยิ่งเห็นถึงความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนในความพยายามสร้างคนและความรู้ดังกล่าว เพื่อขึ้นนำการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างทุกทิศทางเหมาะสมกับศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก

Korea's Economic Development, 1953-2010



แต่สำหรับกรณีประเทศไทยแม้จะมีความพยายามปฏิรูปการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวเช่นเดียวกัน นับตั้งแต่ความพยายามของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการศึกษา (สีปนนท์ เกตุทัต, ๒๕๑๘) เมื่อ ๔ ทศวรรษที่แล้ว มาจนถึงการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ล้าแล้วแต่เป็นการพยายามปรับระบบการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวสามารถตอบโจทย์การพัฒนาที่หลากหลายตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายว่าความพยายามดังกล่าวได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความไม่ต่อเนื่องของการปฏิรูปตลอดจนการฝังรากลึกอยู่ในระบบราชการที่เต็มไปด้วยกฎ ระเบียบ ขาดความยืดหยุ่นและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้ความพยายามของในรอบหลายทศวรรษที่ผ่านมาประสบความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง การศึกษาลับกลายเป็นปัจจัยที่เหนี่ยวรั้งการยกระดับขีดความสามารถแข่งขันของประเทศเป็นปัจจัยที่ทำให้ไทยไม่อาจยกระดับการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมไฮเทคได้เร็วพอ และเป็นเหตุที่ทำให้ไทยตกอยู่ในข่ายประเทศที่ติดกับประเทศรายได้ปานกลาง (Middle-Income trap) ยังไม่รวมถึงการสร้างปัญหาความเหลื่อมล้ำต่ำสูงทางเทคโนโลยีมากขึ้น ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนที่เข้าถึงการศึกษามีคุณภาพต่างกันมากขึ้น ตลอดจนปัญหาเด็กเยาวชน ความรุนแรง แม้วัยรุ่น ยาเสพติด อันเป็นปัญหาสังคมที่หนักหน่วงยิ่งขึ้น และสะท้อนถึงความล้มเหลวของระบบการศึกษาในอีกมิติหนึ่งด้วย

จำนวนแม่ครัวอายุ 19 ปีและต่ำกว่าที่หากตลอด	
ปี	จำนวน(คน)
2543	88,119
2546	95,818
2549	115,019
2552	122,736
2555	133,176

ที่มา : สถิติสาธารณสุขประจำปี สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงชี้ถึงความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ให้เป็นผลสำเร็จที่จะทำให้ระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพกำลังคนทุกช่วงวัย เป็นเครื่องมือสร้างองค์ความรู้รองรับการพัฒนาทุกภาคการผลิต และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่จะนำพาประเทศไปสู่ฐานะตำแหน่งที่ดีและสง่างามในเวทีโลก ทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม นี่จึงเป็นที่มาของ *รายงานยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยฉบับนี้* ที่จะได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาการศึกษาไทย เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องอันจะเชื่อมโยงไปสู่การเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปและผลลัพธ์ที่มุ่งหวังต่อประเทศชาติและสังคมไทยในอนาคต

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ได้สะท้อนให้เห็นว่าโลกกำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และได้ทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตสังคม การเมือง และวิกฤตสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเกิดประเด็นอุบัติใหม่ต่าง ๆ โดยเฉพาะการแย่งชิงทรัพยากร การเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ประกอบกับการเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกได้เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่นข้ามขอบเขตของพรมแดน ซึ่งเป็นตัวเร่งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ภูมิรัฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับโลก เกิดเป็นปรากฏการณ์โลกหลายขั้วอำนาจ (Multi-polar World) ที่ส่งผลให้กลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนามีบทบาทในเวทีโลก โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชีย

การที่เส้นพรมแดนระหว่างความเป็นกายภาพ (Physical) กับความเสมือน (Virtual) และระหว่างบริบทประเทศ (Local) กับบริบทโลก (Global) นั้นเลื่อนลางลงได้ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อประเทศไทยควบคู่กันไป ประเทศไทยจึงต้องเร่งยกระดับไปสู่การแข่งขันด้วยการยกระดับผลิตภาพการผลิต (Productivity) และการสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน (Sustainable Value Creation) เพื่อเปลี่ยนผ่านจากสถานะปัจจุบัน คือประเทศกำลังพัฒนาที่มีระดับรายได้ปานกลางค่อนข้างสูงไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว หรือประเทศโลกที่หนึ่งได้สำเร็จ พร้อม ๆ กับการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และการเติบโตโดยใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล เพราะหากประเทศไทยยังคงเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ยังคงพึ่งพาปัจจัยการผลิตดั้งเดิม อันได้แก่ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูกที่มีผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับและต่อยอด “ทุน” ในด้านต่าง ๆ ของประเทศดังเช่นที่ผ่านมา ประเทศไทยก็อาจต้องสูญเสียความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศอื่น ๆ และไม่สามารถสร้างชาติที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้สำเร็จ

โลกที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้แต่ละประเทศต้องเผชิญปัญหาเชิงซ้อนในสมรรถนะการแข่งขันระยะยาว ซึ่งเกี่ยวโยงระหว่างโครงสร้างกำลังคนกับคุณภาพของคน ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มที่กำลังเข้าสู่โครงสร้างสังคมที่มีผู้สูงอายุมากขึ้นขณะที่คุณภาพคนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้สถานการณ์สุขภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยหลายด้านยังน่าวิตก เช่น ไทยถูกจัดอันดับประเทศที่มีผู้ป่วยที่ติดเชื้อ HIV มากที่สุดในเอเชีย (ค.ศ. ๒๐๐๙) เป็นประเทศที่มีแม่วัยรุ่น (Teen mom) มากเป็นอันดับ ๒ ในเอเชีย (ค.ศ. ๒๐๑๑) และประชากรมีทักษะด้านภาษาอังกฤษเป็นอันดับที่ ๕๓ จากทั้งหมด ๕๔ ประเทศ รวมถึงมีจำนวนคดีเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

ความเปลี่ยนแปลงในโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ ถ้าโหมเข้าสู่ประเทศและพลเมืองต่าง ๆ อย่างรุนแรงและเห็นชัดเจนหลายด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน เทคโนโลยีและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติด้วย การศึกษานับเป็นสาระสำคัญซึ่งนานาประเทศตระหนักดีว่า การให้การศึกษที่เหมาะสมกับพลเมืองของตนคือหนทางเดียวที่จะทำให้ประเทศชาติสามารถรับมือกับความท้าทายทั้งหลายในศตวรรษที่ ๒๑ ได้สำเร็จ การดำรงตนให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นต้องพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัยเพื่อสร้าง **"พลเมืองที่เข้มแข็ง และสังคมที่มีคุณภาพ"** ด้วยเหตุนี้ การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ จึงเป็นภารกิจของชาติที่จะพึงละเลยไม่ได้

๑.๒ ข้อมูลเชิงประจักษ์ของปัญหาการศึกษาไทย

งานวิจัยของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในรอบหลายทศวรรษที่ผ่านมาและให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนถึงระบบปัญหาการศึกษาไทยในหลาย ๆ มิติ ตั้งแต่มิติของความเหลื่อมล้ำในโอกาส มิติของคุณภาพการศึกษา ไปจนถึงมิติของประสิทธิภาพของการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์อำนาจ ดังตัวอย่างข้อมูลเชิงประจักษ์บางส่วนในแต่ละประเด็นปัญหา ดังนี้

๑.๒.๑ **มิติความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษา** ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนภาพปัญหานี้ได้ดีที่สุดประการหนึ่งคือข้อมูลอัตราการคงอยู่ของเด็กไทยในระบบการศึกษา ซึ่งจากสถิติของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๕) พบว่ายังมีเด็กไทยอยู่มากที่หลุดออกไปจากระบบการศึกษาก่อนจบการศึกษาภาคบังคับและอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถเรียนไปจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี อันเนื่องจากปัญหาความยากจน การย้ายถิ่นของพ่อแม่ที่เป็นแรงงาน ตลอดจนปัจจัยสภาพพื้นที่ที่ทุรกันดารห่างไกลอันเป็นปัญหาที่สะสมมานานโดยยังไม่ได้รับการแก้ไข สภาพความเหลื่อมล้ำดังกล่าวไม่ได้สะท้อนแต่เพียงโอกาสที่จำกัดของคนยากจนหรือชนบทที่ห่างไกลเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างชนชั้นสังคมอีกด้วย ซึ่งหากปล่อยให้ปัญหาเหล่านี้ดำเนินต่อไปก็จะไม่ใช่แค่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเท่านั้น แต่จะกลายเป็นปัญหาความริ้วฉานระหว่างชนชั้นในสังคมในอนาคตอีกด้วย

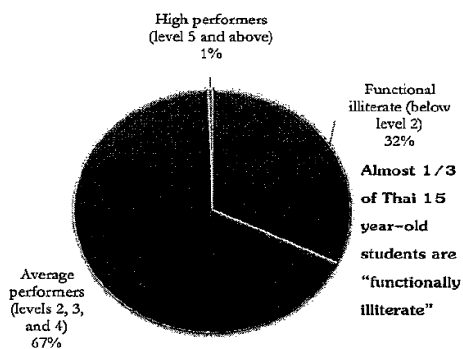
อัตราการคงอยู่ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2541-2552
(ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2552)

ระดับการศึกษา	ปีที่เข้าศึกษา	จำนวนนักเรียน	อัตราการคงอยู่
ป.1	2541	1,110,024	100.0
ป.3	2543	1,020,289	91.9
ป.6	2546	993,575	89.5
ม.1	2547	949,929	85.6
ม.3	2549	884,073	79.6
ม.4(สามัญ/อาชีว)	2550	759,252	68.4
ม.6(สามัญ/อาชีว)	2552	607,970	54.8

๑.๒.๒ **มิติของคุณภาพการศึกษา** ในส่วนของคุณภาพการศึกษานั้น ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ปฏิเสธไม่ได้ ก็คือผลการสอบวัดมาตรฐานความรู้ เด็กระดับชั้น ม. ๓ หรือการสอบ PISA (Program for International Student Assessment) ซึ่งสอบวัดความรู้ใน ๓ ด้านหลัก คือ ด้านการอ่าน ด้านคณิตศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากการเปรียบเทียบประเทศที่ส่งเข้าทดสอบ ๖๕ ประเทศ ประเทศไทยจะได้อันดับอยู่ราว ๆ ที่ท้าย ๆ เสมอ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๓ วิชา อยู่ในช่วง ๔๒๐-๔๓๐ ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD อยู่ ๕๐๐ คะแนน และประเทศชั้นนำของโลกอย่างสิงคโปร์ ฟินแลนด์ เกาหลี เยอรมัน อยู่ในช่วงคะแนน ๕๓๐ - ๕๔๐ ขึ้นไปทั้งสิ้น

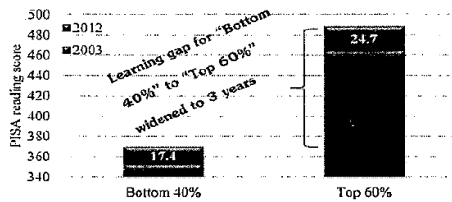
Education inequality has been rising and 1/3 of Thai 15 year-old students are functionally illiterate

Percentage of 15 year-olds Attaining Each Level of Proficiency in the PISA 2012 Reading Assessment

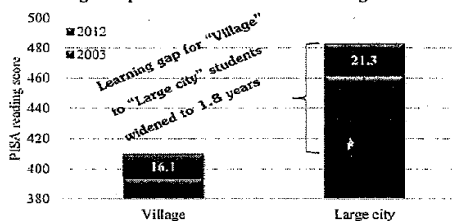


Source: OECD PISA 2012

Improvements everywhere but larger improvements at the top



Larger improvements for students in large cities



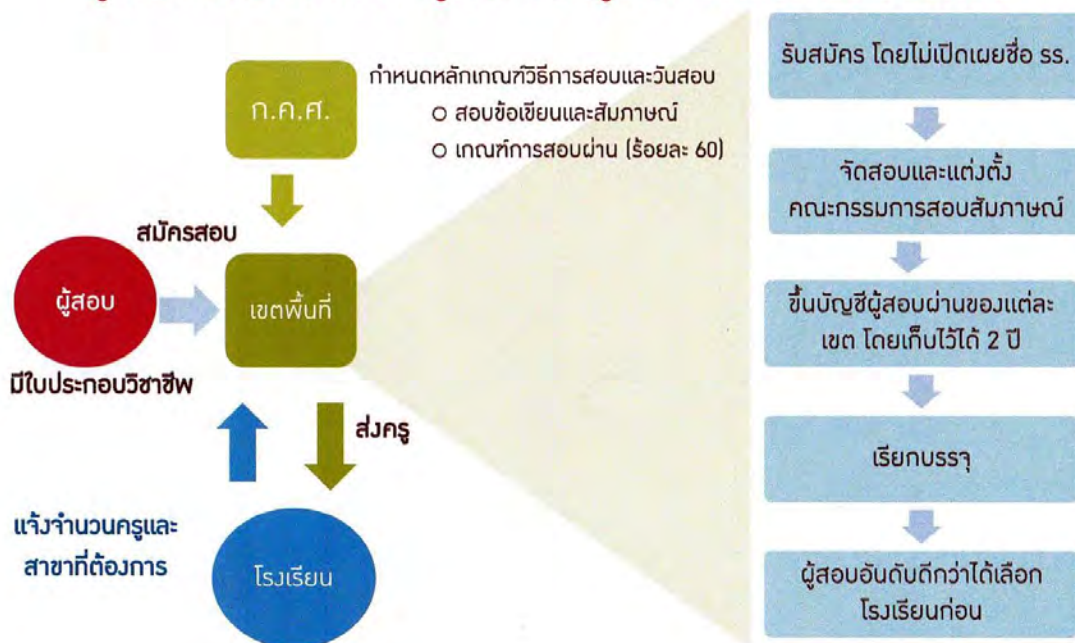
Source: OECD PISA 2012

3

ที่น่าตระหนกที่สุดคือผลสัมฤทธิ์การอ่านของเด็กไทย จากการสอบวัดมาตรฐานดังกล่าวถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำมาก โดยข้อมูลของ World bank (๒๕๕๘) ชี้ว่ามีเด็กไทยถึง ๑ ใน ๓ ที่ผลสัมฤทธิ์การอ่านอยู่ในระดับ ๑ จาก ๖ ระดับ ซึ่งหมายถึงอยู่ในระดับ functionally illiterate หรือไม่สามารถอ่านให้เข้าใจเนื้อเรื่องที่ตนเองอ่านได้

๑.๒.๓ มิติของประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ จากการศึกษาวิจัยของสถาบันวิจัยแห่งประเทศไทย พบว่าการบริหารแบบรวมศูนย์ก่อให้เกิดปัญหามากมายทั้งในเรื่องความไม่ยืดหยุ่นในการปรับใช้หลักสูตร ความยืดหยุ่นในการปรับใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาให้เหมาะสมและพอเพียงกับผู้เรียนและสภาพพื้นที่ หรือแม้แต่ความไม่ยืดหยุ่นของระบบบุคลากรที่ไม่ได้ให้อิสระแก่สถานศึกษา ทำให้เกิดปัญหาคุณภาพครูไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา รวมถึงปัญหาอัตราการคงอยู่ของครูในสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทห่างไกล ที่ไม่สามารถรักษาครูที่ดีมีคุณภาพไว้ได้เป็นส่วนใหญ่ก็เป็นผลมาจากความไม่ยืดหยุ่นของระบบราชการในด้านการบริหารงานบุคคลด้วยเช่นกัน

โรงเรียนไม่มีบทบาทในการคัดเลือกครู: เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้จัดสอบ ครูเป็นผู้เลือกโรงเรียน โดยให้ผู้ได้คะแนนสูงได้สิทธิ์เลือกโรงเรียนก่อน



ปัญหาความด้อยประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการที่ฝังรากลึกอยู่ในระบบราชการยังนำมาสู่ปัญหาที่ลดทอนคุณภาพการศึกษาลงอีกหลายด้าน เช่น การก่อให้เกิดภาระงานเอกสาร (Paper work) มากมาย รวมถึงกิจกรรมของหน่วยงานต้นสังกัด ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน ที่ดึงเวลาครูออกไปถึง ๘๔ วันจาก ๒๐๐ วัน หรือคิดเป็นเวลาถึงร้อยละ ๔๒ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพในชุมชน, ๒๕๕๗) นอกจากนี้ยังมีปัญหาระบบการเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ปัญหาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกที่สร้างภาระงานและไม่นำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างแท้จริง ตลอดจนปัญหาระบบหลักสูตรที่ขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลกระทบต่อการที่เด็กไทยต้องเรียนเนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ จำนวนมาก แต่กลับมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๘) ที่สำคัญที่สุดคือปัญหาการขาดความรับผิดชอบ (Accountability) ทางการศึกษาของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกระดับที่ยังตอกย้ำให้ระบบการศึกษาไทยย่ำอยู่กับที่ที่ไม่มีแรงกระตุ้นต่อการพัฒนาหรือการปฏิรูปแต่อย่างใด

๑.๓ บทเรียนการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ผ่านมา

๑.๓.๑ ปัญหาเชิงระบบในระดับมหภาค

หากวิเคราะห์เชิงระบบจะพบว่า การศึกษาของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง นโยบาย การบริหาร การจัดการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล นำไปสู่การควมรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตั้งหน่วยงานใหม่เป็นองค์การมหาชน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อการนี้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเจตนารมณ์การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปเพื่อปฏิรูปการศึกษาอันมีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพพลเมืองของประเทศ แต่ผลลัพธ์ที่ปรากฏชัดเจนเมื่อเวลาผ่านไปกลับพบว่า สิ่งที่คาดหวังยังไม่บรรลุแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับมีสัญญาณที่น่าห่วงใย ผลจากการประเมินผลทั้งในระดับนานาชาติหรือระดับชาติเองก็ตาม

สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการออกแบบระบบให้รัฐเป็นผู้จัดการศึกษาโดยส่วนใหญ่ โดยหน่วยงานส่วนกลางไม่ดำเนินการอย่างจริงจังในการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งที่ปัญหาและทางออกของปัญหาการศึกษาไทย ทั้งในเรื่องความเหลื่อมล้ำในโอกาสก็ดี ปัญหาคุณภาพก็ดี คือปัญหาประสิทธิภาพการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่สิ้นแล้วแต่มีต้นตอมาจากระบบบริหารจัดการภาครัฐที่จำเป็นต้องปฏิรูปอย่างจริงจัง สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและกระจายความรับผิดชอบลงไปสู่ระดับพื้นที่และสถานศึกษาให้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดยังพบว่าระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ยังสร้างปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ อีก ได้แก่

- ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่เป็นระบบที่ดูแลเฉพาะประชากรในวัยเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาเท่านั้น ขาดการเชื่อมโยงไปสู่ประชากรนอกระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการล้มมาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรม แรงงานภาคบริการ แรงงานภาคเกษตร แรงงานข้ามชาติ เยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา เยาวชนในพื้นที่ห่างไกลหรือด้อยโอกาส กลุ่มผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องเปลี่ยนอาชีพ เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดการศึกษาที่ผ่านมา ประเทศไทยมุ่งกลุ่มเป้าหมายเพียงประชากรในวัยเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษา ดังนั้น จึงมีสภาพการจัดการศึกษาดังงบบประมาณกว่า ๑ ใน ๕ ของงบประมาณประเทศเพื่อการศึกษาแก่คนเพียง ๙ ล้านคนที่อยู่ในระบบเท่านั้น ในขณะที่โลกในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องให้ความรู้และทักษะในการทำงานแก่บุคลากรของประเทศอย่างต่อเนื่อง การวางแผนให้การศึกษาไม่ได้รับการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อรองรับคนทั้งประเทศ ๗๐ ล้านคน ซึ่งรวมถึงแรงงานต่างด้าวอีก ๓ ล้านคนด้วย

- ขณะเดียวกันการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่มุ่งเน้นแต่เป้าหมายเชิงปริมาณของการเพิ่มการผลิตให้มีกำลังคนที่มีการศึกษาระดับต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แต่ คุณภาพของกำลังคนสำเร็จการศึกษาออกมากลับลดลง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการจัดการศึกษาที่ผ่านมาทำให้สัดส่วนของประชากรที่จบการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. ปวส. หรือปริญญาตรีเพิ่มสูงขึ้น แต่คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับกลับลดลง หรือไม่ปฏิบัติตามความต้องการของตลาดงาน และความต้องการของประเทศ

- การวิเคราะห์เชิงระบบเกี่ยวกับวิธีการการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมายังให้บทเรียนการจัดการสำคัญหลายประการ เช่น ในระบบการศึกษาที่มีความสลับซับซ้อน เช่นนี้ย่อมสามารถใช้เครื่องมือปฏิรูป เพียงแค่การปรับโครงสร้างหรือการใช้อำนาจบังคับบัญชาซึ่งไม่เพียงพอในการขับเคลื่อนทั้งระบบ ทั้งการปฏิรูปที่ผ่านมายังขาดการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change management) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรจากแบบรวมศูนย์ไปสู่การกระจายอำนาจ (Transformation of Organizational Culture) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระบบให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์การปฏิรูป (Strategic capacity building) ตลอดจนการใช้พลังของสื่อมวลชนและ Social Media เพื่อการรณรงค์และยกระดับการรับรู้และเรียนรู้ของพลเมืองเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เป็นพลัง

สำคัญของการสร้างการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว รวมถึงการขาดการวิจัยเชิงระบบ (System Reserch) เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในกระบวนการปฏิรูปด้านหลักฐานเชิงประจักษ์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำให้กระบวนการปฏิรูปประสบความสำเร็จและเป็นกระบวนการปฏิรูปบนฐานข้อเท็จจริง (Evidence-based process) และเป็นกระบวนการที่สามารถปรับแก้ข้อผิดพลาดในตนเองได้ (Self-Correcting Process) อีกด้วย

๑.๓.๒ ปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญของระบบการศึกษาแบบเดิมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา และยังรอการแก้ไขโดยเร่งด่วน

ดังที่กล่าวแล้วว่าหัวใจสำคัญของการแก้ปัญหาการศึกษาไทยอยู่ที่ระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่จำเป็นจะต้องคลายตัวลง สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนมากขึ้นและกระจายความรับผิดชอบลงไปในระดับพื้นที่และสถานศึกษาให้มากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น ในการจัดรายงานฉบับนี้จึงได้รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงระบบที่ทำให้เข้าใจถึงปัจจัยเงื่อนไขของปัญหาการจัดการศึกษาที่ระดับปฏิบัติคือระดับสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

๑) เวลาสอนของครูไม่ครบตามหลักสูตร ปัจจุบันครูโดยเฉพาะระดับชั้นพื้นฐาน ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มเวลาตามหลักสูตร เนื่องจากครูต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานอื่น เช่น งานธุรการ กิจกรรมการประกวดแข่งขัน การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ การปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของต้นสังกัด การสำรวจข้อมูล การจัดทำรายงาน การเตรียมการประเมินทั้งการประเมินเพื่อการแข่งขันกันตามนโยบาย หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นต้น ซึ่งจากผลการสำรวจของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) พบว่า ครูใช้เวลาในการทำงานอื่นถึง ๘๔ วัน หรือร้อยละ ๔๒ จากจำนวนวันทั้งหมด ๒๐๐ วันที่ต้องสอนตามหลักสูตร

๒) การขาดอิสระในการปรับใช้หลักสูตร ครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกจำกัดทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการลดทอนความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น ครูจึงมุ่งจัดการเรียนการสอนแบบเน้นบรรยายเนื้อหาให้ครบตามหลักสูตร ตัวอย่างเช่น ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลกระทบโดยตรงคือ ครูต้องปฏิบัติตามสาระและตัวชี้วัดของหลักสูตรที่กำหนดไว้ตามเนื้อหาทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ขณะที่ผลทางอ้อมคือ ครูต้องเข้ารับการฝึกอบรมเสริมการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ มากมายเกินความจำเป็นที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด ยังไม่รวมถึงการอบรมตามประเด็นเฉพาะหน้าหรือตามโครงการพิเศษ หรือตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละรัฐบาล ซึ่งล้วนแต่ยังเป็นการทำให้ครูขาดโอกาสสร้างสรรค์และปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามสภาพผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการแย่งเวลาการสอนของครูไปจากผู้เรียนอีกด้วย

๓) ระบบการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ไม่สะท้อนความก้าวหน้าการเรียนรู้ของผู้เรียน การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และศึกษานอกระบบฯ เป็นระบบ "วิทยฐานะ" ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินไม่ได้สัมพันธ์ต่อผลลัพธ์ด้านคุณภาพที่ตัวผู้เรียน แต่มุ่งเน้นการจัดทำเอกสารรายงาน หรือการประกวดแข่งขันให้ได้รางวัลเพื่อนำมาเสนอขอวิทยฐานะ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครูที่ผิดหลักการวิชาชีพ เกิดช่องทางการทุจริตและเรียกรับผลประโยชน์ ครูทั้งชั้นเรียนมุ่งแสวงรางวัล และที่สำคัญคือสร้างค่านิยมที่ไม่ดีงามในวิชาชีพครูทั้งที่ถูกคาดหวังการเป็นต้นแบบจากสังคม

๔) ข้อจำกัดของการบริหารจัดการสถานศึกษา ปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาทุกระดับ ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ส่วนคือ

- ข้อจำกัดของระบบงบประมาณ (Financial system) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ใช้ระบบการจัดสรรงบประมาณไปสู่สถานศึกษาผ่านระบบรายหัวนักเรียนที่ไม่สะท้อนสภาพบริบทจริงของสถานศึกษาทำให้เกิดข้อจำกัดและไปเพิ่มความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพสถานศึกษา ทำให้มีปรากฏการณ์

การขยายตัวที่ผิดเพี้ยนไปของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่ก็มีอัตราการเพิ่มจำนวนนักเรียนมากขึ้นเรื่อย ๆ เกิดความแออัดในห้องเรียน และคุณภาพการสอนลดลง ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดงบประมาณและทรัพยากรก็ยังมีขนาดเล็กลงไป และมีจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กเพิ่มจำนวนมากขึ้น และยังรวมไปถึงสมดุลสัดส่วนงบประมาณระหว่างส่วนกลางกับสถานศึกษาที่ส่วนกลางยังเป็นผู้ถืองบประมาณเป็นส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันใน *ระดับอุดมศึกษา* มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องพึ่งตนเองด้านการเงินจึงมุ่งหารายได้จากปริมาณของนักศึกษาที่รับเข้าเรียน หรือเปิดหลักสูตรภาคพิเศษจำนวนมาก แต่ขาดกำกับตรวจสอบด้านคุณภาพจนเกิดปัญหาคุณภาพบัณฑิตที่ไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานมากขึ้นในปัจจุบัน

- **ข้อจำกัดของระบบกำลังคน (Manpower system) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ปัญหาสำคัญคือ ระบบการกระจายกำลังคนที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะครูผู้สอน ซึ่งในภาพรวมจำนวนครูไม่ได้ขาดแคลน แต่มีปัญหาด้านการกระจายครูในระดับพื้นที่ ผู้บริหารระดับสถานศึกษาไม่มีอำนาจหรืองบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรได้ด้วยตนเอง ต้องอยู่ภายใต้การบริหารบุคคลในรูปคณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น ส่วน *ระดับอุดมศึกษา* มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจ้างอาจารย์มาเพื่อการสอนและผลิตบัณฑิต หรือเพื่อให้กรรมการประจำหลักสูตรมีจำนวนครบตามเกณฑ์ของ สกอ. โดยที่อาจารย์ใหม่เหล่านั้นขาดการพัฒนาทักษะการวิจัยที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ในแต่ละศาสตร์และขาดระบบแรงจูงใจในการทำการวิจัยและบริการวิชาการเพื่อรับใช้สังคม

- **ข้อจำกัดระบบตรวจสอบและการขาดภาวะความรับผิดชอบ (Accountability) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา** ยังขาดระบบที่สร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่อ่านหนังสือไม่ออกหรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาไม่มีทักษะการทำงานที่เพียงพอก็ปราศจากกฎหมายหรือระเบียบใด ๆ ที่จะสร้างภาวะผู้รับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับผู้จัดการศึกษา ดังนั้น การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มบทบาทกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการและร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการตรวจสอบถ่วงดุลกับภาครัฐจึงเป็นสิ่งจำเป็น

โดยสภาพที่เป็นอยู่นั้น กรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังถูกจำกัดอยู่เพียงคนในชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษา ไม่เปิดโอกาสให้คนที่มีความรู้ความสามารถหรือมีศักยภาพในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามาช่วยเหลือสถานศึกษาได้ ส่วน *ระดับอุดมศึกษา* การผลิตบัณฑิตและการบริการวิชาการยังขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การผลิตบัณฑิตที่ไม่ได้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ บัณฑิตขาดคุณภาพหรือทักษะตามที่ตลาดต้องการ อีกทั้งการบริหารงานก็ยังขาดระบบขาดธรรมาภิบาลภายในสถานสถาบันที่สังคมไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้

๕) **ปัญหาการทดสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากส่วนกลาง** ที่ทำให้กระบวนการเรียนการสอนกลายเป็นการกวดวิชาเพื่อการสอบ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดสอบ National Test : NT และการสอบ LAS และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ที่จัดสอบ O-Net นั้น แบ่งเป็น ๒ ส่วน ในส่วนแรก ปัญหาจากการจัดสอบที่จัดสอบทุกสาระการเรียนรู้ และสอบในระดับชั้นที่ไม่ครบสอบ รวมถึงมาตรฐานของข้อสอบ ส่วนที่ ๒ ปัญหาเรื่องการใช้ผลการสอบ NT LAS หรือ O-Net โดยที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานำผลการสอบไปผูกโยงกับกระบวนการเข้าสู่วิทยฐานะของครู การประเมินสถานศึกษาของ สทศ. และการให้รางวัลจูงใจแบบผิด ๆ แก่ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนสอบสูงตามเป้าหมาย เช่น การให้ไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ หรือการพิจารณาให้ความดีความชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นต้น ทำให้การสอบ NT LAS หรือ O-Net กลายเป็นกระแสหลักของการจัดการศึกษาที่แต่ละสถานศึกษาต้องทำทุกวิถีทางในการกวดวิชาผู้เรียนเพื่อให้ได้คะแนนสูงตามเป้าหมาย ส่งผลกระทบต่อการปิดกั้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านอื่น ๆ ทั้งทางร่างกาย อุนิสิสัย สังคม และสติปัญญาของเด็ก

๖) **ปัญหาของระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากภายนอกที่ไม่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา** พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด ๖ ซึ่งในทางปฏิบัติเกิดปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ กล่าวคือ ระบบที่ออกแบบโดย

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. เป็นระบบที่อยู่ภายใต้กระบวนการประกันคุณภาพ (Evaluation) ไม่ใช่การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ทำให้การประเมินกลายเป็นจุดเน้นหนักและเป็นภาระแก่สถานศึกษา อีกทั้ง ยังไม่ได้สร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในระบบการศึกษา ซึ่งสภาพและปัญหาของการประเมินภายนอก เช่น ตัวชี้วัด (Key Performance Indicator) และรูปแบบการประเมินไม่หลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละประเภทและระดับ การประเมินของ สมศ. มีปัญหาในการเชื่อมโยงกับการประเมินภายในของสถานศึกษา เนื่องจากกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์ การทำงานของผู้ประเมินส่วนหนึ่งได้สร้างปัญหาให้แก่สถานศึกษาโดยใช้วิธีการในลักษณะผู้ตรวจราชการมากกว่าที่จะประเมินแบบสร้างสรรค์ และให้คำแนะนำในการปรับปรุง เป็นต้น

๓) *ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม* เป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดปัญหาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนชนบทไม่มีหนทางพัฒนาคุณภาพได้ทัดเทียมโรงเรียนในเมือง เนื่องจากวิธีการจัดสรรงบประมาณเป็นรายหัวไม่คำนึงถึงความเป็นจริงและความต้องการพัฒนาของโรงเรียนตามสภาพพื้นที่ ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนในชนบทต้องดิ้นรนแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าด้วยการเดินทางเข้าไปเรียนในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ส่งผลให้เกิดปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบทเพิ่มจำนวนขึ้น ขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเมืองก็รับนักเรียนเพิ่มมากขึ้นจนมีปัญหาคะแนนการเรียนการสอน การดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง ตลอดจนการทำให้เกิดปัญหาความปลอดภัยในการเดินทาง และปัญหาพฤติกรรมนักเรียนตามมา

ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์การปฏิรูป

๒.๑ บริบทใหม่กระบวนทัศน์ใหม่และความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา

การวางกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอยู่บนความเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ประการ ทั้งในบริบทโลกและบริบทของสังคมไทยเอง ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้หลายเรื่องมีผลโดยตรงต่อประเทศและต่อแนวคิดหรือกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาคนรองรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น และแม้ว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความผันผวน ซับซ้อนและสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา แต่ก็มีแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงหลายเรื่องที่ชัดเจนและจะสร้างทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อสังคมไทยในอนาคต หากไม่มีการเตรียมตัวที่ตรงรับ อาทิ

- การเปลี่ยนแปลงในมิติการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่ไม่อาจเน้นการแข่งขันกันที่ต้นทุนหรือค่าแรงที่ต่ำอย่างเดียว (Cost-based Competition) เนื่องจากการเติบโตของประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากที่ต่างมีต้นทุนวัตถุดิบและค่าแรงงานที่ถูก เป็นข้อได้เปรียบเหนือประเทศกำลังพัฒนาที่มีระดับรายได้ปานกลาง (middle-income country) เช่น ประเทศไทย การสร้างความได้เปรียบใหม่ (new competitive advantage) จึงต้องเป็นที่คุณภาพหรือคุณค่าของสินค้าและบริการ บนฐานของการใช้เทคโนโลยีระดับที่สูงขึ้นเข้ามาพัฒนาการผลิต หากปราศจากการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าว ประเทศหลาย ๆ ประเทศรวมทั้งไทย ก็จะถูกอยู่สถานะที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า “กับดักของประเทศรายได้ปานกลาง” (Middle-income trap) ที่จะยิ่งทำลายความสามารถแข่งขันของประเทศลงเรื่อย ๆ จนกลายเป็นประเทศที่ติดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาด้วยกันที่จะไม่มีหนทางหลุดออกจากกับดักนี้ ซึ่งปัจจุบันเรากำลังเห็นภาพนี้อยู่จากอันดับความสามารถแข่งขันของไทยจากการประเมินของ IMD ที่อยู่ในระดับประมาณที่ ๓๐ จาก ๖๐ ประเทศมาตลอดกว่าทศวรรษ ในขณะที่ประเทศอย่างเกาหลีใต้ในช่วงเวลาเดียวกันขึ้นไปอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก ด้วยการยกระดับสินค้าและมูลค่าการผลิตดังกล่าว

- *การเปลี่ยนแปลงในสภาพสิ่งแวดล้อมโลก ภาวะโลกร้อน ความเสี่ยงของการเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ* จากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก รวมถึงวิกฤตการณ์ด้านพลังงานที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต จะทำให้ทุกประเทศต้องให้ความสนใจกับการเตรียมคนและสังคมยุคใหม่ให้สามารถอยู่ได้อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมร่วมกับ

อนุรักษ์ฐานทรัพยากรในเขตภูมิภาคเดียวกัน ตลอดจนการทุ่มเทกับการสร้างและใช้พลังงานหมุนเวียน (renewable energy) ทดแทนพลังงานน้ำมันหรือถ่านหินที่ทั้งจะค่อย ๆ หมดไปและทั้งเป็นต้นเหตุใหญ่ของการสร้างมลพิษในสิ่งแวดล้อม

- การเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมที่จะเกิดการเคลื่อนย้ายถ่ายเทกำลังคนข้ามประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือเป็นประชาคมการค้าระดับภูมิภาคทั่วโลก อันจะนำไปสู่สภาพสังคมพหุวัฒนธรรม (Multi-Cultural Society) เต็มรูปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งไทย ที่จะเป็นการหลั่งไหลของแรงงานอาเซียนเข้ามามากยิ่งขึ้น และจำเป็นจะต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจและพร้อมที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรมดังกล่าวได้อย่างสันติ

- ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชีย ตลอดจนประชาคมอาเซียนและไทยเอง ที่กำลังก้าวเข้าสู่โอกาสใหม่ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเช่นกัน (The Rise of Asia) หรือกระแสบูรพาภิวัตน์ที่ชี้ว่าการค้าการลงทุนย้ายจากซีกโลกตะวันตกมาสู่ซีกโลกตะวันออกอย่างชัดเจน ทำให้ประเทศอย่างจีนและอินเดียกลายเป็นประเทศที่เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก และสร้างโอกาสใหม่ให้ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะไทยในการใช้จุดที่ตั้งเชื่อมโยงเส้นทางการค้าและการคมนาคมกับประเทศมหาอำนาจเศรษฐกิจใหม่ในทวีปเอเชียทั้งสองประเทศ ซึ่งอาจรวมถึงการทำให้ไทยสามารถวางจุดยืนใหม่ทางเศรษฐกิจ (repositioning) จากประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้ามาเป็นประเทศศูนย์กลางการค้า (Trading Nation) ของภูมิภาคได้ไม่ยาก หากมีการเตรียมการทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และบริการธุรกรรมทางการค้าที่ทันสมัยไว้รองรับ

- แม้ในประเทศไทยเราเองก็มีสภาวการณ์และการเปลี่ยนแปลงหลายเรื่องที่จะตั้งโจทย์ใหม่ให้กับการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาคนของไทย นอกจากการเผชิญความท้าทายใหม่ของการหาจุดยืนทางเศรษฐกิจรวมทั้งการผลิตในสาขาที่ใหม่มีความได้เปรียบ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แล้ว ไทยยังต้องเผชิญความท้าทายทางสังคมและการเมืองอีกนานาประการ ทั้งการก้าวเข้าสู่ความเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ภาย ๑๐ - ๑๕ ปีข้างหน้าควบคู่กับการลดลงของอัตราการเพิ่มประชากร การเผชิญกับปัญหาแรงงานต่างด้าวอพยพเข้ามาอย่างต่อเนื่องที่อาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตแรงงานไทยในอนาคต ตลอดจนการที่ไทยยังเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มอำนาจต่าง ๆ ที่สร้างทั้งความริ้วฉานและความสับสนให้กับสังคมไทยด้วยกันเอง ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงทิศทางกระจายอำนาจสู่ภาคพลเมืองที่คาดหวังว่าจะเป็นเครื่องมือสร้างขีดความสามารถทั้งทางเศรษฐกิจขึ้นมาจากฐานการผลิตระดับรากหญ้า ทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย และการสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้มีความเข้มแข็งอย่างแท้จริงเพื่อความเป็นสังคมไทยที่ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ในอนาคต

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของบริบทของโลกและของประเทศที่เปลี่ยนไปในยุคแห่งการปฏิรูปประเทศนี้ ที่สภาพปฏิรูปแห่งชาติมีความคาดหวังและความมุ่งมั่นอย่างจริงจังที่จะวิเคราะห์และเสนอแผนการปฏิรูประบบการศึกษาและการพัฒนาคนของประเทศให้สามารถตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ ทั้งนี้ในแง่เป้าหมายและปรัชญาการจัดการศึกษาเรียนรู้ที่จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของคนไทยทั้งปวงทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียมไปจนถึงยุทธศาสตร์และแนวทางในการปฏิรูปทั้งด้านการปฏิรูประบบการบริหารจัดการ การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนการปฏิรูปการเรียนรู้ของคนไทยที่จะเป็นวิถีทางในการสร้างคนที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่จะเป็นกำลังที่แข็งแกร่งให้แก่ประเทศชาติสืบไป ทั้งนี้โดยวางวิสัยทัศน์ให้คนไทยยุคใหม่มีคุณลักษณะ ดังนี้

"คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต (A Self-directed Learner) มีความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (An Active Citizen) ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะอย่างมีประสิทธิภาพ ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (An Engaged Contributor) และเป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม (A Social Innovator) มีความสุขทั้งมิติทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงและดำรงความเป็นไทย และมีความสามารถเชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี"

การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศครั้งนี้จึงเป็นการจัดระบบการศึกษาครั้งใหญ่เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ **"มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง" (Inclusive Education)** เป็นกลไกสร้างโอกาสและสันติสุขความปรองดองในสังคม โดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถแข่งขันของประเทศ และรองรับการเรียนรู้ของคนไทยทุกคน ภายใต้หลักการเชิงอุดมคติ **"แผ่นดินไทยไม่ทอดทิ้งใคร" (Inclusive Thailand)** ทั้งในแง่โอกาสและคุณภาพ กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาจึงเป็น **"การศึกษาเพื่อคนทั้งสังคม"** เป็น **"การศึกษาเพื่อคุณค่าของชีวิตและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์"** และต้องเป็น **"การศึกษาเพื่อชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่เริ่มจากฐานครอบครัวตั้งแต่ในครรภ์มารดาและนำไปสู่การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต"** เพื่อตอบสนองและความต้องการที่หลากหลายในชีวิตของคนไทย

ระบบการศึกษาใหม่จึงต้องเป็นการศึกษาเพื่อ **"สัมมาชีพ คุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมต่อสังคม"** โดยหน้าที่การจัดการศึกษาจะไม่ใช่ของรัฐแต่ฝ่ายเดียวอีกต่อไป ปรับบทบาทฝ่ายรัฐให้กลายเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น รวมถึงการ **"กระจายอำนาจ"** ไปยังสถานศึกษาและสังคมอย่างแท้จริง ให้เกิด **"หลากหลายที่ หลหลายผู้จัด"** สร้างกลไกให้สังคมเข้ามาเป็นผู้ร่วมจัดการศึกษาและร่วมรับผิดชอบผลหรือคุณภาพของการจัดการศึกษามากขึ้น

๒.๒ ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์เพื่อรองรับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง

สำหรับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ แบ่งการดำเนินการเป็น ๒ กรอบ คือ กรอบแรก ยุทธศาสตร์การปฏิรูปเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์อย่างต่อเนื่องเพื่อผลการพัฒนาในระยะยาว และกรอบที่สอง มาตรการเร่งด่วนเพื่อฟื้นฟูคุณภาพการศึกษา

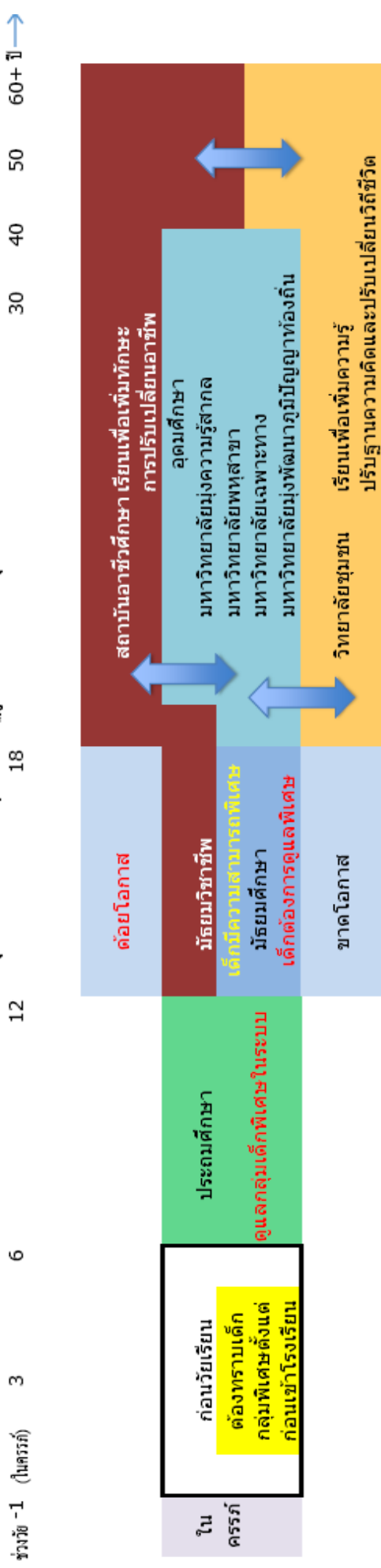
การปฏิรูปการศึกษานั้นเชื่อมโยงกับเป้าหมายใหญ่ คือ **"การปฏิรูปประเทศ"** กล่าวคือ สังคมไทยเป็น **"สังคมพหุวัฒนธรรม"** มีความหลากหลายในการนับถือศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และมีความเป็นปึกแผ่นในความเป็นชาติมานาน ขณะที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงโอกาส เศรษฐกิจ และการเข้าถึงทรัพยากรของคนไทย โดยมีระบบการเมืองเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ดังนั้นการปฏิรูปประเทศจึงมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจใหม่ ระหว่างรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน การศึกษาและการพัฒนามนุษย์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของชาติที่จะช่วยลดแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์จึงมีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และสร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมทั้งด้านโอกาส ด้านสิทธิ และด้านอำนาจต่อรองให้ทั้งระดับปัจเจก ระดับชุมชนและระดับประเทศมีความเข้มแข็งขึ้นมาได้ ต้องสอนให้เข้าใจหน้าที่และไปให้ถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและการพัฒนามนุษย์เพื่อสร้างพลเมือง สมรรถนะและความสามารถของชาติที่มีคุณภาพและเข้าใจบทบาทหน้าที่ต่อตนเองและสังคม

ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญไว้ ๒ ส่วนคือ การกระจายอำนาจ และการปฏิรูประบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การกระจายอำนาจและการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

โดยให้ถือว่าการกระจายอำนาจเป็นยุทธศาสตร์หลักในการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น ยุทธศาสตร์และมาตรการอื่น ๆ ต้องกำหนดให้เป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการกระจายอำนาจ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษา โดยลดขนาดของการจัดการศึกษาทุกระดับจากภาครัฐ และเปลี่ยนบทบาทการจัดการศึกษาจาก "ผู้จัดการศึกษา" (Education service providers) ไปเป็น "ผู้จัดให้มีการศึกษา" (Education service deliverers) ควบคู่กับการเพิ่มความสามารถและขยายพื้นที่การจัดการศึกษาของ ภาคประชาชนและชุมชน เสริมพลังอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้สังคม ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต และผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามี ส่วนร่วมรับผิดชอบในทุกระดับ แยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ ฝ่ายกำหนดนโยบาย (Regulator) และ ฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ออกจากกันให้ชัดเจน โดยฝ่ายกำหนดนโยบายต้องมีความอิสระ กำหนดนโยบายจากฐาน วิชาการสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และตรวจสอบถ่วงดุลกับภาครัฐ เพื่อสร้างระบบธรรมาภิบาล นอกจากนี้ การจัดการศึกษาในอนาคต รัฐไม่สามารถ รับผิดชอบดำเนินการได้เองทั้งหมด ต้องสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ โดยได้แสดงตัวอย่างบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในมิติต่าง ๆ ของการปฏิรูป การศึกษาตลอดจนทุกช่วงวัย ดังแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นมิติต่าง ๆ ของการปฏิรูปการศึกษาตลอดทุกช่วงวัย



ยุทธศาสตร์

- ภาคการศึกษา
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ระบบการเงิน การคลัง
- ภาคการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ
- ภาคการส่งเสริม เทคโนโลยี นวัตกรรม

ผู้จัดการศึกษานัก

- ภาคการปกครองท้องถิ่น
- ภาคสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส (ครอบครัว) สังคม ชุมชน
- ภาคสังคม(สมาชิกการศึกษา-ศึกษาทั่วไป)
- ภาคสังคม(สมาชิกการศึกษา-กลุ่มเด็กพิเศษ)
- ภาคสังคม(สมาชิกการศึกษา-พหุวัฒนธรรม)
- ภาคสังคม(สมาชิกการศึกษา-ศึกษาทั่วไปหลายระดับในสถานศึกษา)

ผู้ร่วมจัดการศึกษา

- ระบบสาธารณสุข
- ภาค สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การศึกษานอกโรงเรียน อาชีวศึกษา
- ภาคผลิตแรงงาน

ผู้ร่วมสนับสนุน

- ภาคการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- ภาคการส่งเสริม กีฬา

การตรวจสอบ

- ภาคการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๒.๒.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การปฏิรูประบบการศึกษา

คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้วางแผนแนวทางการปฏิรูประบบหลัก (Core systems) ๓ ระบบ ที่สอดคล้องกับวาระการปฏิรูปทั้ง ๓ วาระ คือ ระบบการจัดการศึกษา (วาระปฏิรูปที่ ๑๖) ระบบการคลังด้านการศึกษา (วาระปฏิรูปที่ ๑๗) และระบบการเรียนรู้ (วาระปฏิรูปที่ ๑๘) โดยมีรายละเอียดดังนี้

วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา มุ่งจัดโครงสร้างการจัดการศึกษาใหม่ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) และให้สายการบังคับบัญชาชั้นลง กำหนดกลไกดำเนินการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ในระยะยาว และผู้จบการศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากการศึกษา ให้เกิดความต่อเนื่องทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ รวมถึงจัดวางกลไกการวิจัยเชิงระบบเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายที่มีเหตุผลเชิงวิชาการรองรับ การพัฒนาสมัชชาเครือข่ายภาคพลเมืองเพื่อการมีส่วนร่วม รวมทั้งการวางระบบการตรวจสอบ และระบบธรรมาภิบาลในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท เพื่อให้ระบบและโครงสร้างการจัดการศึกษาใหม่ที่ยืดหยุ่น คล่องตัว เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทและวิสัยทัศน์ใหม่ของการจัดการศึกษาดังที่กล่าวไปแล้ว โดยมีประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญของวาระนี้ รวม ๗ ประเด็น ได้แก่

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับชาติ ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น** โดยแยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ ฝ่ายกำหนดนโยบาย (Regulator) และ ฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ออกจากกันให้ชัดเจน โดยฝ่ายกำหนดนโยบายต้องมีความอิสระ กำหนดนโยบายจากฐานวิชาการ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์ **แห่งชาติ** เป็นผู้รับผิดชอบ และจัดให้มีหน่วยงานอิสระ คือ **สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์** ทำการศึกษา ค้นคว้า เสนอแนะเชิงวิชาการ ประเมินผลกระทบเชิงนโยบายทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง และค้นหาแนวทางสำหรับตบโจทย์การศึกษาที่ทำหายในอนาคต การจัดให้มีหน่วยบริหารการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อรับผิดชอบระบบการจัดงบประมาณการศึกษาแบบใหม่ที่เน้นอุปสงค์ หน่วยบริหารสารสนเทศและสถิติทางการศึกษา รวมถึงมีการพัฒนา **คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด** และ **สมัชชาการศึกษาจังหวัด** เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและตรวจสอบถ่วงดุลกับภาครัฐ เพื่อสร้างระบบธรรมาภิบาล ทั้งนี้ ในการกำหนดนโยบายจะต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียในการใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ได้แก่ ภาคเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว เป็นผู้ร่วมกำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่ต้องการ โดยการจัดการศึกษาต้องเน้นวิถีคิดแบบวิทยาศาสตร์ ใช้เหตุและผล ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และเมื่อถึงระดับมัธยมปลายจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักช่องทางการสร้างอาชีพและการมีงานทำในพื้นที่ท้องถิ่นของตนและมีทักษะพอเพียงต่อการเป็นแรงงานมีฝีมือตามสาขาการผลิตต่าง ๆ ตามสภาพความต้องการกำลังคนของแต่ละพื้นที่

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในระดับสถานศึกษา** โดยมอบอำนาจและความรับผิดชอบไปยังสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการการเงินและทรัพยากร การบริหารงานบุคคล และวิชาการ ได้อย่างอิสระ (autonomous school) มากขึ้น โดยแก้กฎหมาย หรือกฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการกระจายอำนาจการจัดงบประมาณและทรัพยากรลงไปสู่ฐานสถานศึกษา ในกรณีสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการพัฒนากลไกการจัดการงบประมาณระดับกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาในรูปแบบของ **"คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา"**

นอกจากนี้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องลดขนาดสถานศึกษาและขนาดห้องเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และบริหารจัดการปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสถานศึกษาผิดรูป ลดการเคลื่อนย้ายทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนเข้าสู่สถานศึกษาใหญ่ และตรึงนักเรียนไว้ในภูมิภาคเพื่อลดเวลาการเดินทาง ลดความเสี่ยงจากการเดินทาง และเพิ่มเวลาคุณภาพให้กับครอบครัว รวมถึงเพื่อให้สถานศึกษามีขนาดที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการ กำกับควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน และการดูแลแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างทั่วเป็นรายบุคคล ให้มีดำเนินการ ๓ ส่วน คือ

๒.๑ トラクกฎหมายเพื่อลดขนาดสถานศึกษา (School size) และขนาดห้องเรียน (Class size) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลงภายในระยะเวลา ๖ ปี โดยกำหนดให้แต่ละสถานศึกษา มีนักเรียนไม่เกิน ๓๐ คน ต่อห้อง โดยมอบอำนาจไปยังพื้นที่ให้สามารถปรับขนาดห้องเรียนในสถานศึกษาให้เล็กลงและควรรวมสถานศึกษา ขนาดเล็กให้สามารถดำเนินการได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในสถานศึกษาที่มีโครงสร้างพื้นฐาน อยู่แล้ว สามารถใช้ประโยชน์ให้เต็มที่ ไม่จำกัดเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียนเท่านั้น แต่สามารถให้บริการแก่ ผู้สนใจจะเรียนในระดับต่าง ๆ โดยการบริหารจัดการเวลาเรียนให้เหมาะสม เน้นการใช้ประโยชน์ (Utilization) จาก พื้นที่ สถานที่ และ อาคารเพื่อประโยชน์แก่สังคม

๒.๒ กระจายงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนและทรัพยากรไปสู่สถานศึกษาขนาดกลาง และใช้ การบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรในรูปแบบ "กลุ่มโรงเรียน" สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อลดความ เหลื่อมล้ำด้านคุณภาพสถานศึกษา

๒.๓ กำหนดมาตรการจูงใจที่เป็นค่าตอบแทนและสวัสดิการ สำหรับผู้บริหารและครูที่มีความรู้ ความสามารถให้โยกย้ายเข้าสู่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีปัญหาด้านคุณภาพ

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ จัดให้มีระบบการคัดสรร และการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ**
โดยปรับสัดส่วนครูและนักเรียนให้เหมาะสม และให้มีมาตรการตรวจสอบและดำเนินการกับบุคลากรที่ขาดความ รับผิดชอบ รวมถึงส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการในรูปแบบสถานศึกษานิติบุคคล ให้มีอิสระ ในการบริหารการเงิน บุคลากร และวิชาการภายใต้การกำกับของรัฐ จัดทำแผนจัดสรรอัตราทดแทนอัตราเกษียณ ในสถานศึกษาที่ตั้งในเขตเมืองหรือเขตเทศบาล เพื่อลดการวิ่งเต้นโยกย้าย และตรึงอัตราข้าราชการครูไว้ใน สถานศึกษาที่อยู่เขตชนบท และใช้มาตรการจูงใจการออกจากงานก่อนเกษียณอายุราชการ

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ ปรับปรุงระบบการผลิต การพัฒนาและการประเมินครู อาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา** ในส่วนของ ระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ ให้ดำเนินการ ๔ ส่วน ดังนี้

๔.๑) ปรับระบบการผลิตครูใหม่ให้เป็นการผลิตในระบบจำกัดรับเพื่อเน้นการคัดเลือกคนเก่งเข้าเรียนครู

๔.๒) แยกสาขาการผลิตและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็น ๔ กลุ่ม คือ ครูปฐมวัย ครู สายสามัญระดับประถมศึกษา ครูสายสามัญระดับมัธยมศึกษา และครูสายอาชีวศึกษา และกำหนดช่องทางการเข้าสู่ วิชาชีพครูโดยใช้ระบบการประเมินสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะวิชาชีพที่ดีเข้ามาเป็นครูได้

๔.๓) ปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยให้สถาบันผลิตครูพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความ หลากหลายของสถานศึกษาที่ใช้ครู และให้จัดกลุ่มสถาบันผลิตครูตามสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศเพื่อให้ครูที่สำเร็จ การศึกษาไปสามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ลดการโยกย้าย และผลิต ไม่เกินความต้องการของการใช้ครู รวมถึงจัดหลักสูตรที่อิงสมรรถนะ (Competency – Based) เป็นกลุ่มวิชา (Module) โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาชีพครูและมีสัดส่วนสมดุลระหว่างความรู้ภาควิชาการ และการฝึกทักษะวิชาชีพภาคปฏิบัติใน สถานศึกษา

๔.๔) รัฐต้องอุดหนุนงบประมาณรายหัวในการผลิตครูให้เพียงพอที่คุณภาพมาตรฐาน เช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ส่วนระบบการประเมินวิทยฐานะครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ดำเนินการ ๔ ส่วน คือ

- ปรับปรุงระบบการประเมินวิทยฐานะและการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ ให้ผูกโยงกับการพัฒนาผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียนเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง และมีระบบการประเมิน เพื่อดำรงวิทยฐานะทุก ๓ ปี

- ให้กำหนด "สมรรถนะครูระดับชาติ" เพื่อใช้เป็นเกณฑ์โยกย้ายการออกแบวิชาชีพครูทั้ง ระบบ ตั้งแต่หลักสูตรผลิตครูใหม่ การพัฒนาครูประจำการ การประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพ และส่งเสริมการพัฒนา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) ของครู ส่วนกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ให้กำหนด "สมรรถนะผู้บริหาร

สถานศึกษา" ใหม่เพื่อใช้ออกแบบการเข้าสู่ตำแหน่งและการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ

- ให้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งใหม่ที่ไม่ใช้ระบบสอบแข่งขันด้านความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ให้ใช้เกณฑ์ Maturity ประสบการณ์บริหาร และการยอมรับจากกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมาประกอบด้วย

- ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์วิชาชีพครูคือ สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ใหม่ ให้สามารถเป็นองค์กรที่ควบคุมดูแลวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง ปราศจากอิทธิพลของกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ ปรับปรุงการทดสอบและประเมินผลการศึกษาทั้งระบบ** โดยดำเนินการ

๓ ส่วน ดังนี้

๕.๑) ลดกระบวนการทดสอบจากส่วนกลางลง ทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นที่สอบมุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านปัญญา (Cognitive) และอุปนิสัย (Non-cognitive) และใช้กระบวนการประเมินเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Embedded formative assessment) เป็นวิธีการหลัก และให้วัดและประเมินผลผู้เรียนครบทุกมิติทั้งการเรียนรู้ ความถนัด และคุณลักษณะผู้เรียน

๕.๒) จัดระบบทดสอบ วัดและประเมินเพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit bank) และระบบการเทียบโอนเพื่อยกระดับคุณวุฒิการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้พลเมืองทุกคนสามารถเข้าศึกษา อบรม หรือเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถประเมินประสบการณ์และสะสมเป็นผลการเรียนรู้ไว้ เพื่อใช้เทียบโอนหรือขอคุณวุฒิด้านการศึกษาได้

๕.๓) ปรับปรุงกระบวนการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากภายนอกใหม่ ให้นับการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินคุณภาพ (Evaluation) ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้หลากหลาย สะท้อนถึงวัตถุประสงค์และคุณลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา ปรับปรุงทัศนคติของหน่วยงานประเมินผล และสร้างระบบการอบรมพัฒนาผู้ประเมินที่มีมาตรฐาน เพื่อให้ผู้ประเมินเข้าใจถึงระบบการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพ โดยมุ่งเน้นถึงผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก มีความสามารถในการประเมินผลเป็นสากล

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและกลไกตรวจสอบการจัดการศึกษาทุกระดับ**

ให้มีการพัฒนากลไกการตรวจสอบหรือการประเมินที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อการยกระดับคุณภาพ และการสร้างนวัตกรรมสำหรับการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบข้อมูลที่ทันสมัย รองรับการติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการศึกษา และต้องมีรายงานต่อสาธารณชนในพื้นที่ และคณะกรรมการติดตาม ป้องกันปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ผิดจรรยาบรรณอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการ ดังนี้

๖.๑) เพิ่มอำนาจกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบเพื่อเพิ่มอำนาจให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระดับสถานศึกษา (school-based management) อย่างแท้จริง รับผิดชอบในผลลัพธ์ร่วมกับสถานศึกษา ตรวจสอบถ่วงดุลกับภาครัฐ รวมถึงต้องเปิดกว้างให้คนที่มีความรู้ความสามารถหรือมีศักยภาพในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาได้ โดยไม่จำกัดพื้นที่อยู่แค่บุคลากรหรือผู้ปกครองในชุมชนเขตบริการของสถานศึกษาเท่านั้น

๖.๒) กำหนดมาตรการทางการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาทุกระดับรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ผู้เรียน เช่น การโยกย้ายผู้บริหาร การประเมินสมรรถนะครู หรือการปรับเปลี่ยนกรรมการสถานศึกษา กรณีที่ผลลัพธ์ผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

๖.๓) สร้างระบบและกลไกตรวจสอบในระดับอุดมศึกษา โดยให้ทุกมหาวิทยาลัยมีสมัชชาธรรมาภิบาล เพื่อประกันความโปร่งใสในการบริหารของฝ่ายบริหาร และถ่วงดุลอำนาจของสภามหาวิทยาลัย รวมถึงสร้างความตระหนักและรับผิดชอบต่อสังคมและคุณภาพของบัณฑิต

๖.๔) ให้มีมาตรการคุ้มครองผู้รับผลทางการศึกษา เพื่อกำหนดช่องทางให้ผู้รับผลการศึกษามีสิทธิเรียกร้องให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ รวมถึงกำหนดบทลงโทษกรณีที่สถานศึกษาขาดธรรมาภิบาล หรือมีการทุจริตและประพฤติมิชอบ

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ จัดทำประมวลกฎหมายทางการศึกษาทั้งระบบ** เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเป็นการสะสางกฎ ระเบียบ หรือกลไกที่ล้าสมัย ไม่เอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา ให้มีการจัดทำประมวลกฎหมายการศึกษา โดยมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา และการให้ประชาชน ชุมชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการบริหารการศึกษา

วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษาโดยรวมทุกช่วงชั้นการศึกษา ได้แก่ การใช้มาตรการทางการคลังเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและพัฒนามนุษย์ โดยกำหนดรายจ่ายทางการศึกษาที่เน้นอุปสงค์ และจัดระบบการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียนหรือผู้รับประโยชน์ทางการศึกษา (Demand-side education financing) เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นเงื่อนไขสนับสนุนการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาที่ต้องการลดอำนาจฝ่ายจัดการศึกษา (Supply-side) นอกจากนี้ ยังจะมีการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน และเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ โดยมีประเด็นการปฏิรูปในวาระนี้อีก ๕ ประเด็น ได้แก่

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ จัดระบบงบประมาณการศึกษาที่เน้นด้านอุปสงค์** กำหนดค่าใช้จ่ายต่อหัวตามภารกิจและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง จะต้องคำนวณค่าใช้จ่ายที่เป็นพลวัต เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด และลดความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากร โดยจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวโดยตรงแก่ผู้รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา และให้เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายรายหัวสายอาชีวศึกษาให้มากกว่าสายสามัญเพื่อสะท้อนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา และจูงใจให้มีผู้เข้าเรียนมากขึ้น รวมถึงหาวิธีการเพื่อใช้มาตรการทางการเงินเพื่อกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพของผลลัพธ์ในแต่ละสถานศึกษา

นอกจากนี้มาตรการทางการคลังในระดับอุดมศึกษาจะต้องเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณที่ส่งเสริมและสร้างความสามารถขั้นพื้นฐานด้านการวิจัย ให้นักวิชาการและสถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพด้านการวิจัย เตรียมความพร้อมที่จะแสวงหาหรือรองรับทุนอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างความรู้และนวัตกรรมนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ จัดสรรทุนการศึกษาในรูปแบบ “คู่มือการศึกษา”** โดยดำเนินการ ๒ ส่วน คือ

๙.๑) ปรับระบบการให้ทุนการศึกษาในรูปแบบกองทุนกู้ยืม มาใช้มาตรการสนับสนุนทุนการศึกษาในรูปแบบคู่มือการศึกษาที่ติดตามตัวกับกลุ่มเป้าหมายที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบหรือหลุดออกไปจากระบบก่อนจบการศึกษาทั้งจากภาคบังคับ อาชีวศึกษา หรืออุดมศึกษา หรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาแรงงานในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในระยะยาว

๙.๒) จัดระบบทุนการศึกษาในรูปแบบคู่มือการศึกษาเพื่อสนับสนุนกลุ่มนักเรียนที่จะเข้าเรียนสายอาชีวศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อปรับสัดส่วนให้ผู้เรียนสายสามัญเป็นร้อยละ ๔๐ และสายอาชีวศึกษาเป็นร้อยละ ๖๐

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ ใช้มาตรการทางการเงินและภาษีสนับสนุนการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน** โดยจัดระบบให้ประชาชนที่อยู่ในวัยทำงานและเป็นผู้มีรายได้ สามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาตนเองหรือครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับสัมมาชีพ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีได้ นอกจากนี้ให้ใช้มาตรการทางการเงินกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพของผลลัพธ์ในแต่ละสถานศึกษา โดยไม่มุ่งเน้นเฉพาะสถานศึกษาที่มีผลลัพธ์ดีอยู่แล้ว แต่จะต้องใช้มาตรการทางการเงินและการคลังมุ่งพัฒนาสถานศึกษาที่ยังไม่ได้คุณภาพโดยพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากร

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ ใช้มาตรการทางภาษีสนับสนุนผู้ประกอบการหรือองค์กรภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษา** โดยจัดระบบและมาตรการทางภาษีสนับสนุนผู้ประกอบการ หรือองค์กรภาคเอกชนที่ร่วมพัฒนาการศึกษา ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากทุกภาคส่วน โดยสร้างแรงจูงใจทั้งในด้านภาษี การสร้างความยอมรับในสังคมให้แก่ผู้สนับสนุนการจัดการการศึกษา เพื่อสนับสนุนผู้เรียนทั้งที่อยู่ในระบบและที่หลุดจากระบบซึ่งมีความเสียเปรียบตามเศรษฐกิจฐานล่าง ให้ได้รับโอกาส ทางด้านการศึกษาและพัฒนาทักษะอาชีพโดยสืบเนื่องจากความพยายามที่จะให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการเตรียมความพร้อม สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ในรูปแบบสมัชชาการศึกษา จึงต้องเปิดโอกาสประยุกต์ให้รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทางสังคม (Social Public Private Partnership หรือ Social PPP) พร้อมทั้งรูปแบบการสร้างกิจการหรือธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่เน้นความร่วมมือกับภาคประชาชนและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ การฝึกปฏิบัติ และประสบการณ์ชีวิตตามกรณีที่เหมาะสม

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ จัดตั้งกองทุนสมทบ (matching funds) แก่ท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคมที่ร่วมจัดการศึกษา** โดยจัดตั้งกองทุนสมทบแก่ท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคมที่มีเจตจำนงในการจัดหรือพัฒนาการศึกษา หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่คนในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นการจูงใจและส่งเสริมให้เกิด “ผู้จัดการศึกษา” ในพื้นที่มากขึ้น บนฐานการใช้ทรัพยากรและทุนวัฒนธรรมของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา รวมไปถึงการสนับสนุนจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อสร้างความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

วาระปฏิรูปที่ ๑๔ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยรวมทุกช่วงชั้นการศึกษา ได้แก่ (ตามวาระปฏิรูปที่ ๑๘) โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสัมมาชีพ รวมไปถึงการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกลุ่มนอกระบบการศึกษาและกลุ่มวัยแรงงานรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมการศึกษาทางเลือก และกลไกการจัดการศึกษาระดับชุมชนท้องถิ่นและองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงส่งเสริมสังคมการเรียนรู้โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ วิจัยและใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองทุกคน ทั้งนี้ ต้องปฏิรูปให้ครอบคลุมทั้งรูปแบบการจัด ระบบหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระบบการผลิตและพัฒนาอาจารย์ ครูผู้สอน ครูภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียนและมีความสอดคล้องทั้งระบบ โดยมีประเด็นการปฏิรูปในวาระนี้อีก ๙ ประเด็น ได้แก่

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ จัดให้มีระบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชน** เนื่องจากการตั้งครุฑในวัยรุ่นก่อให้เกิดปัญหาในระยะยาวอย่างต่อเนื่องจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาใหม่ ให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และมีความเหมาะสมกับบริบทสังคมไทย เพื่อลดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และปัญหาการตั้งท้องของแม่วัยรุ่นที่ขาดความพร้อมและทำให้เด็กที่เกิดมามีปัญหาทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ ปรับปรุงระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และการจัดให้มีการเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวในการเลี้ยงดูเด็กสำหรับพ่อแม่และชุมชน** พัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ตั้งแต่ มารดาเริ่มตั้งครรภ์ โดยที่ชุมชนต้องเข้าไปสนับสนุนครอบครัวให้สามารถดูแลสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ให้ได้รับอาหาร ที่ดีพอ ได้รับการรักษาสุขภาพทั้งของมารดาและทารกในครรภ์โดยกลุ่มงานสาธารณสุขท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่เกิดมา มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่เกิดความผิดปกติใด ๆ ในระหว่างที่อยู่ในครรภ์มารดา ซึ่งมีผลมากกับการเจริญเติบโตของสมอง และอวัยวะทุกส่วนก่อนที่จะออกมาสู่โลกด้วยความสมบูรณ์ของร่างกายและสมอง โดยจัดโปรแกรมการพัฒนาพ่อแม่ มือใหม่หรือพ่อแม่ที่กำลังจะมีลูกคนแรก ให้เข้ารับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในวัยแรกเกิดก่อนเข้าเรียน และจัดให้มีโภชนาการที่เพียงพอสำหรับเด็ก จัดให้มีการ ออกกำลังกาย ฝึกให้เด็กมีพัฒนาการที่ถูกต้องทั้งโครงสร้างร่างกาย กล้ามเนื้อ บุคลิกภาพ อารมณ์ จิตใจ เพื่อให้มี บุคลิกภาพและอนามัยที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะพัฒนาทักษะการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพในช่วงวัยต่อ ๆ ไป

นอกจากนี้ ยังจะต้องโดยจัดโปรแกรมการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ บริบท และการประกอบอาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีลูกหรือดูแลเด็กในวัยเรียน โดยการจัดให้พ่อแม่ต้องเข้ารับการพัฒนาเพื่อให้มีความเข้าใจในวิธีการเรียนรู้ และสร้างทักษะการส่งเสริมการเรียนรู้ของลูกที่อยู่ในวัยเรียน

เมื่อเด็กเกิดมาแล้ว ชุมชนจะต้องช่วยกันดูแลสมาชิกใหม่ในชุมชน อันเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย โบราณ ที่ชุมชนอยู่ร่วมกันเสมือนญาติพี่น้อง ทำให้เด็กที่เกิดมามีความแจ่มใสและได้รับความอบอุ่นจากสังคมรอบด้าน ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงามในช่วงเวลาที่สมองและร่างกายกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วและเป็น ฐานหลักที่สำคัญที่จะสร้างเด็กไทยให้แข็งแรงและมีความสุขต่อไปในอนาคต การสนับสนุนให้เด็กได้รับอาหารที่มี ประโยชน์เพียงพอกับการเติบโตเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะจะไม่ทำให้เกิดประชากรที่ไม่สมประกอบและเป็นภาระ ของสังคมในอนาคตหากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมโดยภาครัฐร่วมกับภาคส่วนอื่นจะเน้นการผลิตทรัพยากร บุคคล หรือผู้เชี่ยวชาญการบริหารปฐมวัยอย่างมีคุณภาพและปริมาณตามความต้องการ ควบคู่กับการยกระดับ คุณภาพของครูและบุคลากรที่รับผิดชอบด้านปฐมวัยอยู่ในปัจจุบัน

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ พัฒนาระบบการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการคิด และลงมือปฏิบัติจริง ในการศึกษาทุกระดับ** โดยดำเนินการ ดังนี้

๑๕.๑) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในการศึกษาทุกระดับให้เป็น การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เน้นกระบวนการคิด การใช้เหตุผล และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อ สร้างคนไทยรุ่นใหม่ที่มีไหวพริบการเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถแข่งขันได้

๑๕.๒) การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งปัญญา โดยส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และสื่อสาธารณะด้านการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่กับการศึกษาด้าน ศิลปะวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และการพลเมืองศึกษา เพื่อบ่มเพาะจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้กับสังคมไทย

๑๕.๓) การเรียนในชั้นประถมศึกษา จะต้องปฏิรูปให้เด็กในวัยนี้ได้เริ่มต้นคิดและรับรู้ตาม หลักธรรมชาติที่เป็นจริง มีเหตุมีผล ฝึกฝนให้มีวินัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นตลอดการดำรงชีวิต ไม่เน้นการจดจำคำตอบแต่เน้นการฝึกสังเกตและกระบวนการคิดที่เป็นเหตุผล แต่ให้ซาบซึ้งในวิถีไทย เช่น การจดจำ อาขยาน สุภาษิต วรรณคดี รู้จักดูแลสุขภาพด้วยการเล่นกีฬา เด็กในปฐมวัยไม่ควรถูกสภาพแวดล้อมล้นหลามให้หลุดจาก ระบบการศึกษาในโรงเรียน เพราะจะทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม อีกทั้งเด็กในวัยนี้ควร จะเริ่มต้นรับการปลูกฝังแนวคิดการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เป็นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักการยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น รู้จักแพ้ชนะและให้อภัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬาโดยการ เริ่มต้นเล่นกีฬาตั้งแต่เด็ก รู้จักคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น รักและหวงแหนสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติอันงดงาม รู้คุณค่าของการใช้พลังงาน ที่สำคัญจะต้องได้รับการปลูกฝังให้มีความขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักประหยัด มีความอดทนในการ ทำงาน เคารพความถูกต้อง รั้งเกียจความทุจริตและการเอาเปรียบ

๑๕.๔) การเรียนในระดับประถมศึกษาต่อเนื่องไปในชั้นมัธยมศึกษา จะต้องมีการเรียนรู้ ความรู้ทางด้านวิทยาการเพื่อให้สามารถทันต่อความเป็นไปของโลก ในขณะเดียวกัน จะต้องมีความรู้ที่สอดคล้อง พหุวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่น โดยมีสมัชชาการศึกษาเป็นผู้จัดการดูแลทั้งการศึกษาเด็กทั่วไป การศึกษาของเด็ก กลุ่มพิเศษ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการรวบรวมทรัพยากร บุคลากร มาช่วยให้การศึกษาออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชาแบบบูรณาการ ในขนาด ห้องเรียนและชั้นเรียนที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานระดับเดียวกันทั้งประเทศ แต่มีความ แตกต่างกันไป ตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ไม่ยึดเยียดระบบท่องจำ สำหรับการจดจำวิธีแก้ปัญหา และ คำตอบ แต่เน้นการสร้างความคิดจากองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่อย่างบูรณาการและประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

๑๕.๕) การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่มัธยมต้นและมัธยมปลายจะต้องจัดให้เด็กมีความ เข้าใจในแต่ละสาระวิชาและความสามารถในการเชื่อมโยง ตรรกะข้ามสาระวิชาแบบบูรณาการโดยวิธีการที่ เหมาะสมและจำเป็น เช่น Project-based Learning รวมทั้งทักษะในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาได้มากกว่า ๒ ภาษา มีความสามารถในการเข้าหาข้อมูลต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถติดตาม เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา และฝึกฝนแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมจากพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถประยุกต์ใช้ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และแนวคิดหลักการทางศาสนาของตนเองมาเพื่อการฝึกการ เรียนรู้ต่อเนื่อง รู้จักการดูแลสุขภาพ ป้องกันไม่ให้เกิดความเจ็บป่วยด้วยการใช้เวลาไปกับการเล่นกีฬามากกว่าที่จะใช้ เวลาหมกมุ่นกับบอบายมุขหรือสิ่งยั่วชวนต่าง ๆ ทั้งนี้ สังคมชุมชนที่ร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของสมัชชาการศึกษา จะต้องกำกับ ดูแลเยาวชนในท้องถิ่นของตนเองให้มีการเฝ้าหาการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเป็นพลเมืองที่มีความ ภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและเป็นกำลังสำคัญของประเทศ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ทักษะอาชีพที่จะดำรงตนอยู่ได้ โดยไม่เป็นภาระกับผู้อื่น รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๑๕.๖) การสร้างระบบการเรียนรู้เมื่อผ่านพ้นระดับมัธยมศึกษาไปแล้ว ผู้เรียนจะต้องเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการเรียนในระดับอุดมศึกษาด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนตามความต้องการของผู้ปกครอง หรือเพียงต้องการใบประกาศนียบัตร ใบปริญญา ผู้เรียนจะต้องมีเป้าหมายในการหาความรู้หรือทักษะ เพื่อใช้ในการ ดำรงตนในอนาคตข้างหน้า ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถจะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือสาขาวิชาที่เรียนได้อย่างเป็นอิสระ โดย อาศัยหลักการเทียบโอนวิชาความรู้และทักษะของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานในระดับเดียวกัน เมื่อผู้เรียนจบการศึกษา แล้วจะสามารถไปประกอบอาชีพในสิ่งที่ผู้เรียนมุ่งหวังได้ การเรียนในระดับอุดมศึกษานี้ต้องสร้างให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึง ความสัมพันธ์ของพหุวิชารวมทั้งเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต และผู้เรียนควรจะเข้าใจถึง ความสามารถทั้ง ๘ ด้านของมนุษย์ เพื่อเลือกความสามารถที่เหมาะสมกับตนเองในหลากหลายความสามารถ เพื่อให้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

๑๕.๗) การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ที่จะระดับอาชีวศึกษาและบัณฑิตศึกษา เป็น ความจำเป็นที่จะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ให้แก่พลเมืองไทยทุกคน ไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเท่านั้น เนื่องจากสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาชีพบางอาชีพอาจจะถูกทดแทนด้วยเครื่องมือเครื่องจักร หรือมี ความต้องการผลิตภัณฑ์บริการในอาชีพนั้นลดลง ดังนั้นระบบการศึกษาและพัฒนาคน จะต้องสร้างกลไกให้คนไทย สามารถหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งขยายความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปรับวิถีชีวิตตลอดจนการหาทักษะเพิ่มเติม เพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ให้สามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่เป็นภาระแก่สังคม

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ จัดให้มีระบบการเรียนรู้ความเป็นพลเมือง สร้างสังคมอุดมปัญญาที่อยู่ บนฐานศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม** โดยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และการรณรงค์ผ่าน สื่อมวลชนเพื่อสร้างสังคมที่พลเมืองตระหนักในหน้าที่ตนเอง และรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม ยกย่องคนดี รังเกียจ ความไม่ซื่อตรง โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพล และความไม่ถูกต้อง

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ จัดให้มีระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพ** โดยจัดระบบ การส่งเสริมการเรียนรู้และระบบการทดสอบฝีมือแรงงานเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพของประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานให้ มีช่องทางและได้รับโอกาสในการพัฒนาฝีมือการทำงาน และสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต เพื่อสร้างสมรรถนะการแข่งขัน และเพิ่มผลตอบแทนจากการทำงาน

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๘ จัดให้มีระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุ** โดยการส่งเสริมการ เรียนรู้เพื่อดูแลสุขภาพ รู้หลักโภชนาการ หลักการออกกำลังกาย หลักการฝึกความมั่นคงของจิตใจ มีความรู้ ความเข้าใจ วิธีป้องกันการเจ็บป่วยอันเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลภาวะ และการเสื่อมโทรมทางร่างกายตามอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุ ดูแลตนเองได้ และไม่เป็นการของสังคมมากเกินไป

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๙ ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม** โดยดำเนินการออก กฎกระทรวงหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้องค์กรชุมชนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ครอบครัวยุทธศาสตร์ สถาบันทางสังคมอื่น ซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกลุ่มเป้าหมาย สามารถ จัดการศึกษาเพื่อสัมมาชีพ หรือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่กลุ่มพหุวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริม พหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural Education) ในสถานศึกษาทุกระดับเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าง สันติสุข โดยดำเนินการให้เจตนาธรรมของมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ นำไปสู่การ ปฏิบัติได้จริง

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๐ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ วิจัย และใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้** การสร้างการเรียนรู้จากระบบโสตทัศนศึกษา ซึ่งครอบคลุมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วีดิทัศน์ พิพิธภัณฑ ์ หอสมุด สวนสาธารณะ อุทยานธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ ตัวอย่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (specimen) รวมถึงสื่อที่มีชีวิต เช่น บุคคลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ ซึ่งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่นต้องมี บทบาทร่วมกัน เพื่อให้เกิดสาระเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยดำเนินการ ๒ ส่วน คือ

๒๐.๑) รัฐเร่งรัดดำเนินการออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับใช้ หมวด ๙ เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งจัดสรรคลื่นความถี่ และโครงสร้างพื้นฐานด้าน โทรคมนาคมเพื่อการศึกษาตามมาตรา ๖๓ การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำราตามมาตรา ๖๔ การพัฒนากำลังคน ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาตามมาตรา ๖๕ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาตามมาตรา ๖๗ การระดมทุนและจัดตั้ง กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามมาตรา ๖๘ และการจัดให้มีหน่วยงานกลางตามมาตรา ๖๙ ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒๐.๒) จัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการวิจัยที่มีความเป็นอิสระทางวิชาการและการบริหาร จัดการ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยวิจัยระบบการศึกษา ติดตามและประเมินผลนโยบายทางการศึกษา ทิศทาง การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์ความรู้ในประเด็นการศึกษาที่เป็นโจทย์ท้าทายใหม่ในอนาคต

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๑ จัดการเรียนรู้สำหรับเด็กด้อยโอกาสและเด็กกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกระบบ** โดยการสร้างช่องทางและโอกาสที่เหมาะสมให้เด็กได้รับการเรียนรู้ หรือการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดย เชื่อมโยงกับระบบการให้ทุนการศึกษาในรูปคู่มือการศึกษาที่ติดตามตัวกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทางการศึกษาและเด็กกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตและสร้างสัมมาชีพให้ตนเองได้

ทั้งนี้ การปฏิรูปจะต้องกระทำแบบบูรณาการ ไม่ใช่เป็นภาระของกระทรวงศึกษาธิการหรือผู้จัดการ การศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว เพื่อพัฒนาคนไทยรุ่นใหม่ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามที่มุ่งหวังไว้ในวิสัยทัศน์ จำเป็นต้องให้ผู้รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมที่เน้นการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ระดับห้องเรียน จนถึง วัฒนธรรมภายในโรงเรียน เช่น การประเมินภาระงานของครูผู้สอน การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของ นักเรียน รวมไปถึงการผลิตทรัพยากรบุคคลและครู (ครอบคลุมทั้ง Pre- และ In- service Training) โดยเริ่มตั้งแต่ ฝ่ายวางแผนยุทธศาสตร์ (ภาคการผลิตจริง ภาคเศรษฐกิจการคลังการเงิน ภาควิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม) การสร้างค่านิยม การปลูกฝังความรักในศิลปะ รักษาวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในจริยธรรมและหลักศาสนา การดูแล

ป้องกันสุขภาพตัวเองไม่ให้เจ็บป่วย การใช้กีฬาเป็นแรงจูงใจให้คนไทยมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า การใช้สื่อในการหาความรู้และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและที่สำคัญที่สุดคือการปลูกฝังให้ทุกคนร่วมกันป้องกันปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างจริงจัง เพื่อสร้างสังคมไทยให้มีความน่าอยู่

๒.๒.๓ การดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการตามระดับการศึกษาและช่วงวัย เป็นการปฏิรูประบบการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายของผู้จบการศึกษาที่เป็นไปตาม*วิสัยทัศน์การศึกษาของชาติ* การปฏิรูปการจัดการศึกษาตามช่วงวัยและระดับการศึกษา

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดการศึกษาตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์ และการศึกษาตลอดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย วัยศึกษา ทำงานครอบครัว ไปถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรรมาธิการการศึกษาจึงได้จัดตั้งคณะอนุกรรมาธิการเพื่อทำการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาตามช่วงวัยและตามระดับการศึกษาชั้น ๔ อนุกรรมาธิการและได้จัดทำรายงานการปฏิรูปแยกจากกัน

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๒ การปฏิรูปการจัดการศึกษาปฐมวัย** โดยจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้าน จัดระบบพัฒนาผู้ดูแลเด็กและผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ให้มีทักษะการดูแลและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของศูนย์ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้ได้มาตรฐาน

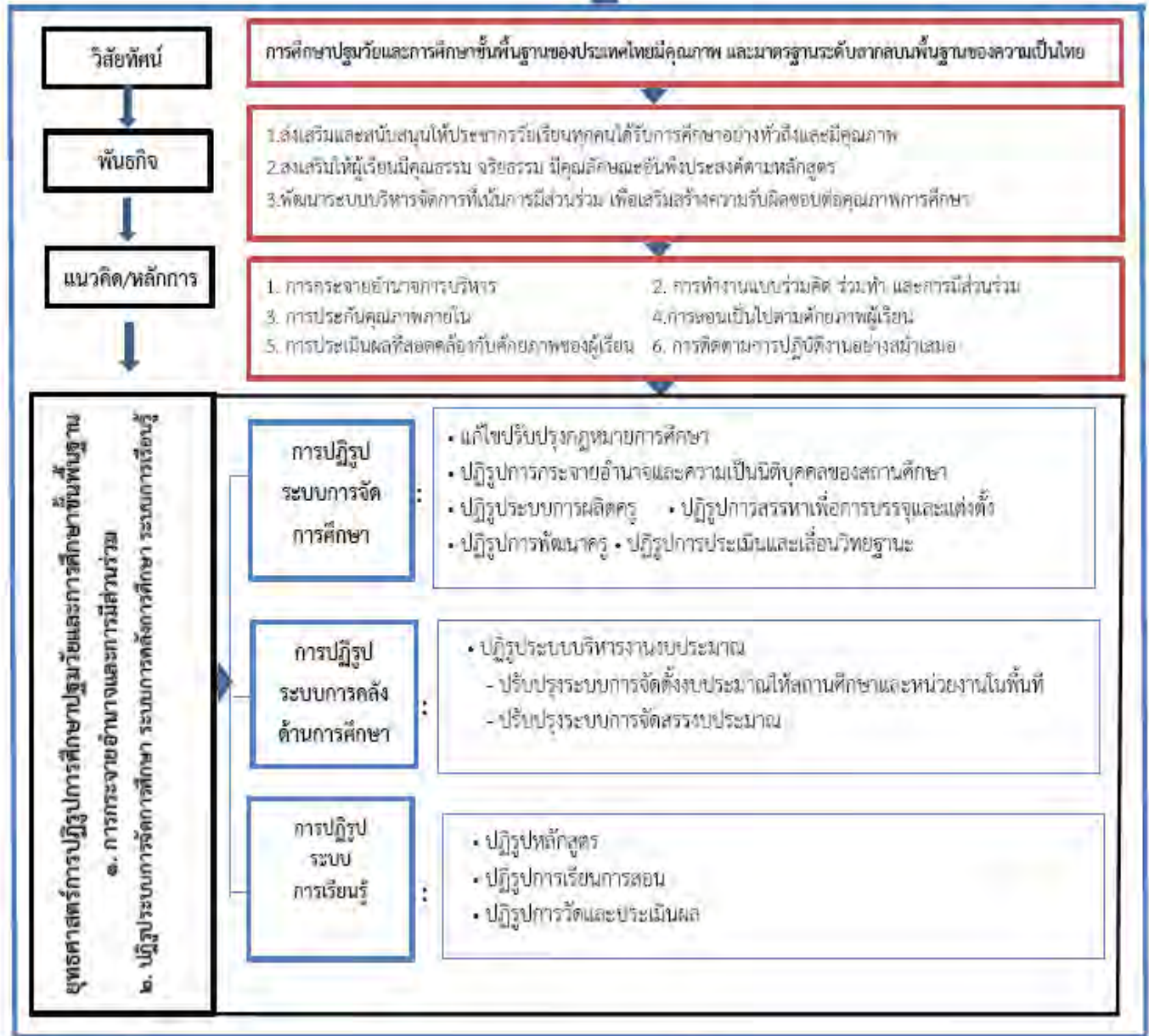
***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๓ การปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน** การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกสู่ศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร นับเป็นโอกาสและความเสี่ยงที่จะนำมาซึ่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของคนในชาติ เพื่อรับมือกับสภาพปัญหาในปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพคนก็คือ การศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็เป็นที่ตระหนักแล้วว่าสังคมไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านคุณภาพและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งมีหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งจากคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-Net และการเปรียบเทียบกับนานาชาติ โครงการ PISA และ TIMSS อันเป็นการประเมินผลทางการศึกษาที่เป็นสากลเป็นที่ยอมรับทั่วโลก

การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมกัน หากต้องการเห็นเด็กไทยได้รับการพัฒนาการอย่างสมวัย มีคุณภาพ รู้เท่าทันสังคม วิชาการ เทคโนโลยี รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ซึ่งความสำเร็จเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องลงมือกระทำกัน อย่างเร่งด่วน จริงจัง ภายใต้แนวความคิด “ครูดี ครูเก่ง ระบบการบริหารจัดการศึกษาดี เด็กมีคุณภาพ” ซึ่งจากผลการศึกษาทางวิชาการพบว่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นผลอย่างจริงจังและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนต่อไป

ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานตามประเด็นปฏิรูปที่ ๒๒ - ๒๓ ที่สอดคล้องกับกรอบวาระการปฏิรูปหลัก ๓ วาระ (วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูปด้านการคลังการศึกษา และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้) ดังแสดงในแผนภาพข้างล่างนี้

ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมาย : นักเรียนมีทักษะ ความรู้ คุณลักษณะในศตวรรษที่ ๒๑

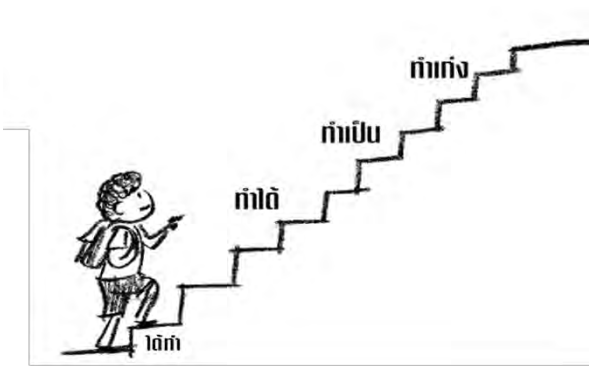


แนวทาง
การขับเคลื่อน

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ
3. การจัดประชุมเสวนาระดมความคิดเห็นระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. การจัดประชุมเสวนาระดมความคิดเห็นระดับประเทศ
5. การจัดทำร่างรูปแบบปฏิรูป
6. การจัดทำเอกสารรูปแบบการปฏิรูป
7. การประชาสัมพันธ์ร่างรูปแบบปฏิรูป
8. การจัดทำเอกสารรูปแบบการปฏิรูป
9. การจัดรูปแบบการขับเคลื่อนการติดตามความก้าวหน้า (Monitoring) ของการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

*ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๔ การปฏิรูประบบการอาชีวศึกษา

โดยเริ่มจากการกำหนดการออกแบบระบบการศึกษาอาชีวศึกษาใหม่เพื่อสร้างพลเมืองไทยให้มีสมรรถนะในการทำงานที่แข่งขันได้ในกลุ่มเศรษฐกิจประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกในศตวรรษที่ ๒๑ มีความรู้ที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ใช้คณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีแนวคิดเป็นวิทยาศาสตร์ และตามทันเทคโนโลยี ให้อาชีวศึกษามีภาพลักษณ์ที่ดี มีโอกาสและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ โดยดำเนินการปฏิรูปการผลิตกำลังคน ความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ระบบเส้นทางอาชีพและความก้าวหน้า ยกระดับทักษะอาชีพทุกกลุ่มอายุ และระบบการบริหารจัดการ เพื่อแก้ปัญหาในระบบอาชีวศึกษาในประเทศไทยที่ตกอยู่ในกับดักมายาคติที่ว่างานของผู้สำเร็จการศึกษาในสายอาชีวะ เป็นการทำงานที่ยากลำบาก (Difficulty) อยู่กับความสกปรก (Dirty) และเสี่ยงอันตราย (Danger) ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ การปรับภาพลักษณ์เชิงลบให้เป็นบวกโดยมุ่งสร้างอัตลักษณ์ใหม่ คือ “อาชีวศึกษาสร้างชาติ” (Nation Builder) จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการสร้างแรงบันดาลใจ (passion) ให้อาชีวศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการขับเคลื่อนผลิตภาพ (productivity) ของประเทศ และเป็นผลงาน (performance) แห่งความภูมิใจในการร่วมสร้างชาติ ทั้งนี้ ปริมาณของอาชีวศึกษาไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่เพียงภาคการผลิต (manufacturing) เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงอุตสาหกรรมบริการที่มีมูลค่าสูง ตลอดจนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ต้องการกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านการสร้างสรรค์และการผลิต ดังนี้



วิสัยทัศน์ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา คือ การสร้าง “กำลังคนที่มีทักษะสูง” ที่เริ่มต้นไต่ระดับจาก “ทำได้” เป็น “ทำเป็น” ไปสู่ “ทำเก่ง” เป็นนักปฏิบัติการทางเทคนิค (practical technologist) ที่มีทักษะและสมรรถนะบนฐานความรู้ (skill & knowledge) กอปรด้วย สมอง สองมือ และทักษะชีวิต (head, hand and life skill) เป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ ทั้งนี้ เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในภาพรวมและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ ตลอดจนเป็นที่ต้องการทั้งในประเทศและในตลาดการค้าเสรี

อาเซียนรวมถึงการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ การปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศจำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันทั้งระบบ เพื่อไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูปคือ “ยกระดับอาชีพทุกกลุ่มอายุ” โดยตั้งอยู่บนฐานกระบวนการใหม่ทางการศึกษา ที่จะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนทั้งสังคม เพื่อคุณค่าของชีวิตและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตลอดจนเพื่อสัมมาชีพ คุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมต่อสังคม

การออกแบบระบบการอาชีวศึกษาใหม่เพื่อสร้างพลเมืองไทยให้มีสมรรถนะการทำงานที่แข่งขันได้ในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมโลกในศตวรรษที่ ๒๑ มีความรู้ที่เพียงพอต่อการประกอบสัมมาชีพ ใช้คณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวคิดเป็นวิทยาศาสตร์ เท่าทันเทคโนโลยี และให้การอาชีวศึกษามีภาพลักษณ์ที่ดี มีโอกาสและความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ จำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กรอบการปฏิรูปอาชีวศึกษาที่สำคัญ ๕ ด้าน ดังมีรายละเอียด ดังนี้

๒๔.๑) การปฏิรูปการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยการปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งด้านปริมาณ และด้านคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล มีการกำหนดแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกับสถานประกอบการ เร่งรัดการผลิตกำลังคนสาขาขาดแคลน รวมทั้งอาชีพที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ พัฒนาความร่วมมือของสถานศึกษาเฉพาะทาง เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่เป็นนักปฏิบัติการทางเทคนิคในภูมิภาคอาเซียน เพิ่มจำนวนผู้จบอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบ สถานศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานภายในประเทศและในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงความต้องการ

แรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ โดยขยายขอบเขตการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้แก่พลเมืองทุกคน โดยไม่จำกัดเพศ วัย และคุณวุฒิ ควบคู่ไปกับการรณรงค์สร้างอัตลักษณ์ใหม่ ส่งเสริมค่านิยมใหม่ และสนับสนุนให้เกิดความนิยมในการเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษา โดยสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ และภาคสื่อสารมวลชน

๒๔.๒) การปฏิรูปความร่วมมือ โดยการสร้างกลไกให้เกิดความร่วมมือสามฝ่ายทั้งด้านอุปสงค์ (Demand) ด้านอุปทาน (Supply) และด้านสนับสนุน (Support) ผ่าน กรอ.อศ. กลุ่มอาชีพ และกรอ.อศ. จังหวัด ยกระดับมาตรฐานและขยายการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในการจัดอาชีวศึกษามากขึ้น สร้างแรงจูงใจผู้บริหารและครูในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษา กับภาคเอกชน รวมทั้งปลดล็อกเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคด้านบริหารจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ

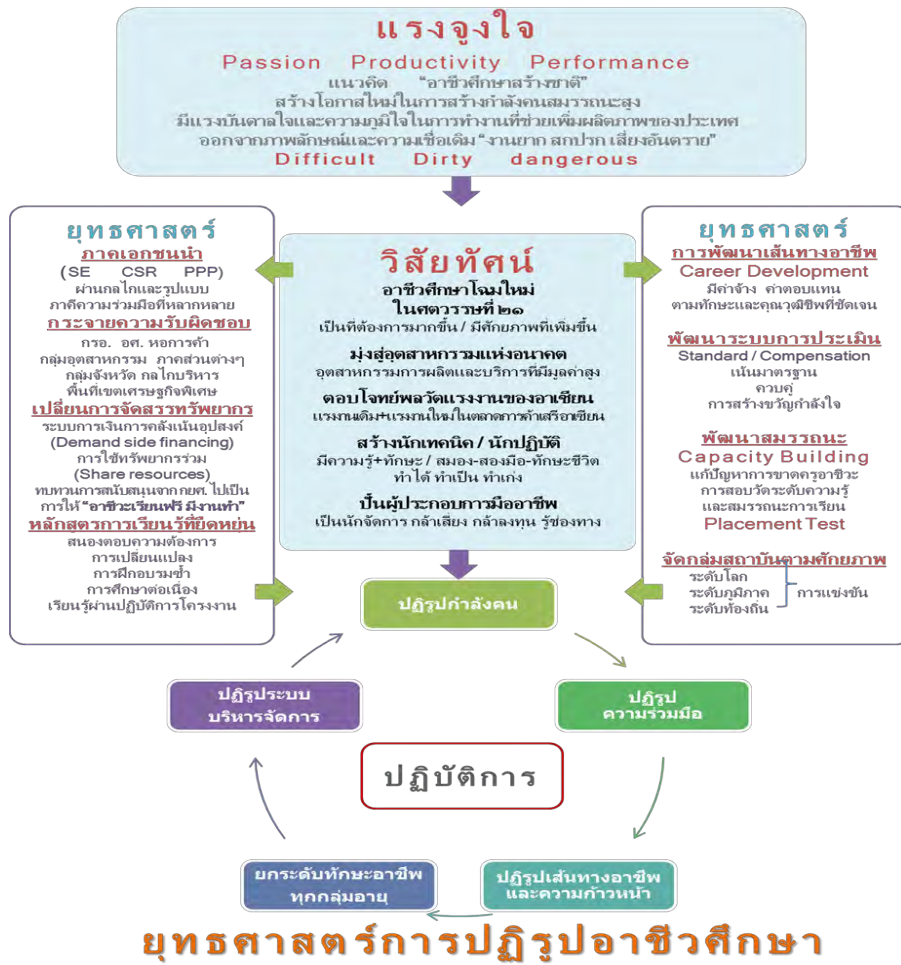
๒๔.๓) การปฏิรูประบบเส้นทางอาชีพและความก้าวหน้าของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา โดยการปรับหลักสูตรการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น การปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้การปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร (Work Integrated Learning-WIL) เพื่อสร้างความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทักษะวิชาชีพ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ทั้งที่เป็นรูปแบบทวิภาคี รูปแบบสหกิจศึกษา รูปแบบโรงเรียนมัธยมสองระบบ (สามัญ-อาชีวศึกษา) หรือรูปแบบการฝึกอบรมพัฒนาทักษะฝีมือตามอัธยาศัย ปรับการวัดและประเมินทักษะตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อสร้างเส้นทางอาชีพผู้สำเร็จอาชีวศึกษา จากสมรรถนะประสบการณ์กับตำแหน่งงานที่สูงขึ้น ผลักดันให้เกิดมาตรการกำหนดค่าตอบแทนตามมาตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการ และเพื่อขยายโอกาสการพัฒนาทักษะอาชีพให้ตอบโจทย์ความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพผ่านกระบวนการฝึกอบรม หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

๒๔.๔) การปฏิรูปการยกระดับทักษะอาชีพทุกกลุ่มอายุ โดยการปรับรูปแบบวิธีการจัดอาชีวศึกษา ทั้งในระบบคืออาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยม และการจัดอาชีวศึกษานอกระบบเพื่อให้เยาวชนที่หลุดออกจากการศึกษาในระบบ คนวัยทำงาน และผู้สูงอายุได้มีโอกาสพัฒนาความก้าวหน้าต่อยอดอาชีพ (Up-grade skill) ปรับเปลี่ยนอาชีพ (Re-skill) ในระบบเปิด (Open entry) รวมถึงการจัดอาชีวศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับภาคประชาสังคม ชุมชน ตลอดจนการจัดให้มีระบบทดสอบสมรรถนะที่เป็นสากล ที่มีการกำหนดค่าตอบแทนในระดับสูงเทียบเท่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้แก่ผู้มีสัมฤทธิ์บัตรด้านทักษะ และผู้ทำงานที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิตและความมั่นคงของทรัพยากร เช่น พนักงานขับรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ พนักงานเชื่อมนอกสถานที่ พนักงานประกอบอาหาร เป็นต้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนด้านอาชีวศึกษามากขึ้นและเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น

๒๔.๕) การปฏิรูประบบบริหารจัดการ ทั้งในด้านการบริหารจัดการเชิงโครงสร้าง การบริหารงบประมาณและทรัพยากร การบริหารงานบุคคล โดยจัดกลุ่มสถาบันตามศักยภาพที่มุ่งแข่งขันในระดับต่าง ๆ คือ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ใช้พื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค เป็นฐานในการจัดอาชีวศึกษา สร้างความเข้มแข็งเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา และให้มีส่วนงานเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่

- ๑) สำนักส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐาน
- ๒) สำนักความร่วมมือ
- ๓) สำนักส่งเสริมอาชีวศึกษาเอกชน

และปฏิรูปวิธีการจัดสรรงบประมาณและกำหนดรายจ่ายต่อหัวเน้นด้านอุปสงค์ ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านกระจายทรัพยากร ปรับให้มีระบบอาชีวะเรียนฟรีถึงระดับ ปวส. ปรับระบบการบริหารจัดการครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ทั้งการสรรหา บรรจุแต่งตั้ง และพัฒนาอาจารย์สาขาที่ขาดแคลนและให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและตลาดงาน โดยมีระบบการเลื่อนไหลของครูอาชีวะและผู้เชี่ยวชาญอาชีพในสถานประกอบการ ทั้งนี้ โดยสรุปภาพรวมยุทธศาสตร์การปฏิรูปอาชีวศึกษาตามรายละเอียดดังกล่าวไปแล้วตามแผนภาพข้างล่างนี้



***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๕ การปฏิรูประบบการอุดมศึกษา** โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

ในระดับอุดมศึกษา เน้นปฏิรูประบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเป้าประสงค์ให้อุดมศึกษาเป็นแหล่งแห่งการสร้างปัญญาให้กับสังคม ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาผ่านกระบวนการวิจัยและนวัตกรรม สร้างผู้มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลและดำรงตนดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพและสันติสุข ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดการใฝ่รู้ ทักษะ และจริยธรรม มากกว่าการจัดการศึกษาที่เน้นเพียงการเรียนการสอนและการประเมินผล ที่ให้ความสำคัญเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

๒๕.๑) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ทั้งประเภทพหุวิชา (Comprehensive) และเฉพาะทาง (Specialized) ตามศักยภาพและพันธกิจที่มีต่อสังคม (Social engagement) ในระยะ ๕ ปี โดยจัดแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้ กลุ่ม ๑ พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน ๑๐-๑๕ แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก (World Class) ที่มุ่งผลิตงานวิจัยและจัดการเรียนรู้ เพื่อผลิตองค์ความรู้ นวัตกรรม และกำลังคนให้มีความสามารถระดับสากลเพื่อการแข่งขันและความร่วมมือกับนานาชาติ กลุ่ม ๒ พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป้าหมายเฉพาะเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งโอกาส สถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยี เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียม เช่น มหาวิทยาลัยในระบบเปิด และเพื่อยกระดับความรู้และการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชุมชน เช่น วิทยาลัยชุมชน ต้องจัดทำแผนพัฒนาให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองโอกาสของพลเมืองในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต การประกอบสัมมาชีพ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการปฏิบัติการกิจเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่สังคม และเพื่อสร้างความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาในระดับโลกได้ในระยะกลางและระยะยาว แผนพัฒนาดังกล่าวให้รวมถึงการปรับแก้

พระราชบัญญัติที่อาจเป็นข้อจำกัดในการที่จะพัฒนาไปเป็นสถาบันอุดมศึกษาประเภทพหุวิชา เฉพาะทาง หรือประเภทอื่น ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างเหมาะสม **กลุ่ม ๓ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน** จัดทำแผนการพัฒนาให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ตามความต้องการของสังคม มีความเข้มแข็งทางวิชาการและมีคุณภาพ รวมทั้งสามารถเข้าถึงแหล่งทุนและการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาทางวิชาการจากภาครัฐได้

๒๕.๒) การกำหนดสมรรถนะและวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะของคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา ให้เป็น "นักวิจัย" และ "ผู้นำแห่งการเรียนรู้" ของประเทศ ตามประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษา โดย ๑) ให้สถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิจัยสามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม การจดสิทธิบัตร และการใช้ประโยชน์ที่มีผลกระทบต่อสังคม (Social impact) มากกว่าการแข่งขันกันที่จำนวนเอกสารวิจัย (paper) ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่มี Impact factor เท่านั้น รวมทั้งผลิตบุคลากรที่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาให้เท่าเทียมและเท่าทันนานาอารยะประเทศ ๒) ให้สถาบันอุดมศึกษาแห่งโอกาส สามารถจัดการศึกษาและพัฒนาความรู้ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภูมิภาคและท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น ๓) ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพตามแนวทางและเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานที่กำหนดและ ๔) กำหนดแผนพัฒนาคณาจารย์และระบบการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการใหม่ ที่มุ่งสมรรถนะด้านการวิจัย นวัตกรรม หรือการเรียนรู้อย่างแท้จริงและอย่างสอดคล้องกับพันธกิจและภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละกลุ่ม

๒๕.๓) การให้รัฐสนับสนุนการพัฒนาโดยใช้สมรรถนะด้านการวิจัยและการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสถาบันเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดงบประมาณหมวดเงินอุดหนุน เพื่อกระตุ้นสถาบันให้มีการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้สู่สังคมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดระบบที่เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมและการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของเอกชน สังคม และตลาดงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ และลดการพึ่งพางบประมาณจากค่าเล่าเรียนและเงินอุดหนุนจากรัฐ

๒๕.๔) การปรับปรุงระบบการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา โดยมหาวิทยาลัยที่จำกัดจำนวนรับ ให้เน้นการนำผลสัมฤทธิ์การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและคุณลักษณะความเป็นคนดี มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ส่วนมหาวิทยาลัยที่ไม่จำกัดจำนวนรับ ให้เน้นโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสัมมาชีพมาเป็นเกณฑ์การพิจารณา

๒๕.๕) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาออกไปให้เป็นบัณฑิตที่มีความสามารถสูง มีคุณธรรมจริยธรรม และมีทักษะผู้ประกอบการ (Entrepreneur skill) สามารถสร้างงานหรือกิจการด้วยตนเอง

๒๕.๖) การกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบและการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษา โดยจำกัดไม่ให้มีความซ้ำซ้อนในพื้นที่บริการ ในสาขาและหลักสูตรที่มีลักษณะหรือระดับการศึกษาเดียวกัน

๒๕.๗) การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากระบบอุดมศึกษาในปัจจุบันมีอิสระในการจัดการด้วยสภามหาวิทยาลัยมากขึ้นจึงจำเป็นต้องกำหนดระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สภามหาวิทยาลัยและฝ่ายบริหารต้องปฏิบัติตามระบบธรรมาภิบาลและบทบัญญัติ (Charter) แห่งการจัดตั้งและการดำเนินงานสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยต้องมีการรับผิดชอบ (Accountability) และสามารถตรวจสอบได้

***ประเด็นปฏิรูปที่ ๒๖ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยความร่วมมือกับร่วมปฏิรูปกับภาคส่วนต่าง ๆ (cross cutting) เพื่อตอบสนองความต้องการคนไทย ๗๐ ล้านคน รวมถึงแรงงานต่างด้าว และสังคมไทยโดยรวม** ทั้งนี้ **สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับตอบสนองเรียนการรู้ตลอดชีวิต** นับเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญที่ต้องมีการรับผิดชอบร่วมกันทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญจากภาคเอกชนและภาคประชาชนรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทุกภาคส่วนต้องช่วยจัดการศึกษาลักษณะประเภนี้อย่างมีประสิทธิภาพต้องทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ เพราะเป็นการเสริมสร้างทักษะ ความเชี่ยวชาญ องค์ความรู้ที่เฉพาะ ส่งผลกระทบต่อระดับผลิตภาพหรือ Productivity ของประเทศ

ผู้รับผิดชอบเรื่องแรงงานภาคการผลิตในพื้นที่ จะต้องให้ข้อมูลความต้องการในการจัดการการศึกษา ทั้งปริมาณและคุณลักษณะอย่างเป็นพลวัตต่อสมัชชาการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถสร้างพลเมืองที่มีความรู้ทักษะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่

สื่อสารมวลชนในฐานะผู้ร่วมจัดการศึกษา ต้องตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบต่อการรับรู้ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจในเหตุการณ์ ข้อมูล องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะกระทบต่อการศึกษาและการตัดสินใจตลอดชีวิตของคนไทยและความเป็นพลเมืองไทย จึงจำเป็นต้องนำเสนอข้อเท็จจริงในแนวทางที่เป็นการสร้างสรรค์และการสร้างเนื้อหาสาระที่มีผลกระทบในทางบวกต่อความคิดและความเข้าใจของทุกฝ่าย

นอกจากนี้ต้องสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตร อาทิ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (ที่รับผิดชอบโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) สำนักนายกรัฐมนตรี (ที่รับผิดชอบ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ผู้จัดการศึกษาหลัก ผู้ร่วมจัดการศึกษาและผู้ร่วมสนับสนุน สามารถร่วมดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยควรมีแนวทางสำคัญ ได้แก่

๒๖.๑) การเปิดโอกาสประยุกต์ให้รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทางสังคม (Social Public Private Partnership หรือ Social PPP) - อุปสรรคในการปฏิบัติ เช่น กระบวนการจัดทำงบประมาณสำหรับการผูกมัดในระยะยาวในแต่ละโรงเรียนหรือพื้นที่การศึกษา

๒๖.๒) การเปิดโอกาสประยุกต์รูปแบบการสร้างกิจการหรือธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่เน้นความร่วมมือกับภาคประชาชนและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ การฝึกปฏิบัติ และประสบการณ์ชีวิตตามกรณีที่เหมาะสม - อุปสรรคในการปฏิบัติ เช่น การพัฒนาจากโรงเรียนเพื่อเป็นธุรกิจเพื่อสังคม - ระบบบัญชีต้นทุน

๒๖.๓) การพัฒนาขีดความสามารถให้กับสถานศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสตามความเหมาะสมและความจำเป็น เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น โดยมีการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมและความจำเป็นของพื้นที่

๒๖.๔) การให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท (การขยายตัวของการศึกษาทางเลือก) - อุปสรรคในการปฏิบัติ เช่น ความยากง่ายของนักเรียนจากการศึกษาทางเลือกในการเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาโดยวิธีการสอบในปัจจุบัน

๒๖.๕) การยกระดับศูนย์เด็กเล็กในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับมาตรฐานความปลอดภัย - อุปสรรคในการปฏิบัติ เช่น กลไกในการออกใบอนุญาต ความรับผิดชอบของสวัสดิภาพเด็ก

๒๖.๖) การสนับสนุนการตลาดเริ่มตั้งครรภ์ - อุปสรรคในการปฏิบัติ เช่น กลไกการสนับสนุนให้ชุมชนดูแลสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ให้ได้รับอาหารที่ดีพอ ได้รับการรักษาสุขภาพทั้งของมารดาและทารกในครรภ์

๒๖.๗) การสร้างขีดความสามารถให้กับสถานเรียนรู้สำหรับผู้ขาดโอกาส เช่น สถานพินิจและคุ้มครองเด็กเร่ร่อน จำ เป็นต้น

๒๖.๘) การผลิตทรัพยากรบุคคล ครู รวมไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในระบบการศึกษาให้เข้าใจถึงหลักการและแนวทางในการเชื่อมโยงการศึกษาในระบบกับการศึกษาตลอดชีวิต สามารถใช้ทรัพยากรการศึกษาในระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นได้

ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิรูปการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัยเป็นผลสำเร็จ ยังควรปฏิรูปกลไกการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาและพัฒนามนุษย์ในพื้นที่ระดับจังหวัดควบคู่การปฏิรูปการจัดสรรงบประมาณลงเป็นพื้นที่จังหวัด เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมจัดการศึกษาได้ดียิ่งขึ้นโดยรัฐให้การสนับสนุนโดยอาจส่งเสริมสนับสนุนกลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ที่มีการทำงานเชื่อมโยงกับคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ในส่วนกลาง ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ทันทีจากการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในจังหวัด ซึ่งมีการรวมตัวกันอยู่แล้วในหลายพื้นที่จังหวัด และมีการรวมตัวกันดำเนินงานเป็นกลุ่มภาคีเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริมการดำเนินงานซึ่งกันและกันต่อไป

ทั้งนี้ โดยอาจสรุปการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการการศึกษาตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสามารถดำเนินการเป็นมาตรการเร่งด่วนหรือมาตรการระยะสั้น เพื่อให้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ดังแสดงไว้ในแผนภาพข้างล่างนี้



๒.๓ มาตรการเร่งด่วนเพื่อการฟื้นฟูคุณภาพการศึกษา

นอกจากยุทธศาสตร์การปฏิรูปเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ในระยะยาวแล้ว คณะกรรมการยังพิจารณาเห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการฟื้นฟูคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วน ในหลายประเด็น โดยไม่ต้องรอกะบวนการปฏิรูปตามยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่กำหนดไว้ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการได้ทันทีตามกรอบการปฏิรูป ๓ วาระ ดังต่อไปนี้

วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

๑. กฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ
๒. กฎหมายว่าด้วยขนาดสถานศึกษาและขนาดชั้นเรียน กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา รวมถึงการแก้กฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้อง และเป็นอุปสรรค
๓. การออกระเบียบตามความในมาตรา ๔๗ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้อิสระโรงเรียนที่มีความพร้อมตามเกณฑ์สามารถสอบบรรจุและคัดเลือกครูได้เอง
๔. การแก้ไขระเบียบคุรุสภาว่าด้วยคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับใบประกอบวิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษา แก้ไขระเบียบ กคศ. ว่าด้วยวิทยฐานะครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา บนพื้นฐานสมรรถนะใหม่ที่พึงประสงค์
๕. การปรับระบบการประเมินคุณภาพของ สมศ. และการแก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รองรับระบบประเมินคุณภาพใหม่
๖. กฎหมายว่าด้วยธรรมาภิบาลความรับผิดชอบสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาและการแก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รองรับ
๗. การตั้งคณะกรรมการประมวลกฎหมายการศึกษาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษาโดยรวมทุกช่วงชั้นการศึกษา

๘. กฎกระทรวงว่าด้วยเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มเติมสำหรับเด็กยากจนและด้อยโอกาส
๙. การแก้ไขระเบียบกองทุนกู้ยืมทางการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ด้อยโอกาส หรืออยู่นอกระบบการศึกษา
๑๐. การลดหย่อนภาษีส่วนบุคคลสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๑๑. กฎหมายเพื่อการลดหย่อนภาษีให้ภาคเอกชนที่ลงทุนในการพัฒนาการเรียนรู้ของแรงงานและประชาชนทั่วไป
๑๒. การสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสมทบในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-Based Education)

วาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้

๑๓. การสอนเพศศึกษาและการมีระบบดูแลรายกรณี (Case Management Unit) สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง
๑๔. การประสานนโยบายกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขปัญหาระบบการดูแลเด็กปฐมวัยในพื้นที่เสี่ยง
๑๕. การขยายผลโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษาไม่ต่ำกว่า ๖๐ เขต ครอบคลุมในโรงเรียนไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ โรงเรียน โดยประสานผ่านกระทรวงศึกษาธิการ
๑๖. การพัฒนาการเรียนรู้วิชาพลเมืองศึกษาในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน โดยการประสานนโยบายกับกระทรวงศึกษาธิการ
๑๗. การจัดระบบพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับภาคเอกชนในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

๑๘. โครงการนำร่องการจัดการเรียนรู้ของผู้สูงอายุร่วมกับสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

๑๙. การเรียนพหุวัฒนธรรมศึกษา นำร่องในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียน

๒๐. กฎหมายจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๒๑. การขยายผลระบบการดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยงรายกรณี (Case Management Unit) ไปในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

การดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการตามระดับการศึกษาและช่วงวัย

๒๒. การขยายผลระบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ

๒๓. การขยายผลแบบอย่างที่ดีของการจัดการโรงเรียนนิติบุคคลและแบบอย่างที่ดีของการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ไปในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

๒๔. การขยายผลโครงการทวิศึกษาและทวิภาคี ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ

๒๕. กฎหมาย พ.ร.บ.อุดมศึกษาส่งเสริมธรรมาภิบาลและการตรวจสอบ ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถาบันอุดมศึกษา

๒๖. การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

๒.๔ โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสามารถดำเนินไปได้ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ทั้งหมด จำเป็นที่จะต้องกำหนดโครงสร้างใหม่และจัดวางกลไกการปฏิรูปการศึกษาระยะยาว ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดโครงสร้างที่เป็นกลไกขับเคลื่อนระยะยาวไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยจัดให้มีองค์กรเพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อให้องค์กรบุคคลที่มีความเป็นอิสระจากการเมือง ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์ ตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนตลอดชีวิต กำหนดนโยบายและพิจารณาคลังกรองให้ความเห็นชอบการจัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษาก่อนเสนอ ครม. นำเสนอกฎหมายและจัดตั้งกลไกที่จำเป็น ติดตามประเมินผล และกลั่นกรองการแต่งตั้งโยกย้ายผู้บริหารตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการ

๒. กำหนดให้มีองค์กรปฏิรูปที่มีภารกิจสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ทำหน้าที่เป็นหน่วยวิจัย จัดการองค์ความรู้ ส่งเคราะห์ความรู้ใหม่ ทบทวนประสบการณ์ รวมถึงพัฒนานวัตกรรมเพื่อการปฏิรูปและวางระบบการศึกษาของประเทศที่ใช้หลักวิชาการและพลังทางปัญญาเป็นฐาน

๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการสมัชชาการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่เชื่อมโยงพลังภาคประชาชนผ่านสมัชชา โดยการรับฟังเสียงสะท้อนจากประชาชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการศึกษา ได้แก่ นายจ้าง หน่วยงานราชการที่ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายในภาคประชาสังคม รวมถึงสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด โดยอาจมีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดหรือกลไกในลักษณะเดียวกัน เพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่จังหวัดที่เหมาะสมกับบริบทเศรษฐกิจและภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่

๓. สร้างกลไกการปฏิรูปการศึกษาในระยะยาว โดยการตราพระราชบัญญัติใหม่ ๑ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ. โดยต้องกำหนดสาระหลักเพื่อรองรับกระบวนการปฏิรูปการศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและป้องกันการแทรกแซงจากกลุ่มใด ๆ และจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติที่มีความเป็นอิสระ รวมถึงวางกลไกเพื่อกำกับดูแลการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ในระยะยาวอย่างน้อย ๑๐ – ๑๕ ปี

๔. กำหนดมาตรการการปฏิรูประยะยาว ภายใต้กรอบคิดเกี่ยวกับโครงสร้างใหม่ของระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ตามกรอบการปฏิรูป ๓ วาระ ดังนี้

วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

๑. กฎหมายจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ กฎหมายจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสมัชชาการศึกษาจังหวัดแห่งชาติ

๒. การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงกฎหมายงบประมาณเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่แปรตามสภาพผู้เรียนและพื้นที่

๓. กฎหมายปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานบุคคลทั้งในส่วนกลาง (กคศ./คุรุสภา) และในระดับพื้นที่ (อกคศ. เขตพื้นที่การศึกษา) กฎกระทรวงว่าด้วยค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ครูและผู้บริหารในพื้นที่ยากลำบาก

๔. กฎหมายปรับโครงสร้างองค์กรครู (กคศ./คุรุสภา/สกสค.) ให้เป็นองค์กรสมัยใหม่และมีธรรมาภิบาล

๕. กฎหมายระบบเทียบโอนคุณวุฒิการศึกษาทั้งระหว่างการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย และระหว่างการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ การปรับปรุงระบบการสอบ O-Net ให้เป็นเงื่อนไขการเลื่อนขั้นของผู้เรียนรายบุคคลและในการสอบเรียนต่อและยกเลิกการเป็นเงื่อนไขการประเมินสถานศึกษา

๖. ระเบียบคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับการศึกษาและผู้จัดการศึกษา

๗. การระเบียบคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติว่าด้วยการทบทวนกฎหมายกฎระเบียบทางการศึกษา

วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา โดยรวมทุกช่วงชั้นการศึกษา

๘. กฎหมายว่าด้วยระบบงบประมาณสนับสนุนการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา

๙. การศึกษาวิจัยบัญชีรายจ่ายทางการศึกษาเพื่อประกอบการจัดตั้งสำนักงานหลักประกันโอกาสทางการศึกษา รวมถึงระบบคูปองทางการศึกษา

๑๐. กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวที่แปรผันตามสภาพผู้เรียนและสถานศึกษา

๑๑. กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคมการใช้กลไกกรรมการการศึกษาจังหวัดและสมัชชาการศึกษาจังหวัดสร้างความร่วมมือภาคเอกชนในการสนับสนุนการศึกษา

๑๒. การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับจังหวัดและท้องถิ่น ในกำกับคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้

๑๓ การปฏิรูประบบการดูแลผู้เรียนและระบบการแนะแนวในโรงเรียนทั่วประเทศ

๑๔. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ขับเคลื่อนระบบการจัดการข้อมูลและการให้บริการเด็กปฐมวัยในระดับท้องถิ่นในพื้นที่ทุกจังหวัด

๑๕. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ขับเคลื่อนขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกจังหวัด ภายใต้การกำกับและสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์

๑๖. การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษาในการกำกับดูแลของสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์

๑๗. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดและสมัชชาการศึกษาจังหวัดจัดระบบพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่องร่วมกับภาคเอกชนในทุกจังหวัด โดยมีมาตรการทั้งด้านภาษีและกองทุนสนับสนุน การทำงานของทุกจังหวัด

๑๘. การมีระบบป้องกันการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ

๑๙. หลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาในการศึกษาทุกระดับ ภายใต้การกำกับของสถาบันวิจัยระบบหลักสูตร

๒๐. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด สมัชชาการศึกษาจังหวัด ร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ จัดตั้งศูนย์พัฒนาครูประจำจังหวัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์

๒๑. การมีระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแห่งชาติ การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ในการช่วยเหลือดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยงและเด็กด้อยโอกาส

การดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการตามระดับการศึกษาและช่วงวัย

๒๒. การพัฒนากลไกประสานงานระดับชาติในการกำกับดูแลเด็กปฐมวัย ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

๒๓. การวางระบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดและสมัชชาการศึกษาจังหวัด กำกับดูแลคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การกำกับสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์

๒๔. การจัดสรรงบประมาณให้ผู้เรียนสายอาชีพเรียนฟรีจนถึงระดับ ปวส. การพัฒนากลไกความร่วมมือภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและการแนะแนวสายอาชีพเป็นรายจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด

๒๕. การปรับโครงสร้างการบริหารอุดมศึกษาและการจัดสรรทรัพยากรในการอุดมศึกษาให้เป็นอิสระ ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

๒๖. การมีระบบคุ้มครองส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแห่งชาติ สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกอายุวัยเรียน

๕. กรอบคิดในการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง (Structural Reform) สำหรับกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากกลไกและมาตรการเพื่อการปฏิรูปการศึกษาระยะยาวแล้ว สิ่งที่เป็นความจำเป็นอีกประการหนึ่งคือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการระยะยาวรองรับบทบาทใหม่ที่เป็นบทบาทในเชิงกำกับ สนับสนุน ติดตามประเมินผลและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูปเชิงโครงสร้างดังกล่าวจะครอบคลุมทั้งโครงสร้างองค์กร (Organization Structure) และโครงสร้างการปรับอัตรากำลังใหม่ (personal redeployment) ที่สอดคล้องกับกำหนดบทบาทหน้าที่ใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ โดยได้เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่เดิมกับบทบาทหน้าที่ใหม่ รวมทั้งโครงสร้างองค์กรที่พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการในการทำงานต่อเชื่อมกับองค์กรและภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการ ดังกรอบคิดที่แสดงในตารางและแผนภาพข้างล่างนี้

ตารางเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ
ภายใต้แผนการปฏิรูปการศึกษาระยะยาวของ คณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาฯ สปช.

บทบาทหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ					
ด้านกาพัฒนาคุณภาพ	ด้านประกันโอกาสทางการศึกษา	ด้านวางแผนการผลิตกำลังคนฯ	ด้านวิจัยระบบการศึกษา	ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ฯ	
บทบาทใหม่	บทบาทเดิม	บทบาทใหม่	บทบาทเดิม	บทบาทใหม่	บทบาทเดิม
<p>As Provider ไม่ชัดเจน</p> <p>ส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีบทบาทในการส่งเสริม</p> <p>ภาวพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและภาระเรียนรู้มากยิ่งขึ้น</p> <p>ทำหน้าที่ศึกษวิจัย พัฒนาตัวแบบและมาตรฐานการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนทุกระดับ และทุกประเภท ที่ประสานให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นภารกิจในการประสานสนับสนุน ส่งเสริมทางวิชาการให้แก่สถานศึกษา ซึ่งจะมีอิสระในความเป็นนิติบุคคล อย่างเต็มที่ แต่มีระบบ audit และตรวจสอบตามกฎหมาย เพื่อสร้างภาวะรับผิดชอบทางการศึกษาที่ระดับล่างสุด คือ สถานศึกษา</p>	<p>As Provider กำกับดูแลการจัดงบประมาณอุดหนุนรายหัวแก่ผู้เรียน</p> <p>ในองค์กรที่เกี่ยวข้องคือ สพฐ. สอศ. และ สป. บางส่วนคือ งานของ สช. และ กศน.</p>	<p>As Regulator ปรับเปลี่ยนบทบาททำหน้าที่กำกับดูแลการใช้งบประมาณ การศึกษา เพื่อสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษา</p> <p>ที่เท่าเทียม บนพื้นฐานการมีข้อมูลบัญชีรายจ่ายทางการศึกษา และระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน เพื่อการจัดสรรงบประมาณโดยตรงแก่ผู้เรียน (Demand-side Financing)</p>	<p>As Provider ไม่ชัดเจน</p>	<p>As Regulator ปรับเปลี่ยนบทบาททำหน้าที่วิจัยระบบการศึกษา ตลอดจนการวางระบบการศึกษากิจการวิจัยด้านการศึกษา และกำกับดูแลการใช้งบประมาณด้านการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>เป็นภาระเฉพาะ โดยมี การประสานงานบางส่วนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบัน อุดมศึกษา วช. และ สกอ.</p>	<p>As Provider มีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กำกับดูแลนโยบาย การศึกษาของชาติ ในภาพรวม ทำการวิจัยด้านการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติด้านการศึกษาของประเทศ ตลอดจนการติดตามประเมินผล การดำเนินนโยบาย การศึกษาตามช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p>
<p>As Regulator ปรับเปลี่ยนบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีบทบาทในการส่งเสริม</p> <p>ภาวพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและภาระเรียนรู้มากยิ่งขึ้น</p> <p>ทำหน้าที่ศึกษวิจัย พัฒนาตัวแบบและมาตรฐานการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนทุกระดับ และทุกประเภท ที่ประสานให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นภารกิจในการประสานสนับสนุน ส่งเสริมทางวิชาการให้แก่สถานศึกษา ซึ่งจะมีอิสระในความเป็นนิติบุคคล อย่างเต็มที่ แต่มีระบบ audit และตรวจสอบตามกฎหมาย เพื่อสร้างภาวะรับผิดชอบทางการศึกษาที่ระดับล่างสุด คือ สถานศึกษา</p>	<p>As Provider กำกับดูแลการจัดงบประมาณอุดหนุนรายหัวแก่ผู้เรียน</p> <p>ในองค์กรที่เกี่ยวข้องคือ สพฐ. สอศ. และ สป. บางส่วนคือ งานของ สช. และ กศน.</p>	<p>As Regulator ปรับเปลี่ยนบทบาททำหน้าที่กำกับดูแลการใช้งบประมาณ การศึกษา เพื่อสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษา</p> <p>ที่เท่าเทียม บนพื้นฐานการมีข้อมูลบัญชีรายจ่ายทางการศึกษา และระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน เพื่อการจัดสรรงบประมาณโดยตรงแก่ผู้เรียน (Demand-side Financing)</p>	<p>As Regulator ปรับเปลี่ยนบทบาททำหน้าที่วิจัยระบบการศึกษา ตลอดจนการวางระบบการศึกษากิจการวิจัยด้านการศึกษา และกำกับดูแลการใช้งบประมาณด้านการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>เป็นภาระเฉพาะ โดยมี การประสานงานบางส่วนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบัน อุดมศึกษา วช. และ สกอ.</p>	<p>As Provider มีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กำกับดูแลนโยบาย การศึกษาของชาติ ในภาพรวม ทำการวิจัยด้านการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล สถิติด้านการศึกษาของประเทศ ตลอดจนการติดตามประเมินผล การดำเนินนโยบาย การศึกษาตามช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p>	<p>As Regulator ปรับเปลี่ยนบทบาททำหน้าที่วิจัยระบบการศึกษา ตลอดจนการวางระบบการศึกษากิจการวิจัยด้านการศึกษา และกำกับดูแลการใช้งบประมาณด้านการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>เป็นภาระเฉพาะ โดยมี การประสานงานบางส่วนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบัน อุดมศึกษา วช. และ สกอ.</p>

นโยบาย

คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์

- เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
- ทำงานเต็มเวลา

- นโยบายและวางมาตรฐานกลาง
- การติดตามการปฏิบัติงาน
- การประเมินผล
- การจัดสรรงบประมาณ
- คัดกรองผู้บริหาร ผู้ผลิต
- รายงานผลต่อสาธารณะ

กำกับดูแล

ศธ.

สช.

กท.

วท.

วธ.

พณ.

ทส.

พม.

ทก.

รง.

มท.

- ดำเนินการตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายฯ
- ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษา
- ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาในกำกับ
- รายงานผลต่อคณะกรรมการนโยบายและสาธารณะ

จัดการศึกษา

ปรมวธ.

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

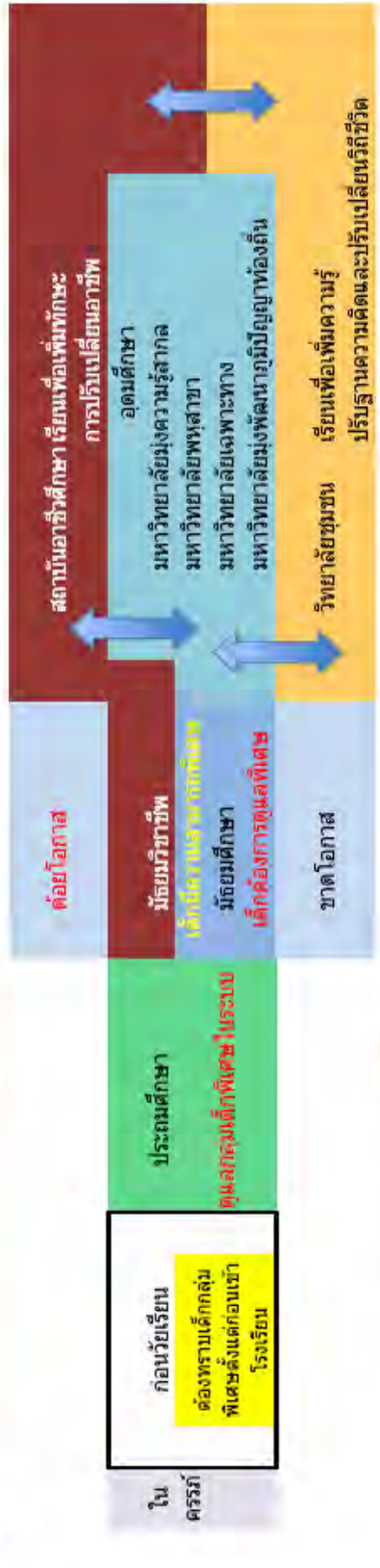
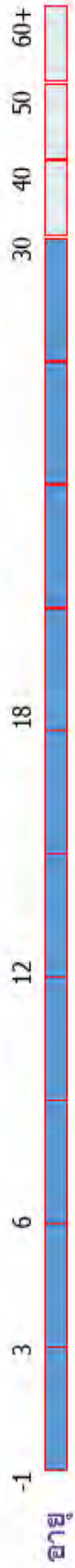
อาชีวศึกษา

อุดมศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้

- การจัดการศึกษาในพื้นที่ จังหวัด กลุ่มจังหวัด เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- การจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น ชุมชน
- โรงเรียน สถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลาย ส่วนที่เป็นของรัฐมีสถานะเป็นนิติบุคคลโดยสมบูรณ์

แผนผังแสดงระบบการจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์จนถึงการศึกษาดลยดชีวิต



สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนาคุณภาพแห่งชาติ

- กำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรของประเทศ
- พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของคุณภาพผู้จบการศึกษาเพื่อส่งกลับให้ปรับปรุง
- จัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาโดยรวมต่อสังคมทุกภาคส่วน

สถานเอกอัครราชทูต
สถานกงสุลไทย
สำนักงานข้าราชทูตต่างๆ

กระทรวงศึกษาธิการ

งานพัฒนาระบบการจัดการศึกษา

- ส่งเสริมพัฒนาการสอดคล้องกับคุณภาพการศึกษา
- ส่งเสริมพัฒนาการสอดคล้องกับคุณภาพการศึกษา
- ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา
- กำกับดูแลการปรับปรุงยกระดับโรงเรียนเป็นคุณภาพตามเป้าหมายของประเทศไทย

งานพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

- วิจัยพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาผู้สอน การพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- สร้างขวัญศรัทธาในการศึกษาได้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงบันดาลใจแก่เด็ก

งานวางแผนผลิตกำลังคนและการจ้างงาน

- เชื่อมโยงการศึกษาภาคการศึกษากับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคส่วน องค์กร เอกชน ส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน
- การมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน การบูรณาการเรียนรู้ร่วมกัน

สถานศึกษาแบบต่างๆ

ผู้จัดการศึกษา

สมัชชาการศึกษา ชุมชน

สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย

สถานประกอบการเอกชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สรุปสาระประเด็นปฏิรูป และมาตรการปฏิรูป

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>วาระปฏิรูปที่ ๑๒ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา หลักการและเหตุผล ระบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ครอบคลุมเพียงช่วงประชากรอายุระหว่าง ๖ - ๒๖ ปี หรือเพียง ๑ ใน ๔ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาของพลเมืองทั้งหมดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ระบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมามีขาดความยืดหยุ่น หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่และประเทศ ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือการที่นโยบายการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมามีเผชิญผลกระทบทางการเมืองทำให้ขาดความต่อเนื่อง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเองก็ขาดระบบการติดตามนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาสถานศึกษาที่ต่อคุณภาพอย่างจริงจัง ระบบการศึกษาของเรายังเป็นระบบที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐแต่เป็นผู้จัดและกำกับดูแลการศึกษา ขาดการกระจายบทบาทหน้าที่ไปยังภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาที่ทำให้การศึกษากลายเป็นระบบที่ขาดการรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผู้เรียน นอกจากนี้ ยังมีการแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นอยู่</p>	<p>๑. ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษา ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น</p> <p>๒. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในระดับสถานศึกษา</p> <p>๓. จัดให้มีระบบการคิดสรร และการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑. กฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ</p> <p>๒.๑ กฎหมายและ/หรือมาตรการว่าด้วยขนาดสถานศึกษาและขนาดชั้นเรียน</p> <p>๒.๒ กฎหมายและ/หรือมาตรการว่าด้วยการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p>๒.๓ กฎหมายและ/หรือมาตรการว่าด้วยการส่งเสริมความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา รวมถึงการแก้กฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้องและเป็นอุปสรรค</p> <p>๓. การออกระเบียบตามความใน มาตรา ๔๗ พ.ร.บ. ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้อิสระโรงเรียนที่มีความพร้อมตามเกณฑ์ สามารถสอบบรรจุและคัดเลือกครูได้เอง</p>	<p>๑.๑ กฎหมายจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษา และพัฒนามนุษย์</p> <p>๑.๒ กฎหมายจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสมัชชาการศึกษาแห่งชาติ</p> <p>๒.๑ การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ จังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก</p> <p>๒.๒ กฎหมายงบประมาณและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่แปรตามสภาพผู้เรียนและพื้นที่</p> <p>๓. กฎหมายปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานบุคคลทั้งในส่วนกลาง (กคศ./คุรุสภา) และในระดับพื้นที่ (อกคศ. เขตพื้นที่การศึกษา) กฎกระทรวงว่าด้วยค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ครูและผู้บริหารในพื้นที่ภาคกลาง</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>ในปัจจุบัน ทั้งหมดยังคงถึงระบบการจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศที่ตกต่ำมาเป็นลำดับ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับนโยบาย ระบบบริหารจัดการ ระบบงบประมาณเพื่อการศึกษา ระบบบริหารงานบุคลากร ระบบงบประมาณเพื่อการศึกษา ตลอดจนระบบงานด้านวิชาการในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของคนไทยทุกช่วงวัย ตลอดจนความต้องการของสังคม สร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์หรือคุณภาพการศึกษาที่จัดสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงการวางระบบการตรวจสอบและระบบธรรมาภิบาลในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท</p>	<p>๔. ปรับปรุงระบบการผลิต การพัฒนาและการประเมินครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>๕. ปรับปรุงการทดสอบและประเมินผล การศึกษาทุกระดับ</p> <p>๖. พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและกลไก ตรวจสอบการจัดการศึกษาทุกระดับ</p> <p>๗. จัดทำประมวลกฎหมายทางการศึกษาทั้งระบบ</p>	<p>๔.๑ แก้ไขระเบียบคุรุสภาว่าด้วยคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับใบประกอบวิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษา ๔.๒ แก้ไขระเบียบ กคศ. ว่าด้วยวิทยฐานะครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาบนพื้นฐานสมรรถนะใหม่ที่พึงประสงค์</p> <p>๕. การปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพของ สมศ. และการแก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ รองรับระบบประเมินคุณภาพใหม่</p> <p>๖. กฎหมายว่าด้วยธรรมาภิบาล ความรับผิดชอบสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาและการแก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ รองรับกิจกรรมสิทธิการประมวลคุณภาพ การศึกษาของสถกมิตินิติบัญญัติแห่งชาติ</p>	<p>๔. กฎหมายปรับปรุงโครงสร้างองค์กรครู (กคศ./คุรุสภา/สกสค.) ให้เป็นองค์กรสมัยใหม่และมีธรรมาภิบาล</p> <p>๕.๑ กฎหมายและเพื่อกฎกระทรวงเกี่ยวกับระบบเทียบโอนคุณวุฒิการศึกษาทั้งระหว่าง การศึกษาในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย และระหว่างการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ</p> <p>๕.๒ การปรับปรุงระบบการสอบ O-Net ให้เป็นเงื่อนไขการเลื่อนขั้นของผู้เรียนรายบุคคลและในการสอบเรียนต่อและยกเลิกการเป็นเงื่อนไขการประเมินสถานศึกษา</p> <p>๖. ระเบียบคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับ การศึกษา และผู้จัดการศึกษา</p> <p>๗. ระเบียบคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ ว่าด้วยการทบทวน กฎหมาย กฎ ระเบียบทางการศึกษา</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา โดยรวมทุกช่วงชั้นการศึกษา หลักการและเหตุผล ประเทศไทยลงทุนเพื่อการศึกษาสูงเป็นลำดับ ๒ ของโลก แต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ การจัดงบประมาณปัจจุบัน เป็นการจัดสรรงบประมาณแบบเน้นอุปทาน รวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง เมื่อจัดสรรไปยังหน่วยปฏิบัติจะเกิดความล่าช้า ไม่เพียงพอ และไม่ตรงความต้องการในการบริหารจัดการของสถานศึกษา หน่วยปฏิบัติคือ สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษา ไม่สามารถบริหารจัดการการเงิน และการสรรหาบุคลากรเพื่อแก้ปัญหาของตัวเอง ด้วยข้อจำกัดของระเบียบการใช้งบประมาณ แม้จะมีการจัดเงินอุดหนุนรายหัว แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ส่งผลให้เกิดปัญหาสถานศึกษาผิดรูป ในขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กยังมีจำนวนผู้เรียนน้อยลง เพราะเงินอุดหนุนรายหัวที่มีจำกัด จนไม่สามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพได้ ขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่ รับผู้เรียนจำนวนมาก ทำให้จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไปส่งผลต่อคุณภาพที่ลดลงทั้งระบบ ซึ่งระบบการจัดสรรงบประมาณแบบอุปทานนั้น นอกจากเพิ่มภาระการเบิกจ่ายที่ซับซ้อนแล้ว ยังเป็นช่องทางการทุจริตและแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มคนต่าง ๆ และเพื่อประกอบกับการขาดระยะและกลไกตรวจสอบ ติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาด้วยแล้ว จึงทำให้การลงทุนเพื่อการศึกษาของรัฐขาดประสิทธิภาพประสิทธิผลและสร้างวัฒนธรรมการ</p>	<p>๘. จัดระบบงบประมาณการศึกษาที่เน้นด้านอุปสงค์</p> <p>๙. จัดสรรทุนการศึกษาในรูปแบบ “คูบองการศึกษา”</p> <p>๑๐. ใช้มาตรการทางการเงินและภาษีสนับสนุนการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน</p> <p>๑๑. ใช้มาตรการทางภาษีสนับสนุนผู้ประกอบการหรือองค์กรภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษา</p> <p>๑๒. จัดตั้งกองทุนผสม (matching funds) แก่ท้องถิ่นหรือภาคประชาสังคมที่ร่วมจัดการศึกษา</p>	<p>๘. กฎกระทรวงว่าด้วยเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับเด็กยากจนและด้อยโอกาส</p> <p>๙. การแก้ไขระเบียบกองทุนกู้ยืมทางการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ด้อยโอกาสหรืออยู่นอกระบบการศึกษา</p> <p>๑๐. การลดหย่อนภาษีส่วนบุคคลสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>๑๑. กฎหมายเพื่อการลดหย่อนภาษีให้ภาคเอกชนที่ลงทุนในการพัฒนาการเรียนรู้ของแรงงานและประชาชนทั่วไป</p> <p>๑๒. การสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนผสมทั้งในจังหวัดและการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-Based Education)</p>	<p>๘. กฎหมายว่าด้วยระบบงบประมาณสนับสนุนการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>๙. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดและการพิจารณาแนวทางการศึกษาและพิจารณาแนวทางการศึกษา รวมถึงระบบของทางการศึกษา</p> <p>๑๐. กฎหมายและ/หรือมาตรการว่าด้วยการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวที่แปรผันตามสภาพผู้เรียนและสถานศึกษา</p> <p>๑๑. กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคม การใช้กลไกกรรมการการศึกษาจังหวัดและสมาชิกการศึกษาจังหวัด สร้างความร่วมมือภาคเอกชนในการสนับสนุนการศึกษา</p> <p>๑๒. การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ในกำกับคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>ทำงานที่ขาดความรับผิดชอบในทุกกระดับ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบการเงินการคลังเพื่อการศึกษาตามหลักอุปสงค์ (Demand-side Financing) เพื่อปฏิรูประบบงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศโดยวิธีการจัดสัดส่วนงบประมาณตามหลักอุปสงค์สูง ผู้เรียนให้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามสภาพและความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละบุคคลในแต่ละสถานศึกษา และตามบริบทของพื้นที่ และเพื่อสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการการเงินและทรัพยากรเพื่อการบริหารงานบุคคล และวิชาการด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ เพื่อสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง</p>	<p>๑๓. จัดให้มีระบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา สำหรับเยาวชน</p> <p>๑๔. ปรับปรุงระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และการจัดให้มีการเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวในการเลี้ยงดูเด็กสำหรับพ่อแม่และชุมชน</p>	<p>๑๓. การสอนเพศศึกษาและการมีระบบดูแลรายกรณี (Case Management Unit) สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง</p> <p>๑๔. การประสานนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขปัญหาทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยในพื้นที่เสี่ยง</p>	<p>๑๓. การปฏิรูประบบการดูแลผู้เรียนและระบบการแนะแนวในโรงเรียนทั่วประเทศ</p> <p>๑๔. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพแห่งชาติ ขับเคลื่อนระบบการจัดการข้อมูลและการให้บริการเด็กปฐมวัยในระดับท้องถิ่นในพื้นที่ทุกจังหวัด</p>
<p>วาระปฏิรูปที่ ๑๔ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ หลักการและเหตุผล</p> <p>เนื่องจากการศึกษาในระบบการจัดการที่จะกระจายอำนาจออกไปให้กว้างขวางนั้น ไม่เป็นการเพียงพอในการสร้างสังคมไทยให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกับนานาชาติได้ เนื่องจากประชากรทั้งประเทศมีความเคยชินกับการศึกษาแบบเดิมที่ยึดติดกับเนื้อหาวิชาการเพื่อการแข่งขันกันเรียนต่อมากกว่าการค้นคว้าความรู้ความเข้าใจที่นำไปใช้ได้ในชีวิตจริงและการประกอบอาชีพ การศึกษาในระบบแบบเดิมยังไม่เน้นย้ำการ</p>	<p>๑๓. การสอนเพศศึกษาและการมีระบบดูแลรายกรณี (Case Management Unit) สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง</p> <p>๑๔. การประสานนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขปัญหาทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยในพื้นที่เสี่ยง</p>	<p>๑๓. การปฏิรูประบบการดูแลผู้เรียนและระบบการแนะแนวในโรงเรียนทั่วประเทศ</p> <p>๑๔. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพแห่งชาติ ขับเคลื่อนระบบการจัดการข้อมูลและการให้บริการเด็กปฐมวัยในระดับท้องถิ่นในพื้นที่ทุกจังหวัด</p>	<p>๑๓. การปฏิรูประบบการดูแลผู้เรียนและระบบการแนะแนวในโรงเรียนทั่วประเทศ</p> <p>๑๔. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพแห่งชาติ ขับเคลื่อนระบบการจัดการข้อมูลและการให้บริการเด็กปฐมวัยในระดับท้องถิ่นในพื้นที่ทุกจังหวัด</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>เรียนรู้ที่สร้างกระบวนการคิดและการใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในภาคพอ จึงไม่เอื้อต่อการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่ฐานความรู้และเศรษฐกิจนวัตกรรมที่สามารถอยู่ร่วมกัน บนความถูกต้องมีเหตุผล เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ครั้งนี้จึงจำเป็นต้องวางเป้าหมายที่ครอบคลุมการพัฒนากลเมืองทั้งประเทศทุกช่วงวัยตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนถึงผู้สูงอายุ รวมถึงแรงงานต่างดาวและผู้ติดตามที่เข้ามาอาศัยและทำงานอยู่บนแผ่นดินไทย ให้สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ปัญหากระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่สะสมมาตั้งแต่กล่าจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประเทศติดกับดักการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ต่อไปอีกยาวนานหากไม่เริ่มต้นที่ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยทั้งปวง ดังนั้น เพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ของคนในประเทศจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบการเรียนรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน เน้นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การใช้เหตุผล และการเรียนรู้จากกาลลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นพลเมืองตื่นรู้ (Active Citizen) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกัลยาณมิตร เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learners) เป็นบุคคลที่มีส่วนต่อการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (Engaged Contributor) และเป็นผู้มีขีดความสามารถหรือสมรรถนะในการสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อ</p>	<p>๑๕. พัฒนาระบบการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการคิด และลงมือปฏิบัติจริงในการศึกษาทุกระดับ</p> <p>๑๖. จัดให้มีระบบการเรียนรู้ความเป็นพลเมือง สร้างสังคมอุดมปัญญาที่อยู่บนฐานศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม</p> <p>๑๗. จัดให้มีระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพ</p> <p>๑๘. จัดให้มีระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุ</p>	<p>๑๕. การขยายผลโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ในพื้นที่การศึกษาที่ไม่ต่ำกว่า ๖๐ เขต ครอบคลุมในโรงเรียน ไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ โรงเรียน โดยประสานผ่านกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๑๖. การพัฒนาการเรียนรู้วิชาพลเมืองศึกษาในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประสานนโยบายกับกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๑๗. การจัดระบบพัฒนาฝีมือแรงงานร่วมกับภาคเอกชนในจังหวัดน่านจังหวัดน่านการจำกัด การศึกษาจึงพื้นที่ร่วมกับ สกท./สสค.</p> <p>๑๘. โครงการนำร่องการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุร่วมกับสมาชิกสภาฯ แห่งชาติ</p>	<p>๑๕. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด ขับเคลื่อนขยายผล การปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกจังหวัด ภายใต้การกำกับและสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบาย การศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ สถาบันวิจัย ระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์</p> <p>๑๖. การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษาในการ กำกับดูแลของสถาบันวิจัยระบบหลักสูตร</p> <p>๑๗. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชาการศึกษาจังหวัด จัดระบบพัฒนา ฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่องร่วมกับภาคเอกชน ในทุกจังหวัด โดยมีมาตรการทั้งด้านภาษีและ กองทุนสนับสนุนการทำงานของทุกจังหวัด</p> <p>๑๘. ระบบดูแลการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>การพัฒนาสังคม (Technological and Social Innovator) และเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตามสภาพความจำเป็นจริงของพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่นและเป็นระบบการเรียนรู้ที่อยู่บนฐานความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคพัฒนา</p>	<p>๑๙. ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม</p> <p>๒๐. สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้วิจัย และใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้</p> <p>๒๑. จัดการเรียนรู้สำหรับเด็กด้อยโอกาสและเด็กกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกระบบ</p>	<p>๑๙. การเรียนพหุวัฒนธรรมศึกษา นำร่องในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ผู้ใช้เรียนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๒๐. กฎหมายจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>๒๑. การขยายผลระบบการดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยงรายกรณี (Case Management Pilot) ไปในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ร่วมกับ สกว./สสค.</p>	<p>๑๙. หลักรัฐธรรมนูญธรรมศึกษาในการศึกษาทุกระดับ ภายใต้การสนับสนุนของสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์</p> <p>๒๐. การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด สัมชชการศึกษจังหวัด ร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาครูประจำจังหวัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนา มนุษย์</p> <p>๒๑. ระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแห่งชาติ การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชชการศึกษจังหวัด ในการช่วยเหลือดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยงและเด็กด้อยโอกาส</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>การดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการตามระดับการศึกษาและช่วงวัย</p>	<p>๒๒. การปฏิรูปการจัดการศึกษาปฐมวัย</p> <p>๒๓. การปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>๒๔. การปฏิรูประบบการอาชีวศึกษา</p>	<p>๒๒. การขยายผลระบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๒๓. การขยายผลแบบอย่างที่ดีของการจัดการเรียนนิตินิตบุคคลและแบบอย่างที่ดีของการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ไปในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ร่วมกับ สกว./สสค.</p> <p>๒๔. การขยายผลโครงการทวิศึกษาและทวิภาคี ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ</p>	<p>๒๒. การพัฒนาไกล่เกลี่ยประสานงานระดับชาติในการกำกับดูแลเด็กปฐมวัย ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ</p> <p>๒๓. การวางระบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง การใช้กลไกคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดและสมาชิกการศึกษาจังหวัด กำกับดูแลคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การกำกับสนับสนุนของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนา มนุษย์</p> <p>๒๔.๑. การจัดสรรงบประมาณให้ผู้เรียนสายอาชีพ เรียนฟรีจนถึงระดับ ปวส.</p> <p>๒๔.๒. การพัฒนาไกล่เกลี่ยความร่วมมือภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและการแนะแนวสายอาชีพ เป็นรายจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมาชิก การศึกษาจังหวัด</p>

วาระปฏิรูป	ประเด็นการปฏิรูป	มาตรการเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	โครงสร้างและกลไกการปฏิรูปในระยะยาว
<p>๒๕. การปฏิรูประบบการอุดมศึกษา</p> <p>๒๖. การจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยความร่วมมือกับร่วมปฏิรูปกับภาคส่วนต่าง ๆ (cross cutting) เพื่อตอบสนองความต้องการคนไทย ๗๐ ล้านคน รวมถึงแรงงานต่างด้าวและสังคมไทยโดยรวม</p>	<p>๒๕. กฎหมาย พ.ร.บ. อุดมศึกษาส่งเสริมธรรมภิบาลและการตรวจสอบ ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>๒๖. การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในจังหวัดนำร่องการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ร่วมกับ สกท./สสค.</p>	<p>๒๕. การปรับโครงสร้างการบริหารอุดมศึกษา และการจัดสรรทรัพยากรในการอุดมศึกษาให้เป็นอิสระ ภายใต้กำกับของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ</p> <p>๒๖. การพัฒนาระบบดูแลส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายใต้ระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแห่งชาติ สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกอวยุวัยเรียน</p>	

ส่วนที่ ๓ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลงในประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ

๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p>
<p>๑) ประเด็นปัญหา</p>	<p>การจัดการศึกษาที่เป็นภาระของรัฐเป็นหลักเช่นที่ผ่านมาเผชิญกับข้อจำกัดต่าง ๆ อยู่มา นับตั้งแต่ข้อจำกัดของระบบที่ตอบสนองได้แต่เพียงกลุ่มประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงานและพลเมืองทุกช่วงวัย ซึ่งถือเป็นเรื่องจำเป็นตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่ต้องการกำลังคนที่มีทักษะการเรียนรู้ของบริบทโลก การกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาระดับพื้นที่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการอย่างจริงจังตามกฎหมายทำให้การจัดการศึกษาคับแคบไม่ตอบสนองโจทย์การพัฒนาและความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ ระบบที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไปยังเป็นช่องทางให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มต่าง ๆ ขาดระบบการติดตามแก้ไขปรับปรุงการจัดการศึกษาแม้มีการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เห็นได้ชัดว่าตกต่ำลงมาโดยตลอด และไม่ได้ดำเนินการคุ้มครองประโยชน์ที่พึงเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสังคม ทั้งหมดนี้แสดงถึงระบบการจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ</p>
<p>๒) วัตถุประสงค์</p>	<p>(๑) เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา และจัดองค์กรการจัดการศึกษาใหม่ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) (๒) เพื่อกำหนดกลไกการเตรียมการผู้เข้าเรียนที่ทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำ (๓) เพื่อสร้างระบบบริหารบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (๔) เพื่อสร้างระบบธรรมาภิบาลของการจัดการศึกษา (๕) เพื่อสร้างระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p>
<p>๓) ประเด็นการปฏิรูป</p>	<p>(๑) การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการศึกษา โดย - การกระจายอำนาจการจัดการสถานศึกษา - การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ (๒) ปฏิรูปการเตรียมการผู้เข้าเรียน โดย - ปฏิรูปการคัดเลือกผู้เข้าเรียน - เพิ่มการแนะแนวผู้เรียน - การวางแผนกำลังคนทุกระดับ (๓) ปฏิรูปการบริหารบุคลากรทางการศึกษา โดย - ปฏิรูประบบการผลิตบุคลากร และการบรรจุเข้าทำงาน - ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากร - ปฏิรูปการประเมินผลและการปรับเลื่อนตำแหน่ง - สร้างระบบคุณธรรมของบุคลากร (๔) ปฏิรูประบบธรรมาภิบาลของการจัดการศึกษา (๕) ปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา</p>
<p>๔) กรอบความคิดรวบยอด</p>	<p>(๑) การจัดให้มีนโยบายด้านการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ (๒) กระจายการจัดการศึกษาออกไปให้ทุกภาคส่วนร่วมรับผิดชอบและจัดการ ในส่วนของภาครัฐมีหน้าที่ควบคุม ดูแล สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน โดยแยกบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายควบคุมและกำกับ (Regulator) และ ฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ออกจากกันให้ชัดเจน</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p>
	<p>๑. ฝ่ายควบคุมและกำกับ ต้องกำกับการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายการศึกษาจากฐานวิชาการ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <p>๒. ฝ่ายปฏิบัติ ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการจัดการศึกษา องค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานเฉพาะของรัฐ สถานศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะดูแลตนเอง ภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของพลเมือง แต่มีเอกภาพตามนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ รวมถึง เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคประชาสังคมเข้ามาร่วมดำเนินการในรูปแบบ <i>กรรมการสถานศึกษา</i> และ <i>สมัชชาการศึกษาจังหวัดโดยเป็นผู้ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา</i></p> <p>(๓) สร้างระบบการรับผู้เข้าเรียนใหม่ ยกเลิกการสอบแข่งขัน มีการแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจในงานอาชีพและเลือกสาขาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะผู้เรียนและสามารถมีอาชีพเมื่อเรียนจบ</p> <p>(๔) สร้างระบบการบริหารบุคลากรทางการศึกษาใหม่ ตั้งแต่การผลิต การบรรจุเข้าทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ ยกเลิกระบบการแยกผู้บริหารออกจากผู้สอน และการสร้างให้มีระบบคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามในกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>(๕) ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษาใหม่ เพื่อกำหนดนโยบายการศึกษาชาติและให้การประกันคุณภาพเกิดประโยชน์ทางด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีแก่ผู้เรียน</p>
<p>๕) ขอบเขตงานปฏิรูป</p>	<p>(๑) จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อรับงานต่อจากคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาที่มีนายรัฐมนตรีเป็นประธานที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของชาติและกำกับดูแลให้มีผลการจัดการศึกษาที่ดี</p> <p>(๒) ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับชาติ ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น โดยแยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ ฝ่ายกำหนดนโยบาย (Regulator) และ ฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ออกจากกันให้ชัดเจน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในระดับสถานศึกษา โดยมอบอำนาจและความรับผิดชอบไปยังสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการการเงินและทรัพยากรการบริหารงานบุคคล และวิชาการได้อย่างอิสระ ลดขนาดสถานศึกษาและห้องเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และบริหารจัดการปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็ก</p> <p>(๓) ปรับปรุงการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา ลดการคัดเลือกด้วยการสอบแข่งขันให้มีเท่าที่จำเป็นในบางสาขาและให้พิจารณาถึงความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการกำลังคนในท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพดีเท่าเทียมกันมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อลดกระแสการแข่งขันในระบบการศึกษาและลดความจำเป็นในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนลง</p> <p>(๔) ปรับระบบการผลิตบุคลากรทางการศึกษาทั้งครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในกระบวนการศึกษาในโลกศตวรรษใหม่ ลดขนาดจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในระบบราชการส่วนกลาง โดยให้ออนย้ายออกไปเป็นข้าราชการท้องถิ่นและภูมิภาคเพื่อลดการวิ่งเต้นโยกย้าย และใช้บุคลากรในถิ่นกำเนิดทำงานพัฒนาสถานศึกษาในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ต่างๆ และให้บุคลากรแสดงความจำนงที่จะย้ายกลับภูมิลำเนา จากนั้นจึงปรับโอนย้ายบุคลากรเข้าสู่สถานศึกษาในพื้นที่โดยคำนึงถึงขนาด ความต้องการของผู้เรียนตามภูมิสังคม</p> <p>(๕) พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและกลไกตรวจสอบการจัดการศึกษาทุกระดับการพัฒนาแบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยรองรับการติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการศึกษา และต้องมีการรายงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๖) ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการจัดการศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้เข้าใจวัตถุประสงค์และความจำเป็นในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p> <p>(๗) จัดทำประมวลกฎหมายทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเป็นการประสานกฎระเบียบ หรือกลไกที่ล้าสมัย ไม่เอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา</p> <p>(๘) การเตรียมความพร้อมภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและเอกชน ในการเข้าร่วมจัดการศึกษา และการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทให้มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษา</p> <p>๑. ประเด็นปฏิรูป : การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการศึกษา</p> <p>๑.๑ การจัดองค์กรใหม่</p> <p><u>มาตรการ</u> จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อจัดทำนโยบายการศึกษาของชาติและดำเนินการให้มีการจัดทำแผนกำลังคนของชาติ</p> <p><u>ขั้นตอน</u> ตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เป็นคณะกรรมการที่ดูแลการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของทั้งประเทศ ครอบคลุมทุกกระทรวง ทบวงกรมที่เป็นผู้กำกับดูแล และจัดให้มีการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ซึ่งในขณะนี้หลายกระทรวง เพื่อรับงานต่อจากคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาที่คณะรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้นอยู่แล้ว เพื่อกำหนดนโยบายการศึกษาชาติและดำเนินการควบคุมกำกับทิศทางการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการศึกษา โดยมีการทำงานในเชิงวิชาการและเครือข่ายร่วมกับหน่วยงาน องค์กรที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ทั้งหมด รวมถึงการติดตามประเมินผลการศึกษา เพื่อรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และประชาชน</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ กรกฎาคม - วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘</p> <p>๑.๒ การจัดโครงสร้างระบบจัดการศึกษา</p> <p><u>มาตรการ</u> แยกหน้าที่การดำเนินงานโดยยังคงให้ผู้ควบคุมกำกับจัดการศึกษาให้เป็นหน้าที่ของภาครัฐ และมีการปรับองค์กรปัจจุบันให้ทำงานในแนวราบ ไม่ใช่ทำหน้าที่ในแนวตั้ง (ซึ่งเดิมคาดหวังว่าจะทำงานแบบบูรณาการ แต่ผลกลับเป็นการสร้างอาณาจักรและแย่งการทำงาน เพื่อให้ได้งบประมาณตามระบบงบประมาณรายหัว) สำหรับการให้บริการจัดการศึกษาให้เป็นหน้าที่ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคสังคม ชุมชน รวมถึงภาคเอกชน ดำเนินการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลทั้งนิตินัยและพฤตินัย</p> <p><u>ขั้นตอน</u> ขั้นตอน ให้มีแผนการวางขั้นตอนการเตรียมความพร้อมและหลักเกณฑ์ในการกระจายอำนาจหน้าที่การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้กระจายบทบาทไปสู่ภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชนมากยิ่งขึ้น และให้ดำเนินการกระจายอำนาจตามระดับวัยของผู้เรียน และระดับการศึกษาของผู้เรียน ดังต่อไปนี้</p> <p>ก. การศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>๑. การศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา และเมื่อเกิดมาจนถึงก่อนการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ให้ชุมชนช่วยสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง เพื่อเด็กที่เกิดมาจะมีสุขภาพดี ไม่มีความผิดปกติ ได้รับความอบอุ่นและสามารถมีพัฒนาการที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่สังคมเมื่อเติบโตขึ้น การศึกษาปฐมวัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลและทุกภาคส่วนของสังคมให้การสนับสนุน</p> <p>๒. การประถมศึกษา ให้โรงเรียนที่มีศักยภาพและสมัครใจในการดำเนินงานด้วยโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษาเองมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการการเงิน บุคลากร และหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายและการแก้ไข กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสนับสนุนให้สถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระเหล่านี้มีการบริหารงานเชื่อมโยงกับบทบาทการดูแลส่งเสริมของสมาชิกการศึกษาจังหวัดในพื้นที่ที่มีความพร้อม สถานศึกษาเหล่านี้เป็นหน่วยงานของรัฐในลักษณะสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์และมีการบริหารงานที่เป็นอิสระและรับผิดชอบ ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่</p>
--------------------------------	--

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p>
	<p>มีความพร้อม ให้กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาให้สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองในระยะยาว เช่นเดียวกันโดยใช้วิธีขยายผลจากรูปแบบสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการดำเนินงานที่ดีเป็นต้นแบบ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ให้จัดรวมกลุ่มเป็นกลุ่มโรงเรียน (Cluster) ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้สถานศึกษาเหล่านี้สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองภายใน ๕ ปี และมีสถานะเป็นสถานศึกษานิตិบุคคลโดยสมบูรณ์ และโรงเรียนขนาดเล็กบางส่วนที่มีความเหมาะสมตามสภาพชุมชนให้พัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพด้วยการให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนร่วมกับการศึกษาระดับอื่นโดยการลงทุนในปัจจุบันพื้นฐานด้านการเรียนรู้ที่เหมาะสม และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีความสามารถเข้ามาดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่มีอยู่และความพร้อมของสถานศึกษา</p> <p>๓. <u>การมัธยมศึกษา</u> ให้โรงเรียนที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนที่มีผลการศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองดำเนินงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และสมัชชากการศึกษาจังหวัดเป็นกลไกส่งเสริมสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียนเหล่านี้อาจมีขนาดใหญ่และจำนวนนักเรียนต่อหนึ่งห้องเรียนมีสูงเพราะผู้ปกครองและนักเรียนจะแย่งกันเข้าเรียน จึงให้หาโรงเรียนที่อยู่ในละแวกเดียวกัน มาเป็นโรงเรียนคู่แฝดหรือโรงเรียนในกลุ่มเพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้ได้ระดับเดียวกัน และมีการจัดสรรนักเรียนให้เข้าเรียนตามที่พักอาศัยเพื่อไม่ให้เด็กนักเรียนต้องเสียเวลาในการเดินทาง สำหรับโรงเรียนในระดับอำเภอให้ดำเนินการยกระดับโรงเรียนตัวอย่างการจัดการศึกษาดี (หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน) พัฒนาให้ได้ระดับมาตรฐานจัดการศึกษาเทียบเท่าโรงเรียนประจำจังหวัด และให้ชุมชน ภาคสังคม และสมัชชากการศึกษา ร่วมกันพัฒนามาตรฐานให้เท่าเทียมกันโดยเร็วที่สุด สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลนั้น ให้คัดเลือกโรงเรียนที่มีผลการจัดการศึกษาได้ดีเป็นที่ยอมรับโดยไม่คำนึงว่าเป็นของรัฐแต่เดิมหรือเป็นของเอกชนพัฒนามาเป็นโรงเรียนดีมีคุณภาพของตำบล โดยบางส่วนที่มีความพร้อมอาจโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเข้ามาดูแลสนับสนุนในการจัดงบประมาณดำเนินงาน โดยต้องยึดหลักให้โรงเรียนมีอิสระในการจัดการ (ตามประเด็นปฏิรูปการคลังและงบประมาณเพื่อการศึกษา) สำหรับสถานศึกษาที่เป็นของรัฐ ทั้งส่วนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีสถานะเป็นสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์ ภายใน ๕ ปี ได้รับงบประมาณโครงสร้างพื้นฐานตามประเด็นปฏิรูปการคลังและงบประมาณ รวมทั้งงบประมาณดำเนินการตามระบบคูปองการศึกษา ส่วนสถานศึกษาเอกชนได้รับงบประมาณตามระบบคูปองการศึกษา</p> <p>๔. <u>การอาชีวศึกษา</u> ให้วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการให้บริการการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ทั้งนี้ เพราะการศึกษาระดับอาชีวศึกษานั้นเพื่อมุ่งสร้างความรู้และทักษะให้เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้ประกอบอาชีพในถิ่นกำเนิดเป็นหลัก ชุมชนและสังคมต้องช่วยในการสร้างงานและส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ เพื่อช่วยพัฒนาสร้างความสำเร็จในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม การกำหนดค่าตอบแทนในระดับสูงเทียบเท่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จัดกลุ่มสถาบันตามศักยภาพที่มุ่งแข่งขันในระดับต่าง ๆ คือ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ใช้พื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค เป็นฐานในการจัดอาชีวศึกษา และเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ให้มีระบบอาชีวศึกษาที่ผู้จบการศึกษามีสมรรถนะสูงในระดับ ปวส. พัฒนาอาจารย์สาขาที่ขาดแคลนและให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและตลาดแรงงาน โดยมีระบบการเลื่อนไหลของครูอาชีวศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการ สำหรับวิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่างนั้น ให้มุ่งจัดบริการการศึกษาแก่ผู้ขาดโอกาสและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ทั้งนี้ ให้โอนย้ายศูนย์การเรียนรู้ กศน. และ สถานศึกษาในสังกัด สข. เข้ามารวมในกลุ่มสถานศึกษากลุ่มนี้ โดยจัดการศึกษาเป็นกลุ่มที่ใช้มาตรฐานการฝึกและมาตรฐานทักษะเดียวกัน ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ของ กศน. เหล่านี้ ให้สามารถใช้สถานที่ของโรงเรียนชั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็กและไม่สามารถจัดกลุ่มกับโรงเรียนใกล้เคียงได้ โดยเฉพาะโรงเรียนชายขอบ ให้สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีสถานะ</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา
	<p>เป็นสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์ ภายใน ๕ ปี สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับงบประมาณโครงสร้างพื้นฐานตามประเด็นปฏิรูปการคลังและงบประมาณ รวมทั้งงบประมาณดำเนินการตามระบบป้องกันการศึกษ และสถานศึกษาเอกชนได้รับงบประมาณดำเนินการตามระบบป้องกันการศึกษา</p> <p>ข. <u>การอุดมศึกษา</u> ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว สามารถรับผิดชอบดูแลจัดการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ได้ แต่หากจำนวนสถานศึกษาในหลายพื้นที่มีมากเกินไปจนประชากรที่จะมาเข้าศึกษาทำให้การจัดการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทั้งปริมาณและคุณภาพ ให้มีการหลอมรวมสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งวิทยาลัยชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันเข้าเป็นระบบอุดมศึกษาของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดตามหลักเกณฑ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่าและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ ให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งมหาวิทยาลัยในกำกับต้องมีกลไกเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารจัดการ</p> <p>ค. <u>การศึกษาตลอดชีวิต</u> ปัจจุบันการจัดการศึกษาตลอดชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในขอบเขตงานของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งขอบเขตงานและขีดความสามารถในการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของคนทุกช่วงวัยยังถูกจำกัดโดยโครงสร้าง ดังนั้น จึงให้มีแนวทางดำเนินการเร่งด่วน คือ เร่งสร้างการขับเคลื่อนและผลักดันกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดให้เกิดสภาการศึกษาจังหวัด หรือ คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด หรือ สมัชชาการศึกษาจังหวัด ฯลฯ ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตรงกัน คือ ศึกษาปัญหาที่แท้จริงของการพัฒนาหรือไม่พัฒนาในบริบทพื้นที่ของตน จัดทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาทั้งเฉพาะหน้าและในระยะยาว จัดระบบการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมถึงสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และจัดรูปแบบ/ระบบการจัดการในระยะยาวที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตน และเชื่อมโยงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากระดับพื้นที่สู่กลไกระดับนโยบายระดับชาติ ดังนั้น จึงให้มีการปรับโครงสร้างให้สามารถดำเนินภารกิจของการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรัฐให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่ผู้จัดการศึกษาตลอดชีวิตที่มีความพร้อมอย่างเหมาะสม และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่จัดการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น รวมทั้งให้แรงจูงใจด้านภาษีแก่ภาคเอกชนในการเข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และให้มีระบบเชื่อมต่อเทียบโอนการศึกษาตลอดชีวิตกับการศึกษาในระบบทุกระดับ</p> <p><u>เป้าหมายการปฏิรูประยะยาว ๕ ปี</u> สำหรับการเปลี่ยนผ่านระยะยาวในหน่วยงานองค์กรหลักปัจจุบันของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ปรับเปลี่ยนไปโดยยึดหลักการออกแบบโครงสร้างให้สามารถทำงานประสานแนวระนาบ (Cross-function) ระหว่างการศึกษาระดับและประเภทต่าง ๆ และสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ขจัดปัญหาทำงานแบบแยกส่วนตามระดับและประเภทการศึกษา ขาดการบูรณาการการวางแผนร่วมกันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างมาช้านาน ทั้งนี้ ในการปรับโครงสร้างระยะยาวมุ่งให้กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่เหมาะสมรองรับภารกิจและบทบาทใหม่ที่มีความสำคัญ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">๑) บทบาทหน้าที่รองรับการทำงานเชิงนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ๒) บทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทรวมถึงการศึกษาพิเศษและการศึกษาตลอดชีวิต

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p> <p>๓) บทบาทหน้าที่ในการเป็นกลไกประสานการวางแผนการผลิตกำลังคนและการจ้างงานระหว่างหน่วยงานการศึกษาทุกระดับและประเภท และภาคการผลิต</p> <p>๔) บทบาทหน้าที่ไปเป็นการวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลรองรับการพัฒนานโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศ</p> <p>๕) บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแห่งชาติ</p> <p>๖) บทบาทหน้าที่ในการประสานสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยที่จัดโดยองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน</p> <p>๗) บทบาทหน้าที่ในการประสานสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ</p> <p>ทั้งนี้ ให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอัตรากำลังรองรับบทบาทดังกล่าวโดยให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ จำแนกอำนาจและหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะต้องดำเนินการขับเคลื่อนต่อไปภายใต้การศึกษาข้อมูล จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและติดตามประเมินผลของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมตามลำดับและมีการส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชนที่ให้ความสำคัญเรื่องการศึกษามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> ตั้งแต่ปัจจุบันเสร็จสมบูรณ์ในเวลา ๕ ปี</p> <p>๑.๓ ประเด็นกฎหมาย</p> <p><u>มาตรการ</u> : ปรับปรุง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>ปรับปรุง พ.ร.บ. บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖</p> <p>ออก ร่าง พ.ร.บ. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ.</p> <p>๒. ประเด็นปฏิรูป: การเตรียมการและการรับผู้เข้าเรียน</p> <p>๒.๑ การตั้งองค์กรใหม่ ไม่มี</p> <p>๒.๒ การจัดกระบวนการรับผู้เข้าเรียนในสถานศึกษา โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> ปรับเปลี่ยนวิธีการรับผู้เข้าเรียนในสถานศึกษาในทุกระดับชั้น โดยลดการคัดเลือกวิธีการสอบที่ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยสมบูรณ์ตามหลักสูตรให้น้อยลง และเพื่อลดกระแสการแข่งขันและการกวดวิชาที่เป็นการตอกย้ำความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสการศึกษา โดยมีแผนการปรับเปลี่ยนมาเป็นมาตรการการเข้าเรียนสถานศึกษาใกล้ที่พักอาศัยเต็มรูปแบบมากยิ่งขึ้นสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการแนะแนวให้แก่ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัดและความชอบ จากนั้นให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตลอดช่วงชั้นก่อนหน้า (ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกันทั้งประเทศ) และผลการทดสอบความถนัดและทัศนคติเป็นผลรวมในการรับเข้าศึกษา โดยต้องทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยสร้างแรงจูงใจให้ทุนการศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน และใช้การกำหนดค่าตอบแทน (ของกระทรวงแรงงาน) ตามสาขาอาชีพที่จำเป็นและต้องการการควบคุม</p> <p><u>ขั้นตอน</u></p> <p>ก. ออกแบบและเริ่มประกาศวิธีการคัดเลือกแบบใหม่โดยจัดให้มีการทดสอบความรู้ในแต่ละช่วงชั้น ปีละหลายครั้งเพื่อให้โอกาสแก่ผู้สนใจโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการออกข้อสอบใหม่ตามปรัชญาการศึกษาที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ กำหนดนโยบายขึ้นมา</p> <p>ข. สร้างความเข้าใจให้แก่สมาชิกการศึกษาตั้งแต่ระดับท้องถิ่นเพื่อให้ดูแลให้ผู้เรียนมีความสามารถตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรแกนร่วมทั้งประเทศ จากนั้นการรับเข้าศึกษาต่อทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา สร้างวิธีการทดสอบผลการศึกษาให้เหมาะสมกับภูมิสังคมภูมิภาคเพื่อให้ตรงกับเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้จบการศึกษาสามารถมีงานทำในถิ่นภูมิลำเนาเดิมที่ถือกำเนิดมา</p>
--------------------------------	--

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา
	<p>ค. ปฏิรูปวิธีการแนะแนวให้นักเรียนและผู้ปกครองให้เข้าใจถึงขีดความสามารถและโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพเมื่อออกมาทำงานจริงรวมทั้งเส้นทางการเจริญเติบโตในหน้าที่การทำงานที่จะทำให้ชีวิตมีความสุขและตรงตามความต้องการในเป้าหมายชีวิต อุบนิสัยมากกว่าการเรียนรู้เพื่อความพอใจของบุคลากร แต่ตนเองต้องทนทุกข์ตลอดชีวิตหรือเสียเวลาย้อนกลับมาเรียนสิ่งที่ตัวเองต้องการใหม่</p> <p>ง. ปฏิรูปการรับผู้เรียนเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาโดยลดความเหลื่อมล้ำให้โอกาสผู้มีความสามารถแต่ขาดทุนปัจจัยและการเข้าถึง โดยการจัดให้มีทุนการศึกษาที่พอเพียง</p> <p>จ. เปลี่ยนแปลงวิธีการสอบคัดเลือกจากการใช้การแข่งขันโดยการสอบด้วยข้อสอบเพียงครั้งเดียวหรือการใช้สิทธิพลจกกำลังเงิน กำลังเครือข่าย เพื่อให้บุตรหลานได้เข้าเรียนแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ยกเลิกระบบอุปถัมภ์ แต่ให้เพิ่มสถานศึกษาที่มีคุณภาพให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนที่สะท้อนความต้องการกำลังคนของประเทศโดยมีอัตราการเผื่อเลือกในปริมาณที่เหมาะสม</p> <p>ฉ. นอกจากนี้จะต้องมีการวางแผนกำลังคนตามภูมิภาคและการขยายตัวของเศรษฐกิจซึ่งจะเป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อกระจายความเจริญให้ทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การวางแผนกำลังคน คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ต้องสนับสนุนให้มีการทำงานวิจัยเพื่อวางแผนการสร้างและผลิตกำลังคนด้วยการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นฐานความคิดร่วมกับการมองอนาคต ระยะกลางและระยะยาว (foresight) และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยในทุก ๆ ปี</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน</p> <p>๒.๓ ประเด็นกฎหมาย ปรับระเบียบสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติเรื่องการใช้ผลการสอบเพื่อเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา</p> <p>๓. ประเด็นปฏิรูป : การบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>๓.๑ การตั้งองค์กรใหม่ ไม่มี</p> <p>๓.๒ การจัดการบริหารบุคลากรทางการศึกษา โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพสูง เพื่อให้สามารถสรรหาและรักษาคนดีคนเก่งมาเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p><u>ขั้นตอน</u></p> <p>ก. ปรับระบบการผลิตครูใหม่ให้เป็นการผลิตในระบบจำกัดรับเพื่อนำการคัดเลือกคนเก่งเข้าเรียนครู</p> <p>ข. แยกสาขาการผลิตและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็น ๔ กลุ่ม คือ ครูปฐมวัย ครูสายสามัญระดับประถมศึกษา ครูสายสามัญระดับมัธยมศึกษา และครูสายอาชีวศึกษา และกำหนดช่องทางการเข้าสู่วิชาชีพครูโดยใช้ระบบการประเมินสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถเจตคติและทักษะวิชาชีพที่ดีเข้ามาเป็นครูได้</p> <p>ค. ปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยให้สถาบันผลิตครูพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของสถานศึกษาที่ใช้ครู และให้จัดกลุ่มสถาบันผลิตครูตามสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศเพื่อให้ครูที่สำเร็จการศึกษาไปสามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ลดการโยกย้าย และผลิตไม่เกินความต้องการของการใช้ครู รวมถึงจัดหลักสูตรที่อิงสมรรถนะ (Competency – Based) เป็นกลุ่มวิชา (Module) โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาชีพครูและมีสัดส่วนสมดุลระหว่างความรู้ภาควิชาการ และการฝึกทักษะวิชาชีพครูภาคปฏิบัติในสถานศึกษา</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา
	<p>ง. รัฐต้องอุดหนุนงบประมาณรายหัวในการผลิตครูให้เพียงพอที่คุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ส่วนระบบการประเมินวิทยฐานะครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้ดำเนินการ ๔ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none">- ปรับปรุงระบบการประเมินวิทยฐานะและการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ ให้ผูกโยงกับการพัฒนาผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียนเชิงประจักษ์อย่างแท้จริงและมีระบบการประเมินเพื่อดำรงวิทยฐานะทุก ๓ ปี- ให้กำหนด "สมรรถนะครูระดับชาติ" เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ของการออกแบบวิชาชีพครูทั้งระบบ ตั้งแต่หลักสูตรผลิตครูใหม่ การพัฒนาครูประจำการ การประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) ของครู ส่วนกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ให้กำหนด "สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา" ใหม่เพื่อใช้ออกแบบการเข้าสู่ตำแหน่งและการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ- ให้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งใหม่ที่ไม่ใช้ระบบสอบแข่งขันด้านความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ให้ใช้เกณฑ์ Maturity ประสบการณ์บริหาร และการยอมรับจากกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมาประกอบด้วย- ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรวิชาชีพครูคือ สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ใหม่ ให้สามารถเป็นองค์กรที่ควบคุมดูแลวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง ปราศจากอิทธิพลของกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์ <p>จ. จัดให้มีระบบการคัดสรร และการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ โดยปรับสัดส่วนครูและผู้เรียนให้เหมาะสม และให้มีมาตรการตรวจสอบและดำเนินการกับบุคลากรที่ขาดความรับผิดชอบ รวมถึงส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการในรูปแบบสถานศึกษานิติบุคคล ให้มีอิสระในการบริหารการเงิน บุคลากร และวิชาการภายใต้การกำกับของรัฐ จัดทำแผนจัดสรรอัตราทดแทนอัตราเกษียณในสถานศึกษาที่ตั้งในเขตเมืองหรือเขตเทศบาลเพื่อลดการวิ่งเต้นโยกย้าย และตรึงอัตราข้าราชการครูไว้ในสถานศึกษาที่อยู่เขตชนบท และใช้มาตรการจูงใจการออกจากงานก่อนเกษียณอายุราชการ</p> <p>ฉ. กำหนดระเบียบปฏิบัติในการประเมินผลงาน การให้ผลตอบแทนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาตามภาระงานและผลงานที่ปรากฏ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาผลการประเมินผลงานและค่าตอบแทนตามแนวทางการประเมินผลงานกลางที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติกำหนด</p> <p>ช. ปรับเปลี่ยนสถานะข้าราชการในสถานศึกษานิติบุคคลให้เป็นพนักงานราชการ โดยตามความสมัครใจในระยะเริ่มต้นพร้อมทั้งมีการจัดระบบแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์อย่างเหมาะสม ส่วนบุคลากรใหม่ให้มีสถานะเป็นพนักงานราชการทั้งหมด</p> <p style="text-align: center;"><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน</p> <p>๓.๓ ประเด็นกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none">- ปรับแก้ไขระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖- ปรับแก้ไขระเบียบคณะกรรมการครูและบุคลากรทางการศึกษา

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p>
	<p>๔. ประเด็นปฏิรูป : การประกันคุณภาพการศึกษา <u>มาตรการ</u> สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษาถึงความจำเป็นในการทำงานประกันคุณภาพ และทำให้บุคลากรมีความเต็มใจที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรทุกคนลงมือปฏิบัติตามกระบวนการประกันคุณภาพที่เหมาะสม <u>ขั้นตอน</u> ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติจริง จากนั้นเตรียมการให้บุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งบุคลากรจากเขตพื้นที่การศึกษามอบรมจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะนำไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานศึกษาโดย บุคลากร จาก ส่วนกลาง และเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ช่วยเหลือขยายผลโดยที่ไม่เป็นภาระแก่สถานศึกษา แต่สามารถทำให้การพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์จัดการศึกษา และยกระดับคุณภาพผู้จบการศึกษา <u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> ต่อเนื่อง <u>ประเด็นทางกฎหมาย</u> การปรับปรุง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ การปรับปรุง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ การปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ๕. ประเด็นปฏิรูป : ระบบธรรมาภิบาล <u>มาตรการ</u> สร้างระบบธรรมาภิบาลในระบบการจัดการศึกษา โดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการปัจจุบันตามระดับการศึกษา <u>ขั้นตอน</u> ดำเนินการสร้างและใช้ระบบธรรมาภิบาล โดย ก. สร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาที่มีความโปร่งใส ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง โดยการจัดแบ่งประเภทสถานศึกษาตามขนาดและภูมิสังคม ข. จัดทำมาตรฐานจรรยาบรรณของบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่กรรมการสถานศึกษา กรรมการสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน และประกาศใช้โดยให้บุคลากรทุกคนลงนาม ยืนยันที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณ ค. จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับสถานศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาโดยการสรรหาให้เป็นส่วนหนึ่งของสภาการศึกษาจังหวัด ง. จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อออกกรอบจรรยาบรรณบุคลากรโดย สกอ. <u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน <u>ประเด็นทางกฎหมาย</u> ปรับปรุงระเบียบการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและเพิ่มเติมการให้ข้อมูลสารสนเทศที่โปร่งใสแก่สาธารณะ</p>
<p>เครือข่ายพันธมิตร</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ปปท. ปปช. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การชุมชน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เครือข่ายสมัชชาภาคพลเมืองในจังหวัดต่าง ๆ</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา</p>
<p>๖) ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินการ</p>	<p><u>ผลลัพธ์</u></p> <ol style="list-style-type: none">๑. ได้นโยบายการศึกษาของชาติที่มีเป้าหมายให้การศึกษาเพื่อการมีงานทำ๒. ได้โครงสร้างจัดการศึกษาของชาติใหม่ที่มีธรรมาภิบาลรองรับแนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้ท้องถิ่น ชุมชนและเอกชน โดยรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายและมาตรฐาน ตลอดจนกำกับดูแลช่วยเหลือสถานศึกษาให้รักษามาตรฐานการศึกษาไว้ได้อย่างยั่งยืน๓. ปัญหาสถานศึกษาที่ใหญ่เกินขนาดหรือเล็กเกินขนาดที่จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้จะถูกแก้ไขและสถานศึกษาจะมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันยิ่งขึ้น๔. การแข่งขันเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงจะลดลง เพราะจะมีสถานศึกษาใกล้เคียงที่สามารถให้บริการในมาตรฐานเดียวกัน๕. เด็กนักเรียนจะมีเวลาใช้ชีวิตมากขึ้นเพราะไม่จำเป็นต้องเรียนพิเศษ๖. ลดการเหลื่อมล้ำและประชาชนทุกระดับจะมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน๗. บุคลากรทางการศึกษาจะมีโอกาสกลับไปปฏิบัติงานใกล้ภูมิลำเนามากขึ้นแม้ต้องใช้เวลาในการจัดการ๘. ลดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบจากการบรรจุ โยกย้าย แต่งตั้งบุคลากร และการรับนักเรียนเข้าเรียน <p><u>ผลกระทบ</u></p> <ol style="list-style-type: none">๑. จำเป็นต้องหมุนเวียนบุคลากรทางการศึกษาใหม่เป็นจำนวนมาก และต้องใช้เวลาประมาณ ๓ ถึง ๕ ปีจนกว่าการปรับเปลี่ยน โยกย้ายจะเข้าที่๒. บุคลากรที่เคยมีสิทธิเป็นผู้บริหารการศึกษจะต้องกลับไปทำหน้าที่การสอน๓. บุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนจะต้องกลับไปทำงานด้านพัฒนาการเรียนการสอน
<p>๗) ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์</p>	<ol style="list-style-type: none">(๑) สามารถออก พ.ร.บ. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ. และจัดตั้งสรรหา คณะกรรมการ ตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวเข้ารับงานต่อจากรัฐบาลปัจจุบันโดยปลอดการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์(๒) สามารถแยกสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาด้วยตนเองออกเป็นนิติบุคคล สามารถมีมาตรการแก้ไข กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคเพื่อให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมมีความเป็นนิติบุคคลโดยสมบูรณ์ภายใน ๒ ปี(๓) สามารถปรับเปลี่ยนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อให้เกิดความเป็นธรรม เลิกระบบอุปถัมภ์ และสามารถปรับปรุงสถานศึกษาใกล้เคียงกับสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงมารองรับความต้องการของผู้เข้าเรียน โดยการแบ่งปันทรัพยากร และช่วยยกระดับคุณภาพให้เท่าเทียมกัน(๔) ลดขนาดจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนกลางและที่อยู่ในระบบราชการโดยมีการกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขที่จะบรรลุผลให้ชัดเจน(๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบหรือรับโอนเพื่อดูแลสถานศึกษาที่ต้องการการพัฒนาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีเด็กนักเรียนต่ำกว่า ๖๐ คน จำนวนประมาณ ๗,๐๐๐ แห่งและปรับปรุงให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ภายในเวลา ๓ ปี(๖) มีระบบประกันคุณภาพที่สถานศึกษาร่วมกับหน่วยควบคุมและกำกับพัฒนาให้คุณภาพการจัดการศึกษาดีขึ้นภายใน ๓ ปี <p>ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนสถานศึกษาขนาดใหญ่เกินไปหรือเล็กเกินไปจนไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้จะต้องมีจำนวนลดลง โดยมีการกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขที่จะบรรลุให้ชัดเจน</p> <p>ตัวชี้วัดที่ ๒ การสมัครเข้าเรียนต่อในระดับสูงขึ้นจะราบรื่นขึ้นแม้ว่าจะมีการแข่งขันสำหรับสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้เรียน</p> <p>ตัวชี้วัดที่ ๓ ผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประเมินผลจัดการศึกษาภายนอกจะดีขึ้น</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา
	ตัวชี้วัดที่ ๔ การสอบแข่งขันบรรจุเข้าทำงานจะมีความราบรื่นและมีระบบที่ไม่ยุ่งยากเพราะเป็นการจัดการระดับท้องถิ่นและภูมิภาค ตัวชี้วัดที่ ๕ ปัญหาการมีครูไม่ครบชั้นเรียนและการมีครูที่สอนไม่ตรงสาขาจะต้องลดลง โดยมีการกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขที่ระบุผลให้ชัดเจน
๘) ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	(๑) มีนโยบายการจัดการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ทำให้การศึกษามีคุณภาพตอบสนองความต้องการจริงของผู้เรียนและสังคมตามบริบทของพื้นที่และความเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษาถูกกระจายอำนาจการจัดไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีความตระหนักและมีความพร้อมในการเข้ามาร่วมจัดสนับสนุนและตรวจสอบการจัดการศึกษาในพื้นที่ของตน ขจัดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจากการกระจายอำนาจและเครือข่ายตรวจสอบภาคประชาชน (๒) พลเมืองไทยทุกคนได้รับประโยชน์จากระบบจัดการการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและสัมมาชีพ สรุปผลกระทบในการปฏิรูปภาครวม ข้อที่ ๑. ปฏิรูปกลไกภาครัฐ การบริหารราชการแผ่นดิน ข้อที่ ๔. ปฏิรูประบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม ข้อที่ ๕. ปฏิรูปกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)</p>
<p>๑) ประเด็นปัญหา</p>	<p>ประเทศไทยลงทุนงบประมาณเพื่อการศึกษาด้วยสัดส่วนต่อรายได้ประชาชาติสูงเป็นลำดับ ๒ ของโลก แต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ การจัดงบประมาณปัจจุบัน เป็นการจัดสรรงบประมาณแบบเน้นอุปทานรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง เมื่อจัดสรรไปยังหน่วยปฏิบัติตามจำนวนผู้เรียนรายหัวจะเกิดความล่าช้า งบประมาณรายหัวไม่เพียงพอ และไม่ตรงความต้องการในลักษณะสถานศึกษาที่ทำหน้าที่แตกต่างกัน ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา หน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษา ไม่สามารถบริหารจัดการการเงิน และงบประมาณในการสรรหาบุคลากรเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ด้วยข้อจำกัดของระเบียบการใช้งบประมาณ การจัดเงินอุดหนุนรายหัวที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการตามภูมิสังคมที่แตกต่างกัน ไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ส่งผลให้เกิดปัญหาขนาดชั้นเรียนและสถานศึกษาใหญ่เกินขนาดที่จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กยังมีจำนวนผู้เรียนน้อยลงเป็นลำดับ เพราะเงินอุดหนุนรายหัวที่มีจำกัดจนไม่สามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพได้ ขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่ รับผู้เรียนจำนวนมาก ทำให้จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไปส่งผลต่อคุณภาพที่ลดลงทั้งระบบ ซึ่งระบบการจัดสรรงบประมาณแบบอุปทานนั้น นอกจากเพิ่มภาระการเบิกจ่ายที่ซับซ้อนแล้ว ยังเป็นช่องทางของการทุจริตและแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มคนต่าง ๆ เพราะขาดกลไกตรวจสอบ ติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาโดยตรงด้วยแล้ว จึงทำให้การลงทุนเพื่อการศึกษาของรัฐบาลประสิทธิผลและสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ขาดความรับผิดชอบในทุกระดับ</p>
<p>๒) วัตถุประสงค์</p>	<p>(๑) เพื่อปฏิรูประบบงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศไปสู่สถานศึกษาโดยตรงและทางอ้อม เพื่อสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการการเงินและทรัพยากรเพื่อการบริหารงานบุคคล และวิชาการด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ เพื่อสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง</p> <p>(๒) จัดสรรงบประมาณที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาที่มีความต้องการพิเศษมีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ</p> <p>(๓) เพื่อจัดระบบหรือมาตรการทางภาษีและกลไกที่จะสนับสนุนให้เกิดการระดมทุนและทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากภาคเอกชนและประชาสังคม</p>
<p>๓) ประเด็นการปฏิรูป</p>	<p>การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา</p> <p>(๑) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานตามลักษณะหน้าที่การให้บริการตามภูมิสังคมให้จัดสรรให้สถานศึกษาโดยตรง การปกครองท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการจัดทำแผนกำลังคน เพื่อรองรับงบประมาณ</p> <p>(๒) การจัดทำคู่มือการศึกษางบดำเนินงานนั้น ให้จัดสรรให้แก่ผู้เรียนในรูปแบบคู่มือการศึกษาเพื่อผู้เรียนจะนำไปจ่ายให้แก่สถานศึกษาด้านอุปสงค์ตรงตามระดับการศึกษา</p> <p>(๓) การจัดสรรงบดำเนินการที่ต้องการเพิ่มพิเศษเพื่อจัดสรรงบประมาณแก่ผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามสภาพและความเป็นจริงของผู้เรียน</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)</p>
<p>๔) กรอบความคิดรวบยอด</p>	<p>ใช้มาตรการทางการคลังเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยกำหนดรายจ่ายทางการศึกษาที่เน้นอุปสงค์ และจัดระบบการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียนหรือผู้รับประโยชน์ทางการศึกษา (Demand-side education financing) เพื่อเป็นแรงจูงใจและเป็นเงื่อนไขสนับสนุนการปฏิรูประบบจัดการการศึกษาที่ต้องการลดอำนาจฝ่ายจัดการศึกษา (Supply-side) นอกจากนี้ยังจะมีการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน และเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา</p>
<p>๕) ขอบเขตงานปฏิรูป</p>	<p>(๑) ปรับเปลี่ยนวิธีการงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาใหม่ โดยจัดสรรงบประมาณที่เน้นด้านอุปสงค์ จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวโดยตรงแก่ผู้รับการศึกษาในรูป “คูปองการศึกษา” ที่ติดตามตัว คูปองการศึกษาจะเพียงพอกับการเรียนระดับพื้นฐาน สำหรับผู้เข้าเรียนสายอาชีวศึกษา สถานศึกษาด้านอาชีวะจะได้รับค่ารายหัวจากคูปองตามค่าใช้จ่ายและค่าวัสดุการศึกษาตามจริง</p> <p>(๒) จัดสรรค่าใช้จ่ายการเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบหรือหลุดออกไปจากระบบและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และจัดสรรค่าใช้จ่ายพิเศษสำหรับผู้พิการเพื่อให้คนไทยทุกคนได้มีโอกาสเรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในระดับพื้นฐาน</p> <p>(๓) ใช้มาตรการลดหย่อนภาษีสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน</p> <p>(๔) ใช้มาตรการทางภาษีสนับสนุนผู้ประกอบการหรือองค์กรภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษา</p> <p>๑. ประเด็นปฏิรูป : การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา</p> <p>๑.๑ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา โดย</p> <p>มาตรการ เปลี่ยนกระบวนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน เป็นการจัดสรรงบประมาณโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการจัดให้มีการศึกษา ตามแผนความต้องการกำลังคนที่จะคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติได้พิจารณาเห็นชอบตามความต้องการที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนแสดงความต้องการมา การจัดสรรงบประมาณตามโครงสร้างพื้นฐานจะต้องพิจารณาการลงทุนในระยะยาว ระยะกลางและระยะสั้นในแต่ละปีงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้การวางแผนพัฒนามนุษย์เป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ</p> <p>ขั้นตอน ดำเนินการจัดทำแผนความต้องการกำลังคนเพื่อการจัดสรรงบประมาณโดย</p> <p>ก. หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ทำการวิจัยและคาดการณ์ แสดงแผนความต้องการกำลังคนของหน่วยงานโดยจัดทำแผน ๕ ปี ๑๐ ปี และ ๑๕ ปี เพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติมาพิจารณาวางแผนด้านอุปสงค์ และให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนราชการ</p> <p>ข. หน่วยงานของรัฐที่จัดให้มีการให้บริการจัดการศึกษาแสดงถึงแผนการผลิตกำลังคนตามความสามารถที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สำหรับหน่วยงานที่มีความต้องการเฉพาะทาง เช่น ทหาร ตำรวจ ตุลาการ อัยการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวกับความมั่นคงและความเป็นธรรมจะมีการจัดสรรให้เต็มตามความต้องการ</p> <p>ค. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ จะวิเคราะห์และพิจารณาปรับสัดส่วนความต้องการและความสามารถในการจัดการศึกษาตามสายอาชีพ ภูมิสังคม ประชากรในพื้นที่ ตลอดจนการควบคุมขนาดของสถานศึกษาไม่ให้มีขนาดใหญ่และกระจุกตัว และนำข้อมูลนี้แสดงต่อสาธารณะ ให้ทราบถึงการจัดสรรงบประมาณและเป็นแนวทางให้ผู้สนใจเรียนและผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ให้มีการปรับปรุงระบบการผลิต/พัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งด้าน</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)
	<p>ปริมาณและคุณภาพระดับมาตรฐานสากล เร่งรัดการผลิตกำลังคนสาขาขาดแคลน และอาชีพที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญา พัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาเฉพาะทางเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่เป็นนักปฏิบัติการทางเทคนิค เพิ่มจำนวนผู้จบอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบสถานศึกษาให้เพียงพอกับตลาดแรงงานภายในประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงความต้องการแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ สร้างกลไกความร่วมมือสามฝ่ายทั้งด้านอุปสงค์ (Demand) ด้านอุปทาน (Supply) และด้านสนับสนุน (Support) ผ่าน กรอ.อศ. กลุ่มอาชีพ และกรอ.อศ. จังหวัด สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในการจัดการอาชีวศึกษา สร้างแรงจูงใจผู้บริหารและครูในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษากับภาคเอกชน รวมทั้งปลดล็อกเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคด้านบริหารจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ</p> <p>ง. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ จะนำเสนอความเห็นแก่รัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเป็นสองส่วน คืองบลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและงบดำเนินการ ส่วนที่เป็นงบลงทุนนั้นให้รัฐบาลจัดสรรตรงให้กับหน่วยงานที่จัดการศึกษาที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งครอบคลุมการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ การศึกษาปฐมวัยจนถึงการศึกษาดลอดชีวิต ส่วนที่เป็นงบดำเนินการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าใช้สอย ค่าวัสดุฝึก รัฐจะจัดสรรตรงให้แก่ผู้เรียนในลักษณะคูปองการศึกษาตามความจำเป็นที่ใช้จริงตามมาตรฐานช่วงชั้นการศึกษาใน ส่วนที่เป็นการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น ซึ่งผู้เรียนจะนำไปชำระให้แก่สถานศึกษาโดยตรง</p> <p>จ. สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ต้องการเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ เช่น การช่วยเหลือผู้พิการ เด็กพิเศษ ทั้งเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือและเด็กเก่งพิเศษ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ จะต้องร่วมกับสภาการศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสนับสนุนให้บุคคลเหล่านั้นสามารถเข้ารับการศึกษาจนช่วยเหลือตนเองได้ไม่เป็นภาระกับสังคม</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p> <p>๑.๒ การจัดทำคูปองการศึกษา โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> รัฐบาลโดยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานวิจัยระบบการศึกษา มีการศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมการพัฒนาระบบการจัดสรรงบดำเนินการในการจัดการศึกษาที่สามารถจ่ายตรงให้แก่ผู้เรียนในลักษณะคูปองการศึกษาได้ตามความจำเป็นของผู้เรียนและของสภาพโรงเรียนที่ต้องใช้จริงตามมาตรฐานช่วงชั้นการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาระดับและประเภทอื่นที่รัฐสมควรให้การสนับสนุน ซึ่งผู้เรียนจะนำคูปองไปชำระเมื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษา และสถานศึกษาจะนำคูปองไปขอรับเงินจากรัฐ คูปองการศึกษานี้ผู้เรียนสามารถนำไปชำระให้กับสถานศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน ประชาชนที่มีความสามารถในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้วยตนเองสามารถจะไม่รับคูปองการศึกษานี้ และสามารถนำสิทธิตามคูปองนี้ไปหักจากรายได้ เพื่อการลดหย่อนภาษีของบิดา มารดา ผู้ปกครอง เช่นเดียวกับการบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการศึกษา</p> <p><u>ขั้นตอน</u> การจัดทำงบประมาณและคูปองการศึกษา โดย</p> <p>ก. ใช้ผลสำรวจสำมะโนประชากรเป็นฐานในการจัดทำงบประมาณพื้นฐานเพื่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ภาคบังคับตามระดับชั้นการศึกษา โดยให้ดูแลประชาชนที่เป็นคนไทย ตั้งแต่แรกเกิด</p> <p>ข. ใช้สำมะโนประชากรมาวิเคราะห์เพื่อรองรับระบบการใช้คูปองการศึกษาในการประกันโอกาสการศึกษา</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)</p>
	<p>ค. รวบรวมความต้องการข้างต้นเพื่อขอรับคูปองการศึกษาจากหน่วยงานด้านการเงินการคลังของรัฐ ในพื้นที่ตามระเบียบวิธีการงบประมาณ <u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p> <p>๑.๓ การจัดสรรงบดำเนินการที่ต้องการเพิ่มพิเศษ โดย <u>มาตรการ</u> ช่วยเหลือเยาวชนที่ต้องการค่าใช้จ่ายดำเนินการเป็นพิเศษนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายมาตรฐานที่รัฐบาลจัดให้ตามข้อ ๑.๒ รวมถึงประชาชนที่ยังไม่ได้สัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย สามารถรับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้โดยไม่เป็นภาระต่อสังคมไทย</p> <p><u>ขั้นตอน</u> ดำเนินการ โดย</p> <p>ก. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับสภาการศึกษาจังหวัดสำรวจความต้องการของเด็กพิเศษ ทั้งส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านความไม่สมประกอบของร่างกายและสมอง เยาวชนที่ขาดโอกาสและไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษเพื่อสนับสนุนเยาวชนเหล่านี้ให้ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม</p> <p>ข. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นของกระทรวงแรงงาน รวบรวมรายละเอียดเยาวชนที่ไม่ได้รับสัญชาติไทย เพื่อจัดทำงบประมาณเฉพาะในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนเหล่านี้</p> <p>ค. ให้สภาการศึกษาจังหวัดรวบรวมความต้องการงบประมาณเพิ่มเติมพิเศษพิจารณาหาทางจัดหางบประมาณจากส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน วิสาหกิจชุมชน นำเสนอผลการจัดหางบประมาณจากท้องถิ่น และความต้องการที่ขาดอยู่นำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อสอบถามและพิจารณาส่งคำขอของงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่รัฐบาล เพื่อจัดสรรงบประมาณการจัดสรรงบประมาณส่วนนี้ให้จัดทำแผนระยะสั้นและแผนระยะกลาง</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p>
<p>เครือข่ายพันธมิตร</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานงบประมาณ กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น TDRI สสส. สสค. สกว. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน</p>
<p>๖) ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินการ</p>	<p><u>ผลลัพธ์</u></p> <p>๑. มีการวางแผนการผลิตกำลังคนและการวางแผนงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น</p> <p>๒. การใช้งบประมาณจะถูกแบ่งเป็นสองส่วน คืองบลงทุนตามโครงสร้างพื้นฐานที่จะจัดให้สถานศึกษาโดยตรงตามพันธกิจ และภูมิสังคมและประชากรในท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และงบดำเนินการซึ่งจัดสรรให้กับผู้เรียนโดยตรง</p> <p>๓. ประชาชนในช่วงวัยการศึกษาจะได้รับงบประมาณพอเพียงเท่าที่จำเป็นในการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งเด็กพิเศษทั้งส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านความไม่สมประกอบของร่างกายและสมอง เยาวชนที่ขาดโอกาสและไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)
	<p><u>ผลกระทบ</u></p> <p>๑. สถานศึกษาที่เคยได้รับงบประมาณอุดหนุนรายหัวจะมีรายรับที่ลดลงจากจำนวนผู้ศึกษาที่ต้องลดขนาดให้พอเหมาะทำให้ต้องส่งบุคลากรไปช่วยสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง</p> <p>๒. งบดำเนินการที่เคยถูกใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพในส่วนกลางจะลดลง ทำให้ส่วนกลางซึ่งเคยมีงบประมาณทำกิจกรรมต้องส่งบุคลากรกลับไปช่วยสอนและดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน</p>
๓) ตัวบ่งชี้ ผลสัมฤทธิ์	<p>ตัวชี้วัดที่ ๑ งบประมาณจัดการศึกษาที่ลดลงเพราะไม่มีความซ้ำซ้อน</p> <p>ตัวชี้วัดที่ ๒ การควบรวมสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาซ้ำซ้อนในพื้นที่เดียวกัน</p> <p>ตัวชี้วัดที่ ๓ จำนวนเด็กในกลุ่มพิเศษที่ได้รับการดูแลเพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมและพอเพียงที่จะได้รับการศึกษา</p> <p>ตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนครอบครัวและเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่ได้รับการดูแลสนับสนุนอาหารที่เหมาะสมกับพัฒนาการในปฐมวัย</p>
๔) ผลกระทบ เชิงบวกใน วงกว้างต่อ ประเทศไทย	<p>(๑) ระบบการศึกษามีความเท่าเทียมมากขึ้น มีระบบข้อมูลและการจัดการศึกษาเพื่อผู้ด้อยโอกาสระดับพื้นที่ งบประมาณด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสัมมาชีพของพลเมืองทุกคนไม่จำกัดเฉพาะประชากรวัยเรียนในระบบสถานศึกษาเท่านั้น</p> <p>(๒) สามารถจัดการศึกษาให้ประชาชนในพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการและไม่ต้องย้ายถิ่น</p> <p>สรุปผลรวมการปฏิรูป</p> <p>ข้อที่ ๑ ปฏิรูปกลไกภาครัฐ การบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>ข้อที่ ๔ ปฏิรูประบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม</p> <p>ข้อที่ ๕ ปฏิรูปกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตคอร์รัปชัน</p>

๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้</p>
<p>๑) ประเด็นปัญหา</p>	<p>การปฏิรูปการศึกษาในระบบไม่เป็นการเพียงพอในการสร้างสังคมไทยให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกับนานาชาติได้ เนื่องจากประชากรทั้งประเทศมีความเคยชินกับการศึกษาแบบเดิมที่ยึดติดกับเนื้อหาวิชาการเพื่อการแข่งขันกันเรียนต่อ มากกว่าการค้นคิดสร้างความรู้ความเข้าใจที่นำไปใช้ได้ในชีวิตจริงและการประกอบอาชีพ การศึกษาในระบบแบบเดิมยังไม่เน้นย้ำการเรียนรู้ที่สร้างกระบวนการคิดและการใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้มากพอ จึงไม่เอื้อต่อการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมอุดมปัญญาที่สามารถอยู่ร่วมกันบนความถูกต้องมีเหตุผล เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ครั้งนี้จึงจำเป็นต้องวางเป้าหมายที่ครอบคลุมการพัฒนาพลเมืองทั่วทั้งประเทศทุกช่วงวัยตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนถึงผู้สูงอายุรวมถึงแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยและทำงานอยู่บนแผ่นดินไทย เพื่อแก้ปัญหาที่สะสมมาดังกล่าวที่จะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประเทศติดกับดักการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ต่อไปอีกยาวนานหากไม่เริ่มต้นที่ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยทั้งปวง</p>
<p>๒) วัตถุประสงค์</p>	<p>(๑) เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน เน้นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การใช้เหตุผล และการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างคนไทยเป็นพลเมืองตื่นรู้ (Active Citizen) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกัลยาณมิตร เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learners) เป็นบุคคลที่มีสำนึกต่อการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (Engaged Contributor) และเป็นผู้มีขีดความสามารถหรือสมรรถนะในการสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคม (Technological and Social Innovator)</p> <p>(๒) เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเป็นระบบการเรียนรู้ที่อยู่บนฐานความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา การพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมถึงกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรืออยู่ในภาวะยากลำบาก การเรียนรู้สำหรับแรงงานเพื่อการพัฒนาสัมมาชีพในทุกชุมชน ท้องถิ่น การสร้างความรู้จากงานวิจัยเพื่อเพิ่มสมรรถนะคนทุกช่วงวัย ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้ทางเลือกประเภทอื่น ๆ ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตจริงและการประกอบอาชีพของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายนี้ได้</p>
<p>๓) ประเด็นการปฏิรูป</p>	<p>(๑) ปฏิรูปหลักสูตรในการเรียนการสอนทุกระดับให้มีความเหมาะสมและทันสมัย โดยแบ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรตามภูมิสังคมและหลักสูตรเฉพาะ</p> <p>(๒) ปฏิรูปวิธีจัดการเรียน เพื่อสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดด้วยเหตุและผล สามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีจัดการเรียนออกเป็น การเรียนในห้องเรียน การเรียนจากกิจกรรม การเรียนรู้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม และการฝึกทักษะ</p> <p>(๓) ปฏิรูปการวัดผลการศึกษา เพื่อให้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น การวัดความรู้ร่วม การวัดความรู้เฉพาะ การวัดทักษะ และการวัดผลการจัดการศึกษา โดยวัดผลจากการทำงานของผู้ที่จบการศึกษาแล้วทำงานอยู่ในท้องถิ่น</p> <p>(๔) ปฏิรูปการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยการไข่มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย สร้างความรู้ใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเสริมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการเดิมในท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างนวัตกรรม</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้</p>
<p>๔) กรอบความคิดรวบยอด</p>	<p>ปฏิรูประบบการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งในระบบการศึกษาและประชากรทั้งประเทศ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสัมมาชีพ รวมถึงการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกลุ่มนอกระบบการศึกษาและกลุ่มวัยแรงงาน ส่งเสริมการศึกษาทางเลือก และกลไกการจัดการศึกษาระดับชุมชนท้องถิ่นและองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงส่งเสริมสังคมการเรียนรู้โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ วิจัยและใช้เทคโนโลยีและสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองทุกคน</p>
<p>๕) ขอบเขตงานปฏิรูป</p>	<p>(๑) ปรับปรุงระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงก่อนเข้าเรียน ประถมศึกษา รวมถึงการลดจำนวนเด็กในภาวะเสี่ยง เช่น เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นท้องไม่พร้อม</p> <p>(๒) พัฒนาระบบการเรียนรู้ทุกระดับที่เน้นกระบวนการคิด การใช้เหตุผลและการลงมือปฏิบัติจริง เพิ่มความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้พอเพียงที่จะเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน</p> <p>(๓) พัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับแรงงานทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ</p> <p>(๔) พัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุทั้งมิติคุณภาพชีวิตและการเป็นกำลังทางเศรษฐกิจ</p> <p>(๕) ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>(๖) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนฐานการวิจัย ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีและสื่อสมัยใหม่เข้าช่วยเพื่อสร้างพลเมืองที่มีขีดความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้</p> <p>(๗) พัฒนาระบบการเรียนรู้และการช่วยเหลือดูแลเด็กด้อยโอกาสและเด็กกลุ่มเสี่ยงให้ได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีโอกาสที่เท่าเทียมในการสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและสังคม</p> <p>๑. ประเด็นปฏิรูป : ปฏิรูปหลักสูตร</p> <p>๑.๑ การปรับเปลี่ยนบทบาทองค์กรใหม่ โดย</p> <p><u>มาตรการ</u></p> <p>ปรับเปลี่ยนองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในเรื่องวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อให้มีหน้าที่วิจัยหลักสูตรการเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ กระบวนการเรียนรู้หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้สอน หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สร้างนวัตกรรมด้านการศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น</p> <p><u>ขั้นตอน</u></p> <p>ก. แก้วไข พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้ปรับเปลี่ยนหน้าที่ใหม่และปรับเปลี่ยนบุคลากรให้สามารถทำหน้าที่ใหม่ได้</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u></p> <p>วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙</p>

<p>รายละเอียดที่ เกี่ยวข้อง</p>	<p>๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้</p> <p>๑.๒ การดำเนินการกำหนดและใช้หลักสูตรในการเรียนการสอน โดย</p> <p>มาตรการ</p> <p>ปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม โดยให้การกำหนดหลักสูตรมีความยืดหยุ่น ยิ่งขึ้นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของโลก สถานศึกษาต่าง ๆ ทำตามข้อกำหนด แกนกลางเพื่อสามารถวัดผลเปรียบเทียบได้ทั้งประเทศ และสถานศึกษาสามารถนำหลักสูตร ภูมิสังคมไปดัดแปลงให้เหมาะสม</p> <p>ขั้นตอน</p> <p>ก. วิจัยหลักสูตรที่มีอยู่เดิม และอาจจัดแยกหลักสูตรออกเป็น ๓ ส่วน โดย</p> <p>๑) หลักสูตรแกนกลาง ที่ให้ผู้เรียนได้เข้าใจและฝึกฝนจนสามารถแสดงอัตลักษณ์ของ ความเป็นไทย เมื่อจบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น รวมทั้งหลักสูตรสำคัญในการเป็นพลเมืองโลกตาม มาตรฐานสากลให้ครอบคลุมในเรื่องจริยธรรมความเป็นไทย สุขภาพ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กีฬา การปกครองระบอบประชาธิปไตย การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พลังงานแบบบูรณา การ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>๒) หลักสูตรตามภูมิสังคม เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับการดำรงชีวิตเป็นพลเมือง ไทยในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ เพื่อให้ผู้จบการศึกษามีคุณลักษณะและสมรรถนะที่จะอยู่เป็นพลเมืองที่ เข้มแข็งของถิ่นที่อยู่ตามภูมิสังคม สามารถประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสม สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจและสังคมตามถิ่นที่อยู่นั้น โดยมุ่งเน้นผลิตภาพในการ ผลิตและการใช้ชีวิตที่มีความสุข รวมทั้งการเรียนรู้ภาษาที่สอง และภาษาที่สาม</p> <p>๓) หลักสูตรเฉพาะ เป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการเฉพาะ เพื่อให้สามารถสร้างความ มั่นคง และแข่งขันได้ในบริบทของสังคมโลก หลักสูตรเหล่านี้รวมถึงหลักสูตรทางทหาร หลักสูตรทาง วิชาการ หลักสูตรทางวิชาชีพเฉพาะ หลักสูตรด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ที่สภาวิชาชีพจะเป็นผู้จัดทำข้อมูล ความต้องการ คุณลักษณะและสมรรถนะ โดยต้องสามารถนำไปเปรียบเทียบกับหลักสูตรสากลได้ โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งมีชั่วโมงฝึกทักษะในวิชาชีพไม่พอเพียง จึงให้ปรับ หลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษาให้มีเวลาการศึกษาเทียบเท่า ๗ ปีการศึกษาหลังจากจบหลักสูตร ประถมศึกษา ในการทำหลักสูตรนี้ผู้ที่จบการศึกษาพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สามารถจะมา ฝึกทักษะเพิ่มเติมอีกประมาณ ๓๐ - ๓๕ หน่วยกิต แล้วทดสอบทักษะฝีมือก็สามารถได้รับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพได้</p> <p>หลักสูตรทั้ง ๓ ส่วนนี้จะต้องคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับทุกรายในการดำรงชีวิตทั้ง ด้านสุขภาพ (สาธารณสุข กีฬา) ด้านศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา ค่านิยม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน สังคมประชาธิปไตย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ด้านพลังงาน</p> <p>ข. จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร เมื่อสามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ได้ครบถ้วนแล้ว เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องคือสถานศึกษา ผู้ทดสอบวัดผลการศึกษา นำไปใช้อ้างอิงในการบริหารงานตาม ความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ โดยให้คำนึงถึงการใช้สื่อในการเรียนการสอนและสื่อสาธารณะ</p> <p>ค. ให้สถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่ใช้ใน การเรียนการสอน โดยทำการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลาง และปรับปรุงหลักสูตรตามภูมิ สังคมให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในภูมิสังคมที่สถานศึกษาอยู่</p> <p>ง. ให้สถาบันทดสอบกลางจัดเตรียมกระบวนการทดสอบทั้งข้อเขียนและปฏิบัติการให้ สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการ เรียนการสอนของสถานศึกษา และนำผลการทดสอบของทุกสถานศึกษามาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสม ของการออกแบบทดสอบด้วย</p>
-------------------------------------	--

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้
	<p>จ. สำหรับหลักสูตรตามภูมิสังคม ให้สมัชชาการศึกษาในพื้นที่และเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้รวบรวมข้อสอบและนำมาใช้ทดสอบในเขตหรือภูมิภาคของสมัชชาการศึกษานั้น ๆ</p> <p>ฉ. สำหรับหลักสูตรเฉพาะ ให้สภาวิชาชีพพร้อมกับองค์กรวิชาชีพและสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ร่วมกันจัดทำข้อสอบและกระบวนการวัดทักษะกลางเพื่อใช้วัดผลการศึกษา</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐</p> <p>๑.๓ ประเด็นกฎหมาย <u>มาตรการ</u> ปรับปรุง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖</p> <p>๒. ประเด็นปฏิรูป : ปฏิรูปวิธีจัดการเรียน</p> <p>๒.๑ การจัดองค์กรใหม่ โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> จัดให้มีสมัชชาการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ในระดับพื้นที่โดยไม่ใช้การจัดตั้งองค์กรใหม่แต่เป็นการรวมตัวกันเป็นสมัชชาโดยธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความพร้อม เพื่อดูแลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าประสงค์</p> <p><u>ขั้นตอน</u></p> <p>๑) ส่งเสริมให้มีสมัชชาการศึกษาจังหวัดในพื้นที่จังหวัดที่มีความพร้อมเพื่อร่วมส่งเสริมและกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับในพื้นที่ของตน</p> <p>๒) ดำเนินการวิจัยถอดบทเรียนการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัด เพื่อค้นหาแบบอย่างที่ดีสำหรับการขยายผล และเพื่อให้รู้ถึงปัญหาอุปสรรคในการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัด</p> <p>๓) ขยายผลแบบอย่างที่ดีในการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัดไปยังจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศโดยมีแผน ขั้นตอน เป้าหมาย และเงื่อนไขเวลาในการบรรลุผลที่ชัดเจน</p> <p>๔) ดำเนินการให้มีการแก้ไขกฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคในการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัด เพื่อส่งเสริมให้การขยายผลรูปแบบสมัชชาการศึกษาจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p> <p>๒.๒ การจัดการเรียนการสอน โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> ปรับวิธีการเรียนรู้และการเรียนการสอนด้วยการแยกการเรียนการสอนเป็น ๔ หมวด คือการเรียนในห้องเรียน การเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม และการฝึกทักษะ</p> <p><u>ขั้นตอน</u></p> <p>ก. ในการสอนตามหลักสูตร ตามที่ได้รับการปรับปรุงมานั้นให้ผู้สอนจัดแบ่งการเรียนการสอนเป็น ๔ หมวดในแต่ละวิชาที่เรียน ได้แก่</p> <p>๑) การเรียนในห้องเรียน ผู้สอนให้หลักการคิดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและสมรรถนะตามเป้าประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นระบบและมีตรรกะในการคิด</p> <p>๒) การเรียนด้วยกิจกรรม ผู้สอนจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามหลักการคิดที่ได้เรียนจากห้องเรียน การคำนึงถึงการเพิ่มผลิตภาพภายใต้แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการดูแลสุขภาพ และการอยู่ร่วมกัน</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้
	<p>ในสังคม สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว</p> <p>๓) การเรียนรู้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้กับชุมชนต่างวัฒนธรรม และเข้าถึงการใช้ความรู้ในหลักสูตรที่เรียนมากับการใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเหมือน ความต่าง ค่านิยมที่ไม่ตรงกัน เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข รวมทั้งการเรียนภาษาที่จำเป็น</p> <p>๔) การฝึกทักษะในการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ รวมถึงภาษาที่สาม วิชาด้านคิดวิเคราะห์ วิชาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM) ให้เน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชำนาญ รวมถึงการเรียนวิชาชีพที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติจริง โดยเน้นการฝึกทักษะที่จะสร้างผู้เรียนได้เข้าใจถึงปัญหาที่จะพบในการใช้ชีวิตจริงและเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ปรับหลักสูตรการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้การปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร (Work Integrated Learning-WIL) ทั้งรูปแบบทวิภาคี รูปแบบสหกิจศึกษา รูปแบบโรงเรียนมัธยมสองระบบ (สามัญ-อาชีวศึกษา) หรือรูปแบบการฝึกอบรมพัฒนาทักษะฝีมือตามอัธยาศัย ปรับการวัดและประเมินทักษะตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผลักดันให้เกิดมาตรการกำหนดค่าตอบแทนตามมาตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการ ปรับรูปแบบวิธีการจัดอาชีวศึกษา ทั้งในระบบคืออาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยม และการจัดการอาชีวศึกษานอกระบบเพื่อให้เยาวชนที่หลุดออกจากการศึกษาในระบบ คนวัยทำงานและผู้สูงอายุได้มีโอกาสพัฒนาความก้าวหน้าต่อยอดอาชีพ จัดอาชีวศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับภาคประชาสังคม ชุมชน ตลอดจนการจัดให้มีระบบสมรรถนะที่เป็นสากล</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p> <p>๒.๓ ประเด็นกฎหมาย มาตรการ : - ปรับปรุง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้มีการตั้งสมัชชาการศึกษาและสภาการศึกษาจังหวัด</p> <p>๓. ประเด็นปฏิรูป : การวัดผลการศึกษา</p> <p>๓.๑ การจัดองค์กรใหม่ โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> ปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่การทำงานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีความเหมาะสมและทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p><u>ขั้นตอน</u> ก. กำหนดบทบาทและหน้าที่การทำงานของสถาบันทดสอบและวัดผลการศึกษา เพื่อให้ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เฉพาะในส่วนของหลักสูตรแกนกลางในแต่ละระดับชั้นและช่วงชั้นการศึกษาโดยจัดให้มีการทดสอบได้ปีละหลายครั้งและพัฒนาให้มีการจัดการทดสอบออนไลน์เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ผู้เรียนในการเตรียมการสอบเพียงหนึ่งครั้งหรือสองครั้งในปีการศึกษาเดียว</p> <p>ข. มีคณะกรรมการร่วมที่จัดทำคลังข้อสอบในแต่ละสาระวิชาโดยจัดกลุ่มข้อสอบที่มีความรู้ ความเข้าใจในวิชานั้นจำนวนร้อยละ ๖๐ และเป็นข้อสอบที่ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้
	<p>ร้อยละ ๓๐ และเป็นข้อสอบที่ต้องใช้ความคิดและทักษะระดับสูงเพื่อหาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษร้อยละ ๑๐ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง</p> <p>ค. สำหรับหลักสูตรตามภูมิสังคมนั้นให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติศึกษาทำการศึกษาวินิจฉัยเพื่อจัดทำแบบทดสอบทางการศึกษาและจัดทำคลังข้อสอบในลักษณะความยากง่ายตามข้อ ข. และให้ส่งมอบข้อสอบนี้แก่สมัชชาการศึกษาจังหวัดและสภาการศึกษาจังหวัดนำไปพิจารณา ใช้ทดสอบทางการศึกษาตามความเหมาะสม ส่วนการจัดดำเนินการทดสอบนั้นให้ดำเนินการ ทดสอบออนไลน์โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ</p> <p>ง. สำหรับหลักสูตรเฉพาะและการทดสอบทักษะนั้นให้สภาวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพจัดการทดสอบเองเนื่องจากมีความจำเป็นต้องมีการทดสอบด้านทักษะเฉพาะ แต่อาจให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติสนับสนุนวิธีการทดสอบออนไลน์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด</p> <p>จ. การทดสอบทักษะในระดับอาชีวศึกษาที่ไม่ใช่ทักษะที่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพ สามารถจะใช้สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ของกระทรวงแรงงานในการทดสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒</p> <p>๓.๒ การกำกับจัดการศึกษาตามแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างคนไทยที่สมบูรณ์ โดย</p> <p><u>มาตรการ</u> ให้สมัชชาการศึกษาเป็นผู้ติดตามการวัดผลการศึกษาของผู้จบการศึกษาจากสถานศึกษาที่สมัชชากำกับดูแลการจัดการศึกษา และจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานของที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีความเท่าเทียมกันทั่วประเทศ</p> <p><u>ขั้นตอน</u> ก. สำนักงานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใน เตรียมการพัฒนาบุคลากรและจัดทำกระบวนการประกันคุณภาพภายใน (ตามวาระการปฏิรูปที่ ๑๖) ให้เสร็จภายใน ๑ ปี ข. สำนักงานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใน (ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา) ร่วมกับสมัชชาการศึกษาติดตามการวัดผลการศึกษาของสถานศึกษาในกำกับ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำเสนอต่อสภาการศึกษาจังหวัดและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแก่สาธารณะและคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติเป็นประจำทุกปี</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐</p>

<p>รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้</p>
	<p>๓.๓ ประเด็นกฎหมาย มาตรการ ปรับปรุง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖</p> <p>๔. ประเด็นปฏิรูป : การสร้างองค์ความรู้ใหม่</p> <p>๔.๑ การปรับเปลี่ยนบทบาทองค์กรใหม่ โดย <u>มาตรการ</u> ให้มีหน่วยงานในระยะยาวที่ทำหน้าที่ด้านการวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ และวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อดำเนินการจัดทำนโยบายวิจัยด้านการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นต่อการสร้างอนาคตและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรม ร่วมกับหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัย และการร่วมหาทุนวิจัยจากทุกภาคส่วน คือ รัฐ เอกชน ชุมชน เพื่อจัดสรร แบ่งการทำงานวิจัย ไปยังหน่วยงานวิจัยทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับประเทศ</p> <p><u>ขั้นตอน</u> มอบหมายให้ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการตามมาตรการได้ทันที</p> <p>๑. ให้ สกอ. มีบทบาทรับหน้าที่วิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมการบริหารจัดการให้สถานศึกษาอุดมศึกษาดำเนินการวิจัยทางองค์ความรู้ใหม่</p> <p>๒. ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาปรับระบบบริหารจัดการเชิงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของสถานศึกษาที่ไม่ซ้ำซ้อนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน จนมีอุปทานเกินกว่าอุปสงค์จนเกิดความไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๓. ให้ที่ประชุมผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและประธานสภาคณาจารย์กำหนดแนวทางกลางในการเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการ ระบบธรรมาภิบาล การรับผู้เข้าศึกษา</p> <p>๔. ให้ที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาร่วมกับ สกอ. กำหนดรูปแบบการจัดตั้งวิทยาเขต ข้อกำหนดในการจัดการศึกษานอกที่ตั้ง ระบบประสานงานและกำกับดูแลสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ</p> <p><u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐</p> <p>๔.๒ การรวบรวมองค์ความรู้ใหม่ โดย <u>มาตรการ</u> ใช้กระบวนการทำงานด้านการสนับสนุนการวิจัยระบบการศึกษาให้เพิ่มหน้าที่ในการจัดทำนโยบายงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากชุมชนและเอกชน ตลอดจนการระดมทุนจากทุกภาคส่วน นอกจากงบประมาณวิจัยจากภาครัฐ</p> <p><u>ขั้นตอน</u> ก. กำหนดบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมในการจัดทำนโยบายงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากชุมชนและเอกชน ตลอดจนการระดมทุนจากทุกภาคส่วนนอกจากงบประมาณวิจัยจากภาครัฐ</p> <p>ข. กำหนดเป้าหมายการทำงานในระยะ ๑ ปี ๓ ปี และ ๕ ปี</p> <p>ค. ติดตามผลการดำเนินรายและรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อรายงานต่อสาธารณะ</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน</p> <p>๔.๓ ประเด็นกฎหมาย ไม่มี</p>
<p>เครือข่ายพันธมิตร</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวง</p>

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้
	แรงงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ปปท. ปปช. สถาบันการศึกษาทุกระดับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เครือข่ายสมัชชาภาคพลเมืองในจังหวัดต่าง ๆ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.)
๖) ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินการ	<u>ผลลัพธ์</u> ๑. มีหลักสูตรการเรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับภูมิสังคมและมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตในวิถีไทยแบบใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ๒. พลเมืองไทยมีคุณลักษณะเป็นคนที่สมบูรณ์มีความตื่นรู้ รับผิดชอบต่อสังคม สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ ๓. มีกระบวนการวัดผลการศึกษาที่สะท้อนความเป็นจริงทั้งการวัดความรู้และทักษะ ๔. มีกระบวนการกำกับและแก้ไขการจัดการศึกษาที่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่ผลการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ๕. มีการจัดการองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากงานวิจัยและพัฒนาที่กำหนดโดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาของท้องถิ่นและดำเนินการวิจัยพัฒนาโดยบุคลากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น <u>ผลกระทบ</u> ไม่มีผลกระทบในทางลบ
๗) ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	(๑) เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการดูแลอย่างถูกต้องตามมาตรฐานสากลตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา รวมถึงการลดจำนวนเด็กปฐมวัยในภาวะเสี่ยง เช่น เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นท้องไม่พร้อมลงให้ได้อย่างต่อเนื่อง (๒) เกิดหน่วยจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง ในทุกภาคส่วน และทุกพื้นที่ครอบคลุมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนการศึกษาเพื่อการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (๓) รายได้ประชาชาติในระดับจังหวัดที่เพิ่มขึ้น และจำนวนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น (๔) อัตราการได้งานที่เพิ่มมูลค่าและความก้าวหน้าในงานเพิ่มขึ้นของแรงงานไทยทุกช่วงวัย (๕) จำนวนงานวิจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาระบบการเรียนรู้มีจำนวนมากขึ้น สามารถขึ้นนำการกำหนดนโยบายและมาตรการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง (๖) มีหน่วยสนับสนุนกระบวนการปฏิรูประบบการเรียนรู้ของคนทั้งสังคมเป็นผลสำเร็จโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตัวชี้วัดที่ ๑ ความพึงพอใจของสถานศึกษา ชุมชน ที่สามารถจัดการเรียนตามหลักสูตรที่มีความอ่อนตัวและเหมาะสมกับภูมิสังคม ตัวชี้วัดที่ ๒ สัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนที่เหมาะสมขึ้น มีครูครบชั้นเรียน ตัวชี้วัดที่ ๓ รายได้ประชาชาติในระดับจังหวัดที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากกว่าสถิติเดิม ตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนประชากรตามสำมะโนประชากรมีการกระจายตัวเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัดที่ ๕ จำนวนผู้แสดงแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เพิ่มขึ้นอีกทั้งการกระจายตัวของผู้เสียภาษีขึ้น ตัวชี้วัดที่ ๖ ผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ

รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้
๘) ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	<p>สังคมไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา พลเมืองทุกคนสามารถมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับทัดเทียมกับประเทศที่ประชากรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูง</p> <p>สรุปผลที่ได้จากการปฏิรูป</p> <ul style="list-style-type: none">ข้อที่ ๒. ปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่เหมาะสมกับสังคมไทยข้อที่ ๔. ปฏิรูประบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมข้อที่ ๕. ปฏิรูปกลไกป้องกันและจัดการทุจริตคอร์รัปชันข้อที่ ๖. ปฏิรูประบบรองรับอนาคตประเทศไทยข้อที่ ๗. ปฏิรูปเพื่อสร้างคนไทยยุคใหม่

บรรณานุกรม

คณะกรรมการวิสามัญจัดทำวิสัยทัศน์และออกแบบอนาคตประเทศไทย. วาระการปฏิรูปที่สำคัญและแนวทางการบริหารจัดการของสภาพัฒนาฯ (เอกสารวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘)

คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ปัญหาระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน. (๒๕๕๘)

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (๒๕๕๖). ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. สถิติการศึกษา. (๒๕๕๕)

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพในชุมชน. เส้นทางชีวิตเด็กไทยในการศึกษา. (๒๕๕๗)

ลิปพนนท์ เกตุทัต และคณะ. รายงานคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (๒๕๑๘)

สุธรรม วาณิชเสณี. (๒๕๕๖). เหลียวหลัง แลหน้า มองหาอนาคต-ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน บทเรียนจากอดีตในทศวรรษที่ผ่านมา และความเป็นไปได้สำหรับอนาคต.

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

เหตุผล

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และบรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งเพื่อให้การกำหนดนโยบายการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของชาติเป็นไปตามหลักวิชาการ และเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทั้งมวล ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ คือ พัฒนาคุณภาพของประชากรทุกวัยให้เป็นพลเมืองดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ รักการเรียนรู้ ก้าวทันโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถแข่งขันได้ และเป็นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รัฐจึงต้องจัดให้มีกลไกการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังชุมชน ท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่หลากหลาย แยกบทบาทของฝ่ายกำกับดูแลนโยบายออกจากฝ่ายปฏิบัติภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ มีหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้านตลอดชีวิต กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และกลั่นกรองการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศ รวมถึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์เพื่อเป็นฐานทางวิชาการในการกำหนดและดำเนินนโยบายการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ การจัดทำและปรับปรุงบรรดากฎหมายที่จำเป็นเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสมัชชาการศึกษาแห่งชาติเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม สามารถสะท้อนความคิดเห็นและรวบรวมเป็นข้อเสนอด้านการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ต่อคณะกรรมการและรัฐบาล เพื่อนำไปสู่การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศ ให้รัฐบาลต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ
พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และบรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งเพื่อให้การกำหนดนโยบายการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของชาติเป็นไปตามหลักวิชาการ และเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของคนทั้งมวล ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ คือ พัฒนาคุณภาพของประชากรทุกวัยให้เป็นพลเมืองดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ รักการเรียนรู้ ก้าวทันโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถแข่งขันได้ และเป็นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รัฐจึงต้องจัดให้มีกลไกการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังชุมชน ท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่หลากหลาย แยกบทบาทของฝ่ายกำกับดูแลนโยบายออกจากฝ่ายปฏิบัติภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ มีหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้านตลอดชีวิต กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และกลั่นกรองการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศ รวมถึงสนับสนุนการวิจัยระบบเพื่อเป็นฐานทางวิชาการในการกำหนดและดำเนินนโยบายการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ การจัดทำและปรับปรุงบรรดากฎหมายที่จำเป็นเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนการกำหนดให้มีสมัชชาการศึกษาแห่งชาติเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม สามารถสะท้อนความคิดเห็นและรวบรวมเป็นข้อเสนอด้านการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ต่อคณะกรรมการและรัฐบาล เพื่อนำไปสู่การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศ ให้รัฐบาลต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้

๒.๑ กำหนดนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” “สำนักงาน” และ “เลขาธิการ” (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คสม.” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนยี่สิบเอ็ดคน โดยมีคณะกรรมการสรรหาคนหนึ่ง ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ กระบวนการสรรหากรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง การประชุมของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๕ ถึง มาตรา ๑๑)

๒.๓ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ทั้งหมด ๑๒ ข้อ และให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์การศึกษาและพัฒนามนุษย์ แผนพัฒนาการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมถึงให้ความร่วมมือแก่คณะกรรมการที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการให้คานึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการและภาคประชาสังคม (ร่างมาตรา ๑๒ ถึงมาตรา ๑๔)

๒.๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่องที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาในด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้ (๑) ด้านนโยบายและการวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ (๒) ด้านนโยบายการคลัง

เพื่อการศึกษาและส่งเสริมสถานศึกษานิติบุคคล (๓) ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาที่หลากหลาย (๔) ด้านกฎหมายการศึกษา (๕) ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ (๗) ด้านอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด และกำหนดอำนาจหน้าที่ รวมถึงการได้รับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนหรือประโยชน์ตอบแทนอื่น (ร่างมาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๐)

๒.๕ กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ทั้งหมด ๖ ข้อ โดยให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่เสนอข้อมูลสารสนเทศและรายละเอียดทางวิชาการ การเงิน สถิติ วิจัย และเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน รวมถึงกำหนดทุนและทรัพย์สินในการดำเนินงานและบรรดารายได้ของสำนักงานและกองทุน (ร่างมาตรา ๒๑ ถึงมาตรา ๒๕)

๒.๖ กำหนดให้มีเลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมและดูแลโดยทั่วไป และเป็นผู้บังคับบัญชา พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการ วิธีการสรรหาและการแต่งตั้งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และพนักงาน วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการ อำนาจและหน้าที่ของเลขาธิการ เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการ การปฏิบัติหน้าที่บริหารสำนักงานและในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก รวมถึงกำหนดให้สถานภาพของรองประธานกรรมการ กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และพนักงานของสำนักงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ร่าง มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๖)

๒.๗ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ และสมัชชาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นฐานข้อมูลทางวิชาการและเครือข่ายของกลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูปในระยะยาว ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่

๒.๘ กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องระหว่างดำเนินการ โดยในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่เกินเก้าคนเพื่อปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการเป็นการชั่วคราวตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ กำหนดวิธีการสรรหาคณะกรรมการ และการสรรหาเลขาธิการ รวมถึงให้ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รวมทั้งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ และสมัชชาการศึกษาแห่งชาติ ภายใน ๑๘๐ วัน นับจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์
แห่งชาติ

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและ
พัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์

แห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา

มนุษย์แห่งชาติ

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คสม.” ประกอบด้วยกรรมการจำนวนยี่สิบเอ็ดคน ได้แก่

(๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธานกรรมการ
(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ได้รับการสรรหา ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และเป็นผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๔) กรรมการเฉพาะเรื่องจำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา ได้แก่ ด้านนโยบายและแผนระบบการศึกษา ด้านเศรษฐศาสตร์และการคลัง ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาที่หลากหลาย ด้านกฎหมายการศึกษา ด้านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ทั้งนี้ จำนวนกรรมการเฉพาะเรื่องและด้านที่เป็นสาขาความชำนาญการเฉพาะสามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพความต้องการของประเทศ โดยเป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่เลขาธิการมอบหมายไม่เกินจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา ๕ ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (๒) ประธานกรรมการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
- (๓) ประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (๔) ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (๕) ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (๖) ประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๗) ประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
- (๘) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- (๙) ประธานสภาหอการค้าไทย
- (๑๐) นายกสภานายความ
- (๑๑) เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ไม่สามารถเข้าประชุมได้ ผู้ที่เข้าประชุมแทนต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมคณะกรรมการหรือสถาบันขององค์กรนั้นให้เข้าประชุมแทน

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาครบตามที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ภายในเวลาสามสิบวันนับแต่เมื่อมีเหตุให้ทำการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่เหลืออยู่ แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการกรรมการสรรหา

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการสรรหา

ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการสรรหา

มาตรา ๗ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการตาม (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และมีอายุไม่เกินเจ็ดสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๓) สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยความเป็นอิสระ เป็นกลาง และสุจริต

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เป็นบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงาน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติงาน

(๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๙) ไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง

(๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๑) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๑๒) ไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

มาตรา ๘ ในการสรรหากรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗ และยินยอมให้เสนอชื่อเข้ารับเลือกจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการที่จะได้รับแต่งตั้ง

เมื่อได้คัดเลือกบุคคลเป็นกรรมการครบจำนวนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๕ (๓) ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้กรรมการคนหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งรายชื่อกรรมการ พร้อมหลักฐานแสดงคุณสมบัติและการไม่มีลักษณะต้องห้าม ตลอดจนความยินยอมของบุคคลดังกล่าวต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้นายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อคณะกรรมการในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙ กรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดสองปี ให้กรรมการต่อไปนี้พ้นจากตำแหน่ง กรรมการตามมาตรา ๕ (๓) จำนวนสามคน และมาตรา ๕ (๔) จำนวนสามคน โดยวิธีการจับฉลาก และให้ถือว่าการออกจากตำแหน่งโดยการจับฉลากดังกล่าวไม่เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ให้กรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่แต่ไม่เกินร้อยยี่สิบวัน

เพื่อให้การได้มาซึ่งกรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) คนใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการคนเดิม ให้ดำเนินการสรรหากรรมการคนใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร และให้ดำเนินการสรรหากรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๗

(๕) ขาดประชุมคณะกรรมการจำนวนสามครั้งติดต่อกันหรือขาดประชุมตั้งแต่สี่ครั้งในรอบปีงบประมาณโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) ว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้นั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้ และให้กรรมการซึ่งแทนกรรมการในตำแหน่งที่ว่างลงมีระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งเท่ากับระยะเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ซึ่งตนแทน

ในระหว่างที่ยังมิได้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๕ (๓) และ (๔) แทนกรรมการที่ว่างตามวรรคสอง และยังมีกรรมการที่เหลืออยู่เกินกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๑๑ ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยทุกสองเดือน หรือน้อยกว่าหกครั้งในแต่ละปีงบประมาณ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะถือเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานเป็นประธานที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุม เลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ และแผนงานที่บูรณาการการศึกษากับการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติเพื่อการพัฒนาประเทศ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) กำกับดูแลให้นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ และแผนงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนบรรลุผลและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ

(๓) กำหนดนโยบายด้านมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา และระบบการประเมินผลการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ และรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและสาธารณชน

(๔) กำหนดนโยบายและพิจารณากลั่นกรองให้ความเห็นชอบการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๕) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานในการปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการในระยะยาวให้สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) จัดทำ ปรับปรุง พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนามนุษย์เสนอต่อรัฐสภา และพิจารณากลั่นกรองกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนามนุษย์ที่เสนอโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพัฒนามนุษย์ก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงเสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายการศึกษาและพัฒนามนุษย์ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่เห็นควร

(๗) จัดให้มีการวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ศึกษาวิจัย ทั้งในด้านระบบการบริหารจัดการระบบการเงินการคลัง ตลอดจนระบบหลักสูตรการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายเสนอต่อคณะกรรมการ และเครือข่ายสมัชชาการศึกษา เพื่อทำหน้าที่สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการร่วมขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งเป็นกลไกประมวลและจัดทำข้อเสนอให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติหรือนำไปประกอบในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการศึกษา รวมถึงการทำข้อเสนอต่อรัฐบาล และคณะกรรมการ

(๘) ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์กรด้านการศึกษาในกิจการเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนามนุษย์ รวมทั้งการติดตามให้มีกลไกคุ้มครองผู้รับการศึกษาและผู้จัดการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยให้หน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าวจัดทำรายงาน ข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการตามประกาศหรือระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๙) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรวบรวมสารสนเทศเพื่อจัดทำรายงานสภาวการณ์หรือข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ของประเทศ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๑๐) แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) แต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ

(๑๒) กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของกรรมการ กรรมการเฉพาะเรื่อง ผู้บริหารของสำนักงาน พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และบทลงโทษ

(๑๓) กำหนดระเบียบกลางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การงบประมาณและทรัพย์สิน การมอบอำนาจให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือสำนักงานดำเนินการต่าง ๆ และการดำเนินกิจการโดยทั่วไป

(๑๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์การศึกษาและพัฒนามนุษย์ แผนพัฒนาการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมถึงให้ความร่วมมือแก่คณะกรรมการที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เสนอข้อเท็จจริง ข้อมูล สถิติ รายงาน เอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมถึงแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ โดยเฉพาะมาตรา ๑๓ (๑) และ (๒) ให้คำนึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการและภาคประชาสังคม

หมวด ๒

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาตามมาตรา ๕ (๔) เป็นประธานคณะกรรมการเฉพาะเรื่องในด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ประธานคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการเฉพาะเรื่อง คณะอนุกรรมการหรือที่ปรึกษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่องในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านนโยบายและการวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์
- (๒) ด้านนโยบายการคลังเพื่อการศึกษาและส่งเสริมสถานศึกษานิติบุคคล
- (๓) ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาที่หลากหลาย
- (๔) ด้านกฎหมายการศึกษา
- (๕) ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
- (๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๗) ด้านอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ทั้งนี้ จำนวนและองค์ประกอบของคณะกรรมการแต่ละด้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่

คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๑๖ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

(๒) เสนอแนะร่างนโยบาย แผนงาน และข้อมูลทางวิชาการในแต่ละด้านที่รับผิดชอบต่อ

คณะกรรมการและเลขาธิการ

(๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หรือตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานจัดทำแผนงานและจัดแบ่งส่วนงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

มาตรา ๑๙ การประชุมคณะกรรมการเฉพาะด้าน คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้นำ
ความในมาตรา ๑๒ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ให้กรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ กรรมการเฉพาะเรื่อง
ได้รับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ให้อนุกรรมการ คณะทำงาน และที่ปรึกษาได้รับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นในการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

มาตรา ๒๑ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติขึ้น
เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่
เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ในกำกับของ
นายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติและ
คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานกฎหมายว่าด้วย
แรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมและกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของ
สำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

มาตรา ๒๒ สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ในการ
จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ รวมทั้งแผนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณากลับกรอง ให้ความเห็นชอบการจัดสรร
งบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนามนุษย์

(๓) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง สำนักงานบริหารการเงิน เพื่อการศึกษา สถาบันวิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ สมัชชาการศึกษา หน่วยงานและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาและพัฒนามนุษย์

(๔) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสมัชชาการศึกษาแห่งชาติ สมัชชาการศึกษาระดับพื้นที่ สมัชชาการศึกษาเฉพาะประเด็น และการวิจัยระบบการศึกษาตามระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) จัดทำกฎหมายหรือให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนามนุษย์เสนอต่อคณะกรรมการ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๓ กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่เสนอข้อมูลสารสนเทศและรายละเอียดทางวิชาการ การเงิน สถิติ การวิจัย และเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานตามมาตรา ๒๓

มาตรา ๒๔ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสำนักงานประกอบด้วย

(๑) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(๒) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(๓) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ โดยรัฐลดภาษีเงินได้อ่างน้อยสองเท่าเพื่อสนับสนุนการศึกษา

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของสำนักงาน

(๖) ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ

(๗) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

เพื่อเป็นทุนในการดำเนินการของสำนักงานในระยะเริ่มแรก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการอนุมัติให้มีการโอนเงินงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานในวงเงินที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ไปเป็นของสำนักงาน

มาตรา ๒๕ บรรดารายได้ของสำนักงานและกองทุนตามมาตรา ๒๕ ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีและบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้สำนักงานในเรื่องทรัพย์สินของสำนักงานมิได้

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยใช้เงินรายได้ตามมาตรา ๒๔ (๑) หรือ (๒) ให้ตกเป็นที่ราชพัสดุ แต่สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ได้

การใช้ประโยชน์ในที่ดินและอาคารของสำนักงาน รวมถึงบรรดาที่ราชพัสดุที่สำนักงานได้รับอนุญาตใช้ประโยชน์ ได้รับยกเว้นการจัดเก็บค่าเช่า ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าหรือค่าธรรมเนียมการจัดหาประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดตั้งสำนักตรวจสอบภายใน เพื่อตรวจสอบการดำเนินการของสำนักงาน

มาตรา ๒๖ ให้มีเลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมและดูแลโดยทั่วไป และเป็นผู้บังคับบัญชา พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน โดยอาจมีรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ได้

คุณสมบัติของเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการและผู้บริหารของสำนักงาน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้นำความในมาตรา ๗ (๑) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งเลขาธิการจากบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาเสนอชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเลขาธิการตามวรรคสามให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เลขาธิการมีอำนาจแต่งตั้งรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๗ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ได้รับการยอมรับ ทำงานให้แก่องค์การ ได้เต็มเวลา และเป็นผู้นำและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของสำนักงานตามนโยบายของคณะกรรมการ และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- (๓) มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในระดับสูงเกี่ยวกับการศึกษา
- (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๗ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙)
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง ในการบริหารกิจการของสำนักงาน เลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๘ การแต่งตั้งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และพนักงานระดับบริหารของสำนักงานตามที่ประกาศ ระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด ต้องทำเป็นสัญญาจ้างตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด โดยประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้าง

สัญญาจ้างตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง เงื่อนไขการทำงาน การประเมินผลงาน การพ้นจากตำแหน่ง การเลิกจ้าง ค่าจ้าง และผลประโยชน์อื่นของเลขาธิการ

มาตรา ๒๙ เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

เมื่อเลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง ให้รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการพ้นจากตำแหน่งด้วย เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลงและยังไม่มีแต่งตั้งเลขาธิการคนใหม่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่เลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการหรือบุคคลอื่นที่คณะกรรมการกำหนดเป็นผู้รักษาการแทน แต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว เลขานุการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ถูกจำคุก
- (๔) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๕) ขาดประชุมคณะกรรมการจำนวนสองครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๓๑ เลขานุการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย มติ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการ
- (๒) จัดทำแผนงานหลัก แผนการดำเนินงาน แผนการเงินและงบประมาณประจำปีของสำนักงาน เสนอคณะกรรมการเพื่ออนุมัติ
- (๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การงบประมาณและการบริหารด้านอื่นของสำนักงาน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย นโยบาย มติ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการ
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๒ เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขานุการให้คณะกรรมการกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๓ ให้เลขานุการเป็นผู้แทนของสำนักงานในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก แต่เลขานุการจะมอบหมายให้บุคคลใดปฏิบัติงานในเรื่องใดแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

มาตรา ๓๔ ในการปฏิบัติหน้าที่บริหารสำนักงาน ให้เลขานุการมีอำนาจ

- (๑) ออกระเบียบในการบริหารกิจการของสำนักงาน รวมทั้งระเบียบและวิธีปฏิบัติงานของพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) ทำสัญญาจ้าง เลิกจ้าง เลื่อน ลด หรือตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ตลอดจนลงโทษทางวินัยแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) แต่งตั้ง กำหนดตำแหน่งของพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน

มาตรา ๓๕ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขานุการเป็นผู้แทนสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขานุการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการแทนก็ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมที่เลขานุการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบของคณะกรรมการหรือสำนักงาน ย่อมไม่ผูกพันสำนักงาน เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายหรือคณะกรรมการบริหาร แล้วแต่กรณีจะช่วยให้สัตยาบัน

มาตรา ๓๖ รองประธานกรรมการ กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และ พนักงานของสำนักงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต

ให้รองประธานกรรมการ กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ เป็นผู้ดำรง ตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่เกินเก้าคนเพื่อ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการเป็นการชั่วคราวตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคณะกรรมการตาม พระราชบัญญัตินี้ และมีให้นำมาตรา ๕ มาใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการไปพลางก่อนจนกว่าจะมีเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้ บังคับ

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการตามวรรค หนึ่ง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมายไปจนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบาย การศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติแล้วเสร็จ

มาตรา ๓๘ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา กรรมการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการดำเนินกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งเลขาธิการอย่างเปิดเผยจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๓๙ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และบรรดา อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับราชการ กิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ภาระผูกพันทั้งปวง และอากรวมถึงข้าราชการและ ลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ภายใน ๑ ปี

ให้ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน
หนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้นำบรรดากฎหมาย กฎ
ข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้ประกาศใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้
ประกาศใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๖
การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

ภาคผนวก ข

รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

๑. หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาที่เป็นภาระของรัฐเป็นหลักเช่นที่ผ่านมาเผชิญกับข้อจำกัดต่าง ๆ อยู่มากร นับตั้งแต่ข้อจำกัดของระบบที่ตอบสนองได้แต่เพียงกลุ่มประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงานและพลเมืองทุกช่วงวัย ซึ่งถือเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่ต้องการกำลังคนที่มีทักษะการเรียนรู้ของบริบทโลก การกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาระดับพื้นที่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการอย่างจริงจังตามกฎหมายทำให้การจัดการศึกษาคับแคบไม่ตอบสนองโจทย์การพัฒนาและความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ ระบบที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไปยังเป็นช่องทางให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มต่าง ๆ ขาดระบบการติดตามแก้ไขปรับปรุงการจัดการศึกษาแม้มีการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เห็นได้ชัดว่าตกต่ำลงมาโดยตลอด และไม่ได้ดำเนินการคุ้มครองประโยชน์ที่พึงเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสังคม ทั้งหมดนี้แสดงถึงระบบการจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ

๒. ประเด็นปฏิรูป

- ๒.๑ การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการศึกษา โดย
 - (๑) การกระจายอำนาจการจัดการสถานศึกษา
 - (๒) การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ
- ๒.๒ ปฏิรูปการเตรียมการผู้เข้าเรียน โดย
 - (๑) ปฏิรูปการคัดเลือกผู้เข้าเรียน
 - (๒) เพิ่มการแนะแนวผู้เรียน
 - (๓) การวางแผนกำลังคนทุกระดับ
- ๒.๓ ปฏิรูปการบริหารบุคลากรทางการศึกษา โดย
 - (๑) ปฏิรูประบบการผลิตบุคลากร และการบรรจุเข้าทำงาน
 - (๒) ปรับปรุงการพัฒนาบุคลากร
 - (๓) ปฏิรูปการประเมินผลและการปรับเลื่อนตำแหน่ง
 - (๔) สร้างระบบคุณธรรมของบุคลากร
- ๒.๔ ปฏิรูประบบธรรมาภิบาลของการจัดการศึกษา
- ๒.๕ ปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย ประเด็น กรอบหลักการ รวมทั้งวิธีและกระบวนการการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ๓ วาระ ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรวบรวมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ การรับฟังความคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ มีการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาในเชิงลึก จำนวน ๖ คณะ และคณะทำงานเชิงประเด็น ๓ คณะ รวมถึงได้มีการจัดการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นด้านการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ จำนวน ๘ จังหวัด ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ภาคกลาง และพื้นที่ภาคใต้ รวมทั้งข้อเสนอสรุปแนวทางการปฏิรูปจากคณะอนุกรรมการ ๖ คณะ และมอบหมายให้มีคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับรองต่อไป

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากผลการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่าจะต้องมีการปฏิรูประบบการจัดการศึกษา โดย

(๑) จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อรับงานต่อจากคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาระบบการศึกษาที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของชาติและกำกับดูแลให้มีผลการจัดการศึกษาที่ดี

(๒) ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับชาติ ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น โดยแยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ ฝ่ายกำหนดนโยบาย (Regulator) และ ฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ออกจากกันให้ชัดเจน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในระดับสถานศึกษา โดยมอบอำนาจและความรับผิดชอบไปยังสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการ การเงินและทรัพยากร การบริหารงานบุคคล และวิชาการได้อย่างอิสระ ลดขนาดสถานศึกษาและห้องเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และบริหารจัดการปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็ก

(๓) ปรับปรุงการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา ลดการคัดเลือกด้วยการสอบแข่งขันให้มีเท่าที่จำเป็นในบางสาขาและให้พิจารณาถึงความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ความต้องการกำลังคนในท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพดีเท่าเทียมกันมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อลดกระแสการแข่งขันในระบบการศึกษาและลดความจำเป็นในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนลง

(๔) ปรับระบบการผลิตบุคลากรทางการศึกษาทั้งครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในกระบวนการศึกษาในโลกศตวรรษใหม่ ลดขนาดจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในระบบราชการส่วนกลาง โดยให้โอนย้ายออกไปเป็นข้าราชการท้องถิ่นและภูมิภาคเพื่อลดการวิ่งเต้นโยกย้าย และใช้บุคลากรในถิ่นกำเนิดทำงานพัฒนาสถานศึกษาในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ และให้บุคลากรแสดงความจำนงที่จะย้ายกลับภูมิลำเนา จากนั้นจึงปรับโอนย้ายบุคลากรเข้าสู่สถานศึกษาในพื้นที่โดยคำนึงถึงขนาดความต้องการของผู้เรียนตามภูมิสังคม

(๕) พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและกลไกตรวจสอบการจัดการศึกษาทุกระดับ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยรองรับการติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการศึกษา และต้องมีการรายงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

(๖) ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการจัดการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้เข้าใจวัตถุประสงค์และความจำเป็นในการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา

(๗) จัดทำประมวลกฎหมายทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเป็นการสะสางกฎ ระเบียบ หรือกลไกที่ล้าสมัย ไม่เอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา

(๘) การเตรียมความพร้อมภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชน ท้องถิ่นและเอกชนในการเข้าร่วมจัดการศึกษา และการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทให้มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษา

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

๑. ประเด็นปฏิรูป : การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการศึกษา

๑.๑ การจัดองค์กรใหม่ โดย

มาตรการ จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อจัดทำนโยบายการศึกษาของชาติและดำเนินการให้มีการจัดทำแผนกำลังคนของชาติ

ขั้นตอน ตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เป็นคณะกรรมการที่ดูแลการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของทั้งประเทศ ครอบคลุมทุกกระทรวง ทบวง กรมที่เป็นผู้กำกับดูแลและจัดให้มีการศึกษาและพัฒนามนุษย์ซึ่งในขณะนี้หลายกระทรวง เพื่อรับงานต่อจากคณะกรรมการนโยบายและการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้นอยู่แล้ว เพื่อกำหนดนโยบายการศึกษาชาติและดำเนินการควบคุมกำกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมีการทำงานในเชิงวิชาการและเครือข่ายร่วมกับหน่วยงาน องค์กรที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ทั้งหมด รวมถึงการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา เพื่อรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และประชาชน

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ กรกฎาคม – วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

๑.๒ การจัดโครงสร้างระบบจัดการศึกษา โดย

มาตรการ แยกหน้าที่การดำเนินงานโดยยังคงให้ผู้ควบคุมกำกับจัดการศึกษาให้เป็นหน้าที่ของภาครัฐ และมีการปรับองค์กรปัจจุบันให้ทำงานในแนวราบ ไม่ใช่ทำหน้าที่ในแนวตั้ง ซึ่งเดิมคาดหวังว่าจะทำงานแบบบูรณาการ แต่ผลกลับเป็นการสร้างอาณาจักรและแย่งการทำงานเพื่อให้ได้งบประมาณตามระบบงบประมาณรายหัวสำหรับการให้บริการจัดการศึกษาให้เป็นหน้าที่ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคสังคม ชุมชน รวมถึงภาคเอกชน ดำเนินการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลทั้งนิติถนและพฤตินัย

ขั้นตอน ให้มีแผนการวางขั้นตอนการเตรียมความพร้อมและหลักเกณฑ์ในการกระจายอำนาจหน้าที่การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้กระจายบทบาทไปสู่ภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชนมากยิ่งขึ้น และให้ดำเนินการกระจายอำนาจตามระดับวัยของผู้เรียนและระดับการศึกษาของผู้เรียน ดังต่อไปนี้

ก. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. **การศึกษาปฐมวัย** ตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา และเมื่อเกิดมาจนถึงก่อนการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ให้ชุมชนช่วยสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง เพื่อเด็กที่เกิดมาจะมีสุขภาพดี ไม่มีความผิดปกติ ได้รับความอบอุ่นและสามารถมีพัฒนาการที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดภาวะแก่สังคมเมื่อเติบโตขึ้น การศึกษาปฐมวัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลและทุกภาคส่วนของสังคมให้การสนับสนุน

๒. **การประถมศึกษา** ให้โรงเรียนที่มีศักยภาพและสมัครใจในการดำเนินงานด้วยโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษาเองมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการการเงิน บุคลากร และหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายและการแก้ไข กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสนับสนุนให้สถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระเหล่านี้มีการบริหารงานเชื่อมโยงกับบทบาทการดูแลส่งเสริมของสมัชชาการศึกษาจังหวัดในพื้นที่ที่มีความพร้อม สถานศึกษาเหล่านี้เป็นหน่วยงานของรัฐในลักษณะสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์และมีการบริหารงานที่เป็นอิสระและรับผิดชอบต่อ ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่มีความพร้อม ให้กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาให้สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองในระยะยาว เช่นเดียวกันโดยใช้วิธีขยายผลจากรูปแบบสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการดำเนินงานที่ดีเป็นต้นแบบ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ให้จัดรวมกลุ่มเป็นกลุ่มโรงเรียน (Cluster) ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้สถานศึกษาเหล่านี้สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองภายใน ๕ ปี และมีสถานะเป็นสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์ และโรงเรียนขนาดเล็กบางส่วนที่มีความเหมาะสมตามสภาพชุมชนให้

พัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพด้วยการให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนร่วมกับการศึกษาระดับอื่น โดยการลงทุนในปัจจุบันพื้นฐานด้านการเรียนรู้ที่เหมาะสม และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีความสามารถเข้ามาดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่มีอยู่และความพร้อมของสถานศึกษา

๓. การมัธยมศึกษา ให้โรงเรียนที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนที่มีผลการศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองดำเนินงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดและสมัชชาการศึกษาจังหวัดเป็นกลไกส่งเสริมสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียนเหล่านี้อาจมีขนาดใหญ่และจำนวนนักเรียนต่อหนึ่งห้องเรียนมีสูงเพราะผู้ปกครองและนักเรียนจะแย่งกันเข้าเรียน จึงให้หาโรงเรียนที่อยู่ในละแวกเดียวกันมาเป็นโรงเรียนคู่แฝดหรือโรงเรียนในกลุ่มเพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้ได้ระดับเดียวกัน และมีการจัดสรรนักเรียนให้เข้าเรียนตามที่พักอาศัยเพื่อไม่ให้เกิดนักเรียนต้องเสียเวลาในการเดินทาง สำหรับโรงเรียนในระดับอำเภอให้ดำเนินการยกระดับโรงเรียนตัวอย่างการจัดการศึกษาดี (หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน) พัฒนาให้ได้ระดับมาตรฐานจัดการศึกษาเทียบเท่าโรงเรียนประจำจังหวัด และให้ชุมชน ภาคสังคม และสมัชชาการศึกษาร่วมกันพัฒนามาตรฐานให้เท่าเทียมกันโดยเร็วที่สุด สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลนั้น ให้คัดเลือกโรงเรียนที่มีผลการจัดการศึกษาได้ดีเป็นที่ยอมรับโดยไม่คำนึงว่าเป็นของรัฐแต่เดิมหรือเป็นของเอกชนพัฒนามาเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพของตำบล โดยบางส่วนที่มีความพร้อมอาจโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเข้ามาดูแลสนับสนุนในการจัดงบประมาณดำเนินงาน โดยต้องยึดหลักให้โรงเรียนมีอิสระในการจัดการ (ตามประเด็นปฏิรูปการคลังและงบประมาณเพื่อการศึกษา) สำหรับสถานศึกษาที่เป็นของรัฐ ทั้งส่วนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีสถานะเป็นสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์ ภายใน ๕ ปี ได้รับงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐานตามประเด็นปฏิรูปการคลังและงบประมาณ รวมทั้งงบประมาณดำเนินการตามระบบป้องกันการศึกษ ส่วนสถานศึกษาเอกชนได้รับงบประมาณตามระบบป้องกันการศึกษา

๔. การอาชีวศึกษา ให้วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการให้บริการการศึกษานานาชาติมีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ทั้งนี้ เพราะการศึกษาอาชีวศึกษานั้นเพื่อมุ่งสร้างความรู้และทักษะให้เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้ประกอบอาชีพในถิ่นกำเนิดเป็นหลัก ชุมชนและสังคมต้องช่วยในการสร้างงานและส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เพื่อช่วยพัฒนาสร้างความสำเร็จในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม การกำหนดค่าตอบแทนในระดับสูงเทียบเท่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จัดกลุ่มสถาบันตามศักยภาพที่มุ่งแข่งขันในระดับต่าง ๆ คือ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ใช้พื้นที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค เป็นฐานในการจัดอาชีวศึกษา และเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ให้มีระบบอาชีวศึกษาที่ผู้จบการศึกษามีสมรรถนะสูงในระดับ ปวส. พัฒนาอาจารย์สาขาที่ขาดแคลนและให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและตลาดแรงงาน โดยมีระบบการเลื่อนไหลของครูอาชีวศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการ สำหรับวิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่างนั้น ให้มุ่งจัดบริการการศึกษาแก่ผู้ขาดโอกาสและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ทั้งนี้ ให้โอนย้ายศูนย์การเรียนรู้ กศน. และ สถานศึกษาในสังกัด สช. เข้ามารวมในกลุ่มสถานศึกษากลุ่มนี้โดยจัดการศึกษาเป็นกลุ่มที่ใช้มาตรฐานการฝึกและมาตรฐานทักษะเดียวกัน ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ของ กศน. เหล่านี้ ให้สามารถใช้สถานที่ของโรงเรียนชั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็กและไม่สามารถจัดกลุ่มกับโรงเรียนใกล้เคียงได้ โดยเฉพาะโรงเรียนชายขอบ ให้สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีสถานะเป็นสถานศึกษานิติบุคคลโดยสมบูรณ์ ภายใน ๕ ปี สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐานตามประเด็นปฏิรูปการคลังและงบประมาณ รวมทั้งงบประมาณดำเนินการตามระบบป้องกันการศึกษา และสถานศึกษาเอกชนได้รับงบประมาณดำเนินการตามระบบป้องกันการศึกษา

๕. การอุดมศึกษา ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว สามารถรับผิดชอบดูแลจัดการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ได้ แต่หากจำนวนสถานศึกษาในหลายพื้นที่มีมากเกินไปประชากรที่จะมาเข้าศึกษาทำให้การจัดการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทั้งปริมาณและคุณภาพ ให้มีการหลอมรวมสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งวิทยาลัยชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันเข้าเป็นระบบอุดมศึกษาของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดตามหลักเกณฑ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่าและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ ให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งมหาวิทยาลัยในกำกับต้องมีกลไกเสริมสร้างธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารจัดการ

ค. การศึกษาตลอดชีวิต ปัจจุบันการจัดการศึกษาตลอดชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในขอบเขตงานของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งขอบเขตงานและขีดความสามารถในการจัดการศึกษาที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของคนทุกช่วงวัยยังถูกจำกัดโดยโครงสร้าง ดังนั้น จึงให้มีแนวทางดำเนินการเร่งด่วน คือ เร่งสร้างการขับเคลื่อนและผลักดันกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดให้เกิดสถานการณ์ศึกษาจังหวัด หรือ คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด หรือ สมัชชาการศึกษาจังหวัด ฯลฯ ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตรงกัน คือ ศึกษาปัญหาที่แท้จริงของการพัฒนาหรือไม่พัฒนาในบริบทพื้นที่ของตน จัดทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาทั้งเฉพาะหน้าและในระยะยาว จัดระบบการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมถึงสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และจัดรูปแบบ/ระบบการจัดการในระยะยาวที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตน และเชื่อมโยงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากระดับพื้นที่สู่กลไกระดับนโยบายระดับชาติ ดังนั้น จึงให้มีการปรับโครงสร้างให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรัฐให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่ผู้จัดการศึกษาตลอดชีวิตที่มีความพร้อมอย่างเหมาะสม และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่จัดการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น รวมทั้งให้แรงจูงใจด้านภาษีแก่ภาคเอกชนในการเข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และให้มีระบบเชื่อมต่อเทียบโอนการศึกษาตลอดชีวิตกับการศึกษาในระบบทุกระดับ

เป้าหมายการปฏิรูประยะยาว ๕ ปี สำหรับการเปลี่ยนผ่านระยะยาวในหน่วยงานองค์กรหลักปัจจุบันของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ปรับเปลี่ยนไปโดยยึดหลักการออกแบบโครงสร้างให้สามารถทำงานประสานแนวระนาบ (Cross-function) ระหว่างการศึกษาระดับและประเภทต่าง ๆ และสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ขจัดปัญหาทำงานแบบแยกส่วนตามระดับและประเภทการศึกษา ขาดการบูรณาการการวางแผนร่วมกันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างมาช้านาน ทั้งนี้ ในการปรับโครงสร้างระยะยาวมุ่งให้กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่เหมาะสมรองรับภารกิจและบทบาทใหม่ที่มีความสำคัญ ดังนี้

๑) บทบาทหน้าที่รองรับการทำงานเชิงนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ

๒) บทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทรวมถึงการศึกษาพิเศษและการศึกษาตลอดชีวิต

๓) บทบาทหน้าที่ในการเป็นกลไกประสานการวางแผนการผลิตกำลังคนและการจ้างงานระหว่างหน่วยงานการศึกษาทุกระดับและประเภท และภาคการผลิต

๔) บทบาทหน้าที่ไปเป็นการวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลรองรับการพัฒนานโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศ

๕) บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแห่งชาติ

๖) บทบาทหน้าที่ในการประสานสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยที่จัดโดยองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

๗) บทบาทหน้าที่ในการประสานสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ทั้งนี้ ให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอัตรากำลังรองรับบทบาทดังกล่าวโดยให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ จำแนกอำนาจและหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะต้องดำเนินการขับเคลื่อนต่อไปภายใต้การศึกษาข้อมูล จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและติดตามประเมินผลของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมตามลำดับ และมีการส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชนที่ให้ความสำคัญเรื่องการศึกษามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด”

ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปัจจุบันเสร็จสมบูรณ์ในเวลา ๕ ปี

๑.๓ ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : ปรับปรุง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

ออก ร่าง พ.ร.บ. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ.

๒. ประเด็นปฏิรูป : การเตรียมการและการรับผู้เข้าเรียน

๒.๑ การตั้งองค์กรใหม่ ไม่มี

๒.๒ การจัดการกระบวนการรับผู้เข้าเรียนในสถานศึกษา โดย

มาตรการ ปรับเปลี่ยนวิธีการรับผู้เข้าเรียนในสถานศึกษาในทุกระดับชั้น โดยลดการคัดเลือกวิธีการสอบที่ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยสมบูรณ์ตามหลักสูตรให้น้อยลงและเพื่อลดกระแสการแข่งขันและการกวดวิชาที่เป็นการตอกย้ำความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสการศึกษา โดยมีแผนการปรับเปลี่ยนมาเป็นมาตรการการเข้าเรียนสถานศึกษาใกล้ที่พักอาศัยเต็มรูปแบบมากยิ่งขึ้นสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการแนะนำให้แก่ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัดและความชอบ จากนั้นให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตลอดช่วงชั้นก่อนหน้า (ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกันทั้งประเทศ) และผลการทดสอบความถนัดและทัศนคติเป็นผลรวมในการรับเข้าศึกษา โดยต้องทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยสร้างแรงจูงใจให้ทุนการศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน และใช้การกำหนดค่าตอบแทน (ของกระทรวงแรงงาน) ตามสาขาอาชีพที่จำเป็นและต้องการการควบคุม

ขั้นตอน

ก. ออกแบบและเริ่มประกาศวิธีการคัดเลือกแบบใหม่โดยจัดให้มีการทดสอบความรู้ในแต่ละช่วงชั้นปีละหลายครั้ง เพื่อให้โอกาสแก่ผู้สนใจโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการออกข้อสอบใหม่ตามปรัชญาการศึกษาที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติกำหนดนโยบายขึ้นมา

ข. สร้างความเข้าใจให้แก่สมัชชาการศึกษาตั้งแต่ระดับท้องถิ่นเพื่อดูแลให้ผู้เรียนมีความสามารถตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรแกนร่วมทั้งประเทศ จากนั้นการรับเข้าศึกษาต่อทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา สร้างวิธีการทดสอบผลการศึกษาให้เหมาะสมกับภูมิสังคม ภูมิภาคเพื่อให้ตรงกับเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้จบการศึกษาสามารถมีงานทำในถิ่นภูมิลำเนาเดิมที่ถือกำเนิดมา

ค. ปฏิรูปวิธีการแนะนำให้นักเรียนและผู้ปกครองให้เข้าใจถึงขีดความสามารถและโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพเมื่อออกมาทำงานจริง รวมทั้งเส้นทางการเจริญเติบโตในหน้าที่การงานที่จะทำให้ชีวิตมีความสุขและตรงตามความต้องการในเป้าหมายชีวิต อุปนิสัย มากกว่าการเรียนเพื่อความพอใจของบุพการี แต่ตนเองต้องทนทุกข์ตลอดชีวิตหรือเสียเวลาย้อนกลับมาเรียนสิ่งที่ตัวเองต้องการใหม่

ง. ปฏิรูปการรับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาโดยลดความเหลื่อมล้ำให้โอกาสผู้มีความสามารถแต่ขาดทุนปัจจัยและการเข้าถึง โดยการจัดให้มีทุนการศึกษาที่พอเพียง

จ. เปลี่ยนแปลงวิธีการสอบคัดเลือกจากการใช้การแข่งขันโดยการสอบด้วยข้อสอบเพียงครั้งเดียวหรือการใช้สิทธิพลจากรัฐบาลกำลังเงิน กำลังเครือข่าย เพื่อให้บุตรหลานได้เข้าเรียนแต่ไม่ประสบความสำเร็จยกเลิกระบบอุปถัมภ์ แต่ให้เพิ่มสถานศึกษาที่มีคุณภาพให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนที่สะท้อนความต้องการกำลังคนของประเทศโดยมีอัตราการศึกษาเพื่อเลือกในปริมาณที่เหมาะสม

ฉ. นอกจากนี้จะต้องมีการวางแผนกำลังคนตามภูมิภาคและการขยายตัวของเศรษฐกิจซึ่งจะเป็นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อกระจายความเจริญให้ทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การวางแผนกำลังคนคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ต้องสนับสนุนให้มีการทำงานวิจัยเพื่อวางแผนการสร้างและผลิตกำลังคนด้วยการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยุทธศาสตร์ชาติ มาเป็นฐานความคิดร่วมกับการมองอนาคต ระยะกลางและระยะยาว (foresight) และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยในทุก ๆ ปี

ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน

๒.๓ ประเด็นกฎหมาย ปรับระเบียบสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติเรื่องการใช้ผลการสอบเพื่อเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

๓. ประเด็นปฏิรูป : การบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษา

๓.๑ การตั้งองค์กรใหม่ ไม่มี

๓.๒ การจัดการบริหารบุคลากรทางการศึกษา โดย

มาตรการ ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพสูง เพื่อให้สามารถสรรหาและรักษาคนดีคนเก่งมาเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา

ขั้นตอน

ก. ปรับระบบการผลิตครูใหม่ให้เป็นการผลิตในระบบจำกัดรับเพื่อเน้นการคัดเลือกคนเก่งเข้าเรียนครู

ข. แยกสาขาการผลิตและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็น ๔ กลุ่ม คือ ครูปฐมวัย ครูสายสามัญระดับประถมศึกษา ครูสายสามัญระดับมัธยมศึกษา และครูสายอาชีวศึกษา และกำหนดช่องทางการเข้าสู่วิชาชีพครูโดยใช้ระบบการประเมินสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถเจตคติและทักษะวิชาชีพที่ดีเข้ามาเป็นครูได้

ค. ปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยให้สถาบันผลิตครูพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของสถานศึกษาที่ใช้ครู และให้จัดกลุ่มสถาบันผลิตครูตามสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศเพื่อให้ครูที่สำเร็จการศึกษาไปสามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ลดการโยกย้าย และผลิตไม่เกินความต้องการของการใช้ครู รวมถึงจัดหลักสูตรที่อิงสมรรถนะ (Competency – Based) เป็นกลุ่มวิชา (Module) โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาชีพครูและมีสัดส่วนสมดุลระหว่างความรู้ภาควิชาการ และการฝึกทักษะวิชาชีพครูภาคปฏิบัติในสถานศึกษา

ง. รัฐต้องอุดหนุนงบประมาณรายหัวในการผลิตครูให้เพียงพอที่คุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ส่วนระบบการประเมินวิทยฐานะครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ดำเนินการ ๔ ส่วน คือ

- ปรับปรุงระบบการประเมินวิทยฐานะและการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ ให้ผูกโยงกับการพัฒนาผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียนเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง และมีระบบการประเมินเพื่อดำรงวิทยฐานะทุก ๓ ปี

- ให้กำหนด "สมรรถนะครูระดับชาติ" เพื่อใช้เป็นแกนยึดโยงการออกแบบวิชาชีพครูทั้งระบบ ตั้งแต่หลักสูตรผลิตครูใหม่ การพัฒนาครูประจำการ การประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) ของครู ส่วนกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ให้กำหนด "สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา" ใหม่เพื่อใช้ออกแบบการเข้าสู่ตำแหน่งและการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ

- ให้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าสู่ตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่งใหม่ที่ไม่ใช้ระบบสอบแข่งขันด้านความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ให้ใช้เกณฑ์ Maturity ประสบการณ์บริหาร และการยอมรับจากกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมาประกอบด้วย

- ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรวิชาชีพครูคือ สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ใหม่ ให้สามารถเป็นองค์กรที่ควบคุมดูแลวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง ปราศจากอิทธิพลของกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์

จ. จัดให้มีระบบการคัดสรร และการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ โดยปรับสัดส่วนครูและนักเรียนให้เหมาะสม และให้มีมาตรการตรวจสอบและดำเนินการกับบุคลากรที่ขาดความรับผิดชอบ รวมถึงส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการในรูปแบบสถานศึกษานิตិบุคคล ให้มีอิสระในการบริหารการเงิน บุคลากร และวิชาการภายใต้การกำกับของรัฐ จัดทำแผนจัดสรรอัตราทดแทนอัตราเกษียณในสถานศึกษาที่ตั้งในเขตเมืองหรือเขตเทศบาล เพื่อลดการว่างถิ่นโยกย้าย และตรึงอัตราข้าราชการครูไว้ในสถานศึกษาที่อยู่เขตชนบท และใช้มาตรการจูงใจการออกจางานก่อนเกษียณอายุราชการ

ฉ. กำหนดระเบียบปฏิบัติในการประเมินผลงาน การให้ผลตอบแทนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามภาระงานและผลงานที่ปรากฏ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาผลการประเมินผลงานและค่าตอบแทนตามแนวทางการประเมินผลงานกลางที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติกำหนด

ช. ปรับเปลี่ยนสถานะข้าราชการในสถานศึกษานิติบุคคลให้เป็นพนักงานราชการ โดยตามความสมัครใจในระยะเริ่มต้นพร้อมทั้งมีการจัดระบบแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์อย่างเหมาะสม ส่วนบุคลากรใหม่ให้มีสถานะเป็นพนักงานราชการทั้งหมด

ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน

๓.๓ ประเด็นกฎหมาย

- ปรับแก้ไขระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

- ปรับแก้ไขระเบียบคณะกรรมการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๔. ประเด็นปฏิรูป : การประกันคุณภาพการศึกษา

๔.๑ การตั้งองค์กรใหม่ ไม่มี

๔.๒ ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดย

มาตรการ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษาถึงความจำเป็นในการทำงานประกันคุณภาพ และทำให้บุคลากรมีความเต็มใจที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรทุกคนลงมือปฏิบัติตาม กระบวนการประกันคุณภาพที่เหมาะสม

ขั้นตอน ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมและ สามารถปฏิบัติได้จริง จากนั้นเตรียมการให้บุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งบุคลากรจาก เขตพื้นที่การศึกษามาอบรมจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะนำไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานศึกษาโดยบุคลากร จากส่วนกลาง และเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ช่วยเหลือขยายผลโดยที่ไม่เป็นภาระแก่สถานศึกษา แต่สามารถทำให้ การพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์จัดการศึกษา และยกระดับคุณภาพผู้จบการศึกษา

ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเนื่อง

๔.๓ ประเด็นทางกฎหมาย

การปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

การปรับปรุง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

การปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๕. ประเด็นปฏิรูป : ระบบธรรมาภิบาล

๕.๑ การตั้งองค์กรใหม่ ไม่มี

๕.๒ สร้างระบบธรรมาภิบาลในระบบการจัดการศึกษา โดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันตามระดับการศึกษา

มาตรการ สร้างระบบธรรมาภิบาลในระบบการจัดการศึกษาให้เกิดขึ้นและปฏิบัติอย่างจริงจัง

ขั้นตอน ดำเนินการสร้างและใช้ระบบธรรมาภิบาล โดย

ก. สร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาที่มีความโปร่งใส ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง โดยการจัดแบ่งประเภท สถานศึกษาตามขนาดและภูมิสังคม

ข. จัดทำมาตรฐานจรรยาบรรณของบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่กรรมการสถานศึกษา กรรมการ สถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน และประกาศใช้โดยให้บุคลากรทุกคน ลงนาม ยืนยันที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณ

ค. จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับสถานศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาโดยการสรรหาให้เป็น ส่วนหนึ่งของสภาการศึกษาจังหวัด

ง. จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อออกกรอบ จรรยาบรรณบุคลากรโดย สกอ.

ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน

๕.๓ ประเด็นทางกฎหมาย

ปรับปรุงระเบียบการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและเพิ่มเติมการให้ข้อมูลสารสนเทศที่ โปร่งใสแก่สาธารณะ

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากข้อ ๕

ผลลัพธ์

๑. ได้นโยบายการศึกษาของชาติที่มีเป้าหมายให้การศึกษาเพื่อการมีงานทำ

๒. ได้โครงสร้างจัดการศึกษาของชาติใหม่ที่มีธรรมาภิบาลรองรับแนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้ท้องถิ่น ชุมชนและเอกชน โดยรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายและมาตรฐาน ตลอดจนกำกับดูแลช่วยเหลือสถานศึกษาให้ รักษามาตรฐานการศึกษาไว้ได้อย่างยั่งยืน

๓. ปัญหาสถานศึกษาที่ใหญ่เกินขนาดหรือเล็กเกินขนาดที่จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้จะถูกแก้ไขและสถานศึกษาจะมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันยิ่งขึ้น

๔. การแข่งขันเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงจะลดลง เพราะจะมีสถานศึกษาใกล้เคียงที่สามารถให้บริการในมาตรฐานเดียวกัน

๕. เด็กนักเรียนจะมีเวลาใช้ชีวิตมากขึ้นเพราะไม่จำเป็นต้องเรียนพิเศษ

๖. ลดการเหลื่อมล้ำและประชาชนทุกระดับจะมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน

๗. บุคลากรทางการศึกษาจะมีโอกาสกลับไปปฏิบัติงานใกล้ภูมิลำเนามากขึ้นแม้ต้องใช้เวลาในการจัดการ

๘. ลดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบจากการบรรจุ โยกย้าย แต่งตั้งบุคลากร และการรับนักเรียนเข้าเรียน

ผลกระทบ

๑. จำเป็นต้องหมุนเวียนบุคลากรทางการศึกษาใหม่เป็นจำนวนมาก และต้องใช้เวลาประมาณ ๓ ถึง ๕ ปีจนกว่าการปรับเปลี่ยน โยกย้ายจะเข้าที่

๒. บุคลากรที่เคยมีสิทธิเป็นผู้บริหารการศึกษาจะต้องกลับไปทำหน้าที่การสอน

๓. บุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนจะต้องกลับไปทำงานด้านพัฒนาการเรียนการสอน

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

(๑) สามารถออก พ.ร.บ. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ. และจัดตั้งสรรหาคณะกรรมการตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวเข้ารับงานต่อจากรัฐบาลปัจจุบันโดยปลอดการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์

(๒) สามารถแยกสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาด้วยตนเองออกเป็นนิติบุคคล การมีมาตรการแก้ไข กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคเพื่อให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมมีความเป็นนิติบุคคลโดยสมบูรณ์ภายใน ๒ ปี

(๓) สามารถปรับเปลี่ยนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อให้เกิดความเป็นธรรม เลิกระบบอุปถัมภ์และสามารถปรับปรุงสถานศึกษาใกล้เคียงกับสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงมารองรับความต้องการของผู้เข้าเรียน โดยการแบ่งปันทรัพยากร และช่วยยกระดับคุณภาพให้เท่าเทียมกัน

(๔) ลดขนาดจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนกลางและที่อยู่ในระบบราชการโดยมีการกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขที่จะบรรลุผลให้ชัดเจน

(๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบหรือรับโอนเพื่อดูแลสถานศึกษาที่ต้องการการพัฒนาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีเด็กนักเรียนต่ำกว่า ๖๐ คน จำนวนประมาณ ๗,๐๐๐ แห่งและปรับปรุงให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ภายในเวลา ๓ ปี

(๖) มีระบบประกันคุณภาพที่สถานศึกษาร่วมกับหน่วยควบคุมและกำกับพัฒนาให้คุณภาพการจัดการศึกษาดีขึ้นภายใน ๓ ปี

ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนสถานศึกษาขนาดใหญ่เกินไปหรือเล็กเกินไปจนไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้จะต้องมีจำนวนลดลง โดยมีการกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขที่จะบรรลุผลให้ชัดเจน

ตัวชี้วัดที่ ๒ การสมัครเข้าเรียนต่อในระดับสูงขึ้นจะราบรื่นขึ้นแม้ว่าจะมีการแข่งขันสำหรับสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ ๓ ผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประเมินผลจัดการศึกษาภายนอกจะดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๔ การสอบแข่งขันบรรจุเข้าทำงานจะมีความราบรื่นและมีระบบที่ไม่ยุ่งยากเพราะเป็นการจัดการระดับท้องถิ่นและภูมิภาค

ตัวชี้วัดที่ ๕ ปัญหาการมีครูไม่ครบชั้นเรียนและการมีครูที่สอนไม่ตรงสาขาจะต้องลดลง โดยมีการกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขที่จะบรรลุผลให้ชัดเจน

ภาคผนวก ค

รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๗
การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)

ภาคผนวก ค

รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์)

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยลงทุนงบประมาณเพื่อการศึกษาด้วยสัดส่วนต่อรายได้ประชาชาติสูงเป็นลำดับ ๒ ของโลก แต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ การจัดงบประมาณปัจจุบัน เป็นการจัดสรรงบประมาณแบบเน้นอุปทาน รวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง เมื่อจัดสรรไปยังหน่วยปฏิบัติตามจำนวนผู้เรียนรายหัวจะเกิดความล่าช้า งบประมาณรายหัวไม่เพียงพอ และไม่ตรงความต้องการในลักษณะสถานศึกษาที่ทำหน้าที่แตกต่างกัน ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา หน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษา ไม่สามารถบริหารจัดการการเงิน และงบประมาณในการสรรหาบุคลากรเพื่อแก้ปัญหาของตนเองด้วยข้อจำกัดของระเบียบการใช้งบประมาณ การจัดเงินอุดหนุนรายหัวที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการตามภูมิสังคมที่แตกต่างกัน ไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำส่งผลให้เกิดปัญหาขนาดชั้นเรียนและสถานศึกษาใหญ่เกินขนาดที่จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กยังมีจำนวนผู้เรียนน้อยลงเป็นลำดับ เพราะเงินอุดหนุนรายหัวที่มีจำกัดจนไม่สามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพได้ ขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่ รับผู้เรียนจำนวนมาก ทำให้จำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไปส่งผลต่อคุณภาพที่ลดลงทั้งระบบ ซึ่งระบบการจัดสรรงบประมาณแบบอุปทานนั้น นอกจากเพิ่มภาระการเบิกจ่ายที่ซับซ้อนแล้ว ยังเป็นช่องทางของการทุจริตและแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มคนต่าง ๆ เพราะขาดกลไกตรวจสอบ ติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษาโดยตรงด้วยแล้ว จึงทำให้การลงทุนเพื่อการศึกษาของรัฐขาดประสิทธิผลและสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ขาดความรับผิดชอบในทุกระดับ

๒. ประเด็นปฏิรูป

การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา

๒.๑ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานตามลักษณะหน้าที่การให้บริการตามภูมิสังคมโดยให้จัดสรรแก่สถานศึกษาโดยตรง ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมและชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๒ การจัดทำระบบคูปองการศึกษาโดยให้จัดสรรแก่ผู้เรียนในรูปแบบคูปองการศึกษา เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปจ่ายให้แก่สถานศึกษาด้านอุปสงค์ตรงตามระดับการศึกษา

๒.๓ การจัดสรรงบดำเนินการที่ต้องการเพิ่มพิเศษเพื่อจัดสรรงบประมาณให้แก่ผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามสภาพและความเป็นจริงของผู้เรียน

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย ประเด็น กรอบหลักการ รวมทั้งวิธีและกระบวนการการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ๓ วาระ ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรวบรวมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ การรับฟังความคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ มีการตั้ง

คณะอนุกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาในเชิงลึก จำนวน ๖ คณะ และคณะทำงานเชิงประเด็น ๓ คณะ รวมถึงได้มีการจัดการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นด้านการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ จำนวน ๘ จังหวัด ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ภาคกลาง และพื้นที่ภาคใต้ รวมทั้งข้อเสนอสรุปแนวทางการปฏิรูปจากคณะอนุกรรมการ ๖ คณะ และมอบหมายให้มีคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับรองต่อไป

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากผลการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าจะต้องมีการปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา โดย

(๑) ปรับเปลี่ยนวิธีการงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาใหม่ โดยจัดสรรงบประมาณที่เน้นด้านอุปสงค์ จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวโดยตรงแก่ผู้รับการศึกษาในรูป “คูบองการศึกษา” ที่ติดตามตัว คูบองการศึกษาจะเพียงพอกับการเรียนระดับพื้นฐาน สำหรับผู้เข้าเรียนสายอาชีวศึกษา สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาจะได้รับค่ารายหัวจากคูบองตามค่าใช้จ่ายและค่าวัสดุที่ฝึกตามจริง

(๒) จัดสรรค่าใช้จ่ายการเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบหรือหลุดออกไปจากระบบและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และจัดสรรค่าใช้จ่ายเพิ่มพิเศษสำหรับผู้พิการเพื่อให้คนไทยทุกคนได้มีโอกาสเรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในระดับพื้นฐาน

(๓) ใช้มาตรการลดหย่อนภาษีสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน

(๔) ใช้มาตรการทางภาษีสนับสนุนผู้ประกอบการหรือองค์กรภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษา

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

๑. ประเด็นปฏิรูป : การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา

๑.๑ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา โดย

มาตรการ เปลี่ยนกระบวนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน เป็นการจัดสรรงบประมาณโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการจัดให้มีการศึกษา ตามแผนความต้องการกำลังคนทีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนาคนแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นชอบตามความต้องการที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนแสดงความต้องการมา การจัดงบประมาณตามโครงสร้างพื้นฐานจะต้องพิจารณาการลงทุนในระยะยาว ระยะกลางและระยะสั้นในแต่ละปีงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อให้การวางแผนพัฒนาคนเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ขั้นตอน ดำเนินการจัดทำแผนความต้องการกำลังคนเพื่อการจัดสรรงบประมาณ โดย

ก. หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ทำการวิจัยและคาดการณ์ แสดงแผนความต้องการกำลังคนของหน่วยงานโดยจัดทำแผน ๕ ปี ๑๐ ปี และ ๑๕ ปี เพื่อส่งต่อให้คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนาคนแห่งชาติ มาพิจารณาวางแผนด้านอุปสงค์ และให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนราชการ

ข. หน่วยงานของรัฐที่จัดให้มีการให้บริการจัดการศึกษาแสดงถึงแผนการผลิตกำลังคนตามความสามารถที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สำหรับหน่วยงานที่มีความต้องการเฉพาะทาง เช่น ทหาร ตำรวจ ตุลาการ อัยการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวกับความมั่นคงและความเป็นธรรมจะมีการจัดสรรให้เต็มตามความต้องการ

ค. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนาคนแห่งชาติ จะวิเคราะห์และพิจารณาปรับสัดส่วนความต้องการและความสามารถในการจัดการศึกษาตามสายอาชีพ ภูมิสังคม ประชากรในพื้นที่ ตลอดจนจนการควบคุมขนาดของสถานศึกษาไม่ให้มีขนาดใหญ่และกระจุกตัว และนำข้อมูลนี้แสดงต่อสาธารณะให้ทราบถึงการจัดสรรงบประมาณและเป็นแนวทางให้ผู้สนใจเรียนและผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ให้มี

การปรับปรุงระบบการผลิต/พัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของสถานประกอบการ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพระดับมาตรฐานสากล เร่งรัดการผลิตกำลังคนสาขาขาดแคลน และอาชีพที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญา พัฒนาคือความพร้อมของสถานศึกษาเฉพาะทางเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนในการผลิตและพัฒนาากำลังคนที่เป็นนักปฏิบัติการทางเทคนิค เพิ่มจำนวนผู้จบอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบสถานศึกษาให้เพียงพอกับตลาดแรงงานภายในประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงความต้องการแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ สร้างกลไกความร่วมมือสามฝ่ายทั้งด้านอุปสงค์ (Demand) ด้านอุปทาน (Supply) และด้านสนับสนุน (Support) ผ่าน กรอ.อศ. กลุ่มอาชีพ และกรอ.อศ. จังหวัด สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในการจัดการอาชีวศึกษา สร้างแรงจูงใจผู้บริหารและครูในการร่วมมือจัดอาชีวศึกษากับภาคเอกชน รวมทั้งปลดล็อกเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคด้านบริหารจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ

ง. คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ จะนำเสนอความเห็นแก่รัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเป็นสองส่วน คืองบลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและงบดำเนินการ ส่วนที่เป็นงบลงทุนนั้น ให้รัฐบาลจัดสรรตรงให้กับหน่วยงานที่จัดการศึกษาที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งครอบคลุมการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ การศึกษาปฐมวัยจนถึงการศึกษาด้านชีวิต ส่วนที่เป็นงบดำเนินการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าใช้สอย ค่าวัสดุฝึก รัฐบาลจะจัดสรรตรงให้แก่ผู้เรียนในลักษณะคูปองการศึกษาตามความจำเป็นที่ใช้จริงตามมาตรฐานช่วงชั้นการศึกษาในส่วนที่เป็นการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น ซึ่งผู้เรียนจะนำไปชำระให้แก่สถานศึกษาโดยตรง

จ. สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ต้องการเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ เช่น การช่วยเหลือผู้พิการเด็กพิเศษ ทั้งเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือและเด็กเก่งพิเศษ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ จะต้องร่วมกับ สภาการศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สนับสนุนให้บุคคลเหล่านั้นสามารถเข้ารับการศึกษาจนช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระกับสังคม

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๑.๒ การจัดทำคูปองการศึกษา โดย

มาตรการ รัฐบาลโดยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานวิจัยระบบการศึกษา มีการศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมการพัฒนาระบบการจัดสรรงบดำเนินการในการจัดการศึกษาที่สามารถจ่ายตรงให้แก่ผู้เรียนในลักษณะคูปองการศึกษาได้ตามความจำเป็นของผู้เรียนและของสภาพโรงเรียนที่ต้องใช้จริงตามมาตรฐานช่วงชั้นการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาระดับและประเภทอื่นที่รัฐสมควรให้การสนับสนุน ซึ่งผู้เรียนจะนำคูปองไปชำระเมื่อเข้าศึกษาในสถานศึกษา และสถานศึกษาจะนำคูปองไปขอรับเงินจากรัฐ คูปองการศึกษานี้ผู้เรียนสามารถนำไปชำระให้กับสถานศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน ประชาชนที่มีความสามารถในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้วยตนเองสามารถจะไม่รับคูปองการศึกษานี้และสามารถนำสิทธิตามคูปองนี้ไปหักจากรายได้ เพื่อการลดหย่อนภาษีของบิดา มารดา ผู้ปกครอง เช่นเดียวกับการบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการศึกษา

ขั้นตอน การจัดทำงบประมาณและคูปองการศึกษา โดย

ก. ใช้ผลสำรวจสำมะโนประชากรเป็นฐานในการจัดทำงบประมาณพื้นฐานเพื่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ภาคบังคับตามระดับชั้นการศึกษา โดยให้ดูแลประชาชนที่เป็นคนไทยตั้งแต่แรกเกิด

ข. ใช้สำมะโนประชากรมาวิเคราะห์เพื่อรองรับระบบการใช้คูปองการศึกษาในการประกันโอกาสการศึกษา

ค. รวบรวมความต้องการข้างต้นเพื่อขอรับคูปองการศึกษาจากหน่วยงานด้านการเงินการคลังของรัฐ ในพื้นที่ตามระเบียบวิธีการงบประมาณ

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๑.๓ การจัดสรรงบดำเนินการที่ต้องการเพิ่มพิเศษ โดย

มาตรการ ช่วยเหลือเยาวชนที่ต้องการค่าใช้จ่ายดำเนินการเป็นพิเศษนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายมาตรฐานที่รัฐบาลจัดให้ตามข้อ ๑.๒ รวมถึงประชาชนที่ยังไม่ได้สัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย สามารถรับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้โดยไม่เป็นภาระต่อสังคมไทย

ขั้นตอน ดำเนินการ โดย

ก. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับสภาการศึกษาจังหวัด สำนวจความต้องการของเด็กพิเศษ ทั้งส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านความไม่สมประกอบของร่างกายและสมอง เยาวชนที่ขาดโอกาสและไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อสนับสนุนเยาวชนเหล่านี้ให้ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม

ข. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นของกระทรวงแรงงานรวบรวมรายละเอียด เยาวชนที่ไม่ได้รับสัญชาติไทย เพื่อจัดทำงบประมาณเฉพาะในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนเหล่านี้

ค. ให้สภาการศึกษาจังหวัดรวบรวมความต้องการงบประมาณเพิ่มเติมพิเศษ พิจารณาหาทางจัดหางบประมาณจากส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน วิสาหกิจชุมชน นำเสนอผลการจัดหางบประมาณจากท้องถิ่น และความต้องการที่ขาดอยู่นำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อสอบถามและพิจารณาส่งคำขอของงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่รัฐบาล เพื่อจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณส่วนนี้ให้จัดทำแผนระยะสั้นและแผนระยะกลาง

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากข้อ ๕

ผลลัพธ์

๑. มีการวางแผนการผลิตกำลังคนและการวางแผนงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น

๒. การใช้งบประมาณจะถูกแบ่งเป็นสองส่วน คือ งบลงทุนตามโครงสร้างพื้นฐานที่จะจัดให้สถานศึกษาโดยตรงตามพันธกิจ ภูมิสังคม และประชากรในท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และงบดำเนินการซึ่งจัดสรรให้กับผู้เรียนโดยตรง

๓. ประชาชนในช่วงวัยการศึกษาจะได้รับงบประมาณพอเพียงเท่าที่จำเป็นในการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งเด็กพิเศษทั้งส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านความไม่สมประกอบของร่างกายและสมอง เยาวชนที่ขาดโอกาสและไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ผลกระทบ

๑. สถานศึกษาที่เคยได้รับงบประมาณอุดหนุนรายหัวจะมีรายรับที่ลดลงจากจำนวนผู้ศึกษาที่ต้องลดขนาดให้พอเหมาะ ทำให้ต้องส่งบุคลากรไปช่วยสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง

๒. งบดำเนินการที่เคยถูกใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพในส่วนกลางจะลดลง ทำให้ส่วนกลางซึ่งเคยมีงบประมาณทำกิจกรรมต้องส่งบุคลากรกลับไปช่วยสอนและดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

(๑) งบประมาณจัดการศึกษาโดยรวมที่ลดลงเพราะไม่มีความซ้ำซ้อน

(๒) การควบรวบสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาซ้ำซ้อนในพื้นที่เดียวกัน

(๓) จำนวนเด็กในกลุ่มเด็กพิเศษที่ได้รับการดูแลเพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมและพอเพียงที่จะได้รับการศึกษา

(๔) จำนวนครอบครัวและเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่ได้รับการดูแลสนับสนุนอาหารที่เหมาะสมกับพัฒนาการในปฐมวัย

ตัวชี้วัดที่ ๑ งบประมาณจัดการศึกษาที่ลดลงเพราะไม่มีความซ้ำซ้อน

ตัวชี้วัดที่ ๒ การควบรวบสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาซ้ำซ้อนในพื้นที่เดียวกัน

ตัวชี้วัดที่ ๓ จำนวนเด็กในกลุ่มเด็กพิเศษที่ได้รับการดูแลเพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมและพอเพียงที่จะได้รับการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนครอบครัวและเด็กตั้งแต่แรกเกิดที่ได้รับการดูแลสนับสนุนอาหารที่เหมาะสมกับพัฒนาการใน

ปฐมวัย

ภาคผนวก ง

รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๘
การปฏิรูประบบการเรียนรู้

ภาคผนวก ง

รายงานสรุปเฉพาะวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้

๑. หลักการและเหตุผล

การปฏิรูปการศึกษาในระบบไม่เป็นการเพียงพอในการสร้างสังคมไทยให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกับนานาชาติได้ เนื่องจากประชากรทั้งประเทศมีความเคยชินกับการศึกษาแบบเดิมที่ยึดติดกับเนื้อหาวิชาการเพื่อการแข่งขันกันเรียนต่อ มากกว่าการค้นคิดสร้างความรู้ความเข้าใจที่นำไปใช้ได้ในชีวิตจริงและการประกอบอาชีพ การศึกษาในระบบแบบเดิมยังไม่เน้นย้ำการเรียนรู้ที่สร้างกระบวนการคิดและการใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้มากพอ จึงไม่เอื้อต่อการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมอุดมปัญญาที่สามารถอยู่ร่วมกันบนความถูกต้องมีเหตุผล เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ครั้งนี้จึงจำเป็นต้องวางเป้าหมายที่ครอบคลุมการพัฒนาพลเมืองทั่วทั้งประเทศ ทุกช่วงวัยตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนถึงผู้สูงอายุ รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยและทำงานอยู่บนแผ่นดินไทย เพื่อแก้ปัญหาที่สะสมมาดังกล่าวที่จะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประเทศติดกับดักการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ต่อไปอีกยาวนาน หากไม่เริ่มต้นที่ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนไทยทั้งปวง

๒. ประเด็นปฏิรูป

๒.๑ ปฏิรูปหลักสูตรในการเรียนการสอนทุกระดับให้มีความเหมาะสมและทันสมัย โดยแบ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรตามภูมิสังคมและหลักสูตรเฉพาะ

๒.๒ ปฏิรูปวิธีการเรียน เพื่อสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีคิดด้วยเหตุและผล สามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเรียนออกเป็น การเรียนในห้องเรียน การเรียนจากกิจกรรม การเรียนรู้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม และการฝึกทักษะ

๒.๓ ปฏิรูปการวัดผลการศึกษา เพื่อให้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น การวัดความรู้ร่วม การวัดความรู้เฉพาะ การวัดทักษะ และการวัดผลการจัดการศึกษาโดยวัดผลจากการทำงานของผู้ที่จบการศึกษาแล้วทำงานอยู่ในท้องถิ่น

๒.๔ ปฏิรูปการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยการใช้นวัตกรรม สถาบันวิจัย สร้างความรู้ใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเสริมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการเดิมในท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างนวัตกรรม

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย ประเด็น กรอบหลักการ รวมทั้งวิธีและกระบวนการการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ ๓ วาระ ได้แก่ วาระปฏิรูปที่ ๑๖ การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา วาระปฏิรูปที่ ๑๗ การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา (ด้านอุปสงค์) และวาระปฏิรูปที่ ๑๘ การปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรวบรวมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ การรับฟังความคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ มีการตั้งคณะอนุกรรมการ

ขึ้นมาพิจารณาศึกษาในเชิงลึก จำนวน ๖ คณะ และคณะทำงานเชิงประเด็น ๓ คณะ รวมถึงได้มีการจัดการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นด้านการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์ จำนวน ๘ จังหวัด ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ภาคกลาง และพื้นที่ภาคใต้ รวมทั้งข้อเสนอสรุปแนวทางการปฏิรูปจากคณะอนุกรรมการ ๖ คณะ และมอบหมายให้มีคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับรองต่อไป

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากผลการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าจะต้องมีการปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดย

(๑) ปรับปรุงระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา รวมถึงการลดจำนวนเด็กในภาวะเสี่ยง เช่น เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นท้องไม่พร้อม

(๒) พัฒนาระบบการเรียนรู้ทุกระดับที่เน้นกระบวนการคิด การใช้เหตุผลและการลงมือปฏิบัติจริง เพิ่มความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้พอเพียงที่จะเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

(๓) พัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับแรงงานทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ

(๔) พัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุทั้งมิติคุณภาพชีวิตและการเป็นกำลังทางเศรษฐกิจ

(๕) ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

(๖) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการสร้างความรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนฐานการวิจัย ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีและสื่อสมัยใหม่เข้าช่วยเพื่อสร้างพลเมืองที่มีขีดความสามารถในการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

(๗) พัฒนาระบบการเรียนรู้และการช่วยเหลือดูแลเด็กด้อยโอกาสและเด็กกลุ่มเสี่ยงให้ได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีโอกาสที่เท่าเทียมในการสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและสังคม

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

๑. ประเด็นปฏิรูป : ปฏิรูปหลักสูตร

๑.๑ การปรับเปลี่ยนบทบาทองค์กรใหม่ โดย

มาตรการ

ปรับเปลี่ยนองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในเรื่องวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อให้มีหน้าที่วิจัยหลักสูตรการเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ กระบวนการเรียนรู้หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้สอน หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สร้างนวัตกรรมด้านการศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

ขั้นตอน

- แก้วไข พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้ปรับเปลี่ยนหน้าที่ใหม่และปรับเปลี่ยนบุคลากรให้สามารถทำหน้าที่ใหม่ได้

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙

๑.๒ การดำเนินการกำหนดและใช้หลักสูตรในการเรียนการสอน โดย

มาตรการ

ปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม โดยให้การกำหนดหลักสูตรมีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของโลก สถานศึกษาต่าง ๆ ทำตามข้อกำหนดแกนกลางเพื่อสามารถวัดผลเปรียบเทียบได้ทั้งประเทศ และสถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรภูมิสังคมไปดัดแปลงให้เหมาะสม

ขั้นตอน

ก. วิจัยหลักสูตรที่มีอยู่เดิม และอาจจัดแยกหลักสูตรออกเป็น ๓ ส่วน โดย

๑) หลักสูตรแกนกลาง ที่ให้ผู้เรียนได้เข้าใจและฝึกฝนจนสามารถแสดงอัตลักษณ์ของความเป็นไทย เมื่อจบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น รวมทั้งหลักสูตรสำคัญในการเป็นพลเมืองโลกตามมาตรฐานสากล ให้ครอบคลุมในเรื่องจริยธรรมความเป็นไทย สุขภาพ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กีฬา การปกครองระบอบประชาธิปไตย การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พลังงานแบบบูรณาการ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มสาระการเรียนรู้

๒) หลักสูตรตามภูมิสังคม เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับการดำรงชีวิตเป็นพลเมืองไทย ในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ เพื่อให้ผู้จบการศึกษามีคุณลักษณะและสมรรถนะที่จะอยู่เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของถิ่นที่อยู่ ตามภูมิสังคม สามารถประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจและสังคมตามถิ่นที่อยู่ นั้น โดยมุ่งเน้นผลผลิตภาพในการผลิตและการใช้ชีวิตที่มีความสุข รวมทั้งการเรียนภาษาที่สอง และภาษาที่สาม

๓) หลักสูตรเฉพาะ เป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการเฉพาะ เพื่อให้สามารถสร้างความมั่นคงและแข่งขันได้ในบริบทของสังคมโลก หลักสูตรเหล่านี้รวมถึงหลักสูตรทางทหาร หลักสูตรทางวิชาการ หลักสูตรทางวิชาชีพเฉพาะ หลักสูตรด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ที่สภาวิชาชีพจะเป็นผู้จัดทำข้อมูลความต้องการ คุณลักษณะ และสมรรถนะ โดยต้องสามารถนำไปเปรียบเทียบกับหลักสูตรสากลได้ โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งมีชั่วโมงฝึกทักษะในวิชาชีพไม่พอเพียง จึงให้ปรับหลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษาให้มีเวลาการศึกษาเทียบเท่า ๗ ปี การศึกษาหลังจากจบหลักสูตรประถมศึกษา ในการทำหลักสูตรนี้ผู้ที่จบการศึกษาพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สามารถจะมาฝึกทักษะเพิ่มเติมอีกประมาณ ๓๐ - ๓๕ หน่วยกิต แล้วทดสอบทักษะฝีมือก็สามารถได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพได้

หลักสูตรทั้ง ๓ ส่วนนี้จะต้องคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับทุกเรื่องราวในการดำรงชีวิตทั้งด้านสุขภาพ (สาธารณสุข กีฬา) ด้านศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา ค่านิยม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ประชาธิปไตย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านพลังงาน

ข. จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร เมื่อสามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ได้ครบถ้วนแล้วเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องคือสถานศึกษา ผู้ทดสอบวัดผลการศึกษา นำไปใช้อ้างอิงในการบริหารงานตามความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ โดยให้คำนึงถึงการใช้สื่อในการเรียนการสอนและสื่อสาธารณะ

ค. ให้สถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยทำการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลาง และปรับปรุงหลักสูตรตามภูมิสังคมให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในภูมิสังคมที่สถานศึกษาอยู่

ง. ให้สถาบันทดสอบกลางจัดเตรียมกระบวนการทดสอบทั้งข้อเขียนและปฏิบัติการให้สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการเรียนการสอนของสถานศึกษา และนำผลการทดสอบของทุกสถานศึกษา มาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของการออกแบบทดสอบด้วย

จ. สำหรับหลักสูตรตามภูมิสังคม ให้สมัชชาการศึกษาในพื้นที่และเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้รวบรวมข้อสอบและนำมาใช้ทดสอบในเขตหรือภูมิภาคของสมัชชาการศึกษานั้น ๆ

ฉ. สำหรับหลักสูตรเฉพาะ ให้สภาวิชาชีพร่วมกับองค์กรวิชาชีพและสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ร่วมกันจัดทำข้อสอบและกระบวนการวัดทักษะกลางเพื่อใช้วัดผลการศึกษา

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๑.๓ ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : - ปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. ประเด็นปฏิรูป : ปฏิรูปวิธีการจัดการเรียน

๒.๑ การจัดการองค์กรใหม่ โดย

มาตรการ

จัดให้มีสมัชชาการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ในระดับพื้นที่โดยไม่ใช้การจัดตั้งองค์กรใหม่แต่เป็นการรวมตัวกันเป็นสมัชชาโดยธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความพร้อม เพื่อดูแลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าประสงค์

ขั้นตอน

๑) ส่งเสริมให้มีสมัชชาการศึกษาจังหวัดในพื้นที่จังหวัดที่มีความพร้อมเพื่อร่วมส่งเสริมและกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับในพื้นที่ของตน

๒) ดำเนินการวิจัยถอดบทเรียนการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัด เพื่อค้นหาแบบอย่างที่ดีสำหรับการขยายผล และเพื่อให้รู้ถึงปัญหาอุปสรรคในการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัด

๓) ขยายผลแบบอย่างที่ดีในการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัดไปยังจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศโดยมีแผน ขั้นตอน เป้าหมาย และเงื่อนไขเวลาในการบรรลุผลที่ชัดเจน

๔) ดำเนินการให้มีการแก้ไขกฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคในการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัด เพื่อส่งเสริมให้การขยายผลรูปแบบสมัชชาการศึกษาจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๒.๒ การจัดการเรียนการสอน โดย

มาตรการ

ปรับวิธีการเรียนรู้และการเรียนการสอนด้วยการแยกการเรียนการสอนเป็น ๔ หมวด คือ การเรียนในห้องเรียน การเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม และการฝึกทักษะ

ขั้นตอน

ก. การสอนตามหลักสูตร ตามที่ได้รับการปรับปรุงมานั้นให้ผู้สอนจัดแบ่งการเรียนการสอนเป็น ๔ หมวดในแต่ละวิชาที่เรียน ได้แก่

๑) การเรียนในห้องเรียน ผู้สอนให้หลักการคิดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและสมรรถนะตามเป้าประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นระบบและมีตรรกะในการคิด

๒) การเรียนด้วยกิจกรรม ผู้สอนจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามหลักการคิดที่ได้เรียนจากห้องเรียน การคำนึงถึงการเพิ่มผลิตภาพภายใต้แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการดูแลสุขภาพและการอยู่ร่วมกันในสังคม สร้างความเข้มแข็งในสถาบันครอบครัว

๓) การเรียนรู้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้กับชุมชนต่างวัฒนธรรมและเข้าถึงการใช้ความรู้ในหลักสูตรที่เรียนมากับการใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเหมือน ความต่าง ค่านิยมที่ไม่ตรงกัน เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข รวมทั้งการเรียนภาษาที่จำเป็น

๔) การฝึกทักษะในการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ รวมถึงภาษาที่สาม วิชาด้านคิดวิเคราะห์ วิชาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM) ให้เน้นการ

ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชำนาญ รวมถึงการเรียนวิชาชีพที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติจริง โดยเน้นการฝึกทักษะที่จะสร้างผู้เรียนได้เข้าใจถึงปัญหาที่จะพบในการใช้ชีวิตจริงและเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ปรับหลักสูตรการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้การปฏิบัติทำงานจริงในสถานประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร (Work Integrated Learning-WIL) ทั้งรูปแบบทวิภาคี รูปแบบสหกิจศึกษา รูปแบบโรงเรียนมัธยมสองระบบ (สามัญ-อาชีวศึกษา) หรือรูปแบบการฝึกอบรมพัฒนาทักษะฝีมือตามอัธยาศัย ปรับการวัดและประเมินทักษะตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ผลักดันให้เกิดมาตรการกำหนดค่าตอบแทนตามมาตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการ ปรับรูปแบบวิธีการจัดอาชีวศึกษา ทั้งในระบบคืออาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยม และการจัดการอาชีวศึกษานอกระบบเพื่อให้เยาวชนที่หลุดออกจากการศึกษาในระบบ คนวัยทำงานและผู้สูงอายุได้มีโอกาสพัฒนาความก้าวหน้าต่อยอดอาชีพ จัดอาชีวศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับภาคประชาสังคม ชุมชน ตลอดจนการจัดให้มีระบบสมรรถนะที่เป็นสากล

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๒.๓ ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : - ปรับปรุง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้มีการตั้งสมัชชาการศึกษาและสภาการศึกษาจังหวัด

๓. ประเด็นปฏิรูป : การวัดผลการศึกษา

๓.๑ การจัดองค์กรใหม่ โดย

มาตรการ

ปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่การทำงานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ให้มีความเหมาะสมและทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ขั้นตอน

ก. กำหนดบทบาทและหน้าที่การทำงานของสถาบันทดสอบและวัดผลการศึกษาเพื่อให้ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เฉพาะในส่วนของหลักสูตรแกนกลางในแต่ละระดับชั้นและช่วงชั้นการศึกษาโดยจัดให้มีการทดสอบได้ปีละหลายครั้ง และพัฒนาให้มีการจัดการทดสอบออนไลน์ เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ผู้เรียนในการเตรียมการสอบเพียงหนึ่งครั้งหรือสองครั้งในปีการศึกษาเดียว

ข. มีคณะกรรมการร่วมที่จัดทำคลังข้อสอบในแต่ละสาระวิชาโดยจัดกลุ่มข้อสอบที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชานั้นจำนวนร้อยละ ๖๐ และเป็นข้อสอบที่ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ร้อยละ ๓๐ และเป็นข้อสอบที่ต้องใช้ความคิดและทักษะระดับสูงเพื่อหาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษร้อยละ ๑๐ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ค. สำหรับหลักสูตรตามภูมิสังคมนั้น ให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติทำการศึกษาและวิจัยเพื่อจัดทำแบบทดสอบทางการศึกษาและจัดทำคลังข้อสอบในลักษณะความยากง่ายตามข้อ ข. และให้ส่งมอบข้อสอบนี้แก่สมัชชาการศึกษาจังหวัดและสภาการศึกษาจังหวัดนำไปพิจารณาใช้ทดสอบทางการศึกษาตามความเหมาะสม ส่วนการจัดดำเนินการทดสอบนั้นให้ดำเนินการทดสอบออนไลน์โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

ง. สำหรับหลักสูตรเฉพาะและการทดสอบทักษะนั้น ให้สภาวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพจัดการทดสอบเองเนื่องจากมีความจำเป็นต้องมีการทดสอบด้านทักษะเฉพาะ แต่อาจให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติสนับสนุนวิธีการทดสอบออนไลน์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จ. การทดสอบทักษะในระดับอาชีวศึกษาที่ไม่ใช่ทักษะที่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพสามารถจะใช้สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ของกระทรวงแรงงานในการทดสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๓.๒ การกำกับการจัดการศึกษาตามแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างคนไทยที่สมบูรณ์ โดย

มาตรการ ให้สมัชชาการศึกษาเป็นผู้ติดตามการวัดผลการศึกษาของผู้จบการศึกษาจากสถานศึกษาที่สมัชชากำกับดูแลการจัดการศึกษา และจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อแก้ไขจุดอ่อนของสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีความเท่าเทียมกันทั่วประเทศ

ขั้นตอน

ก. สำนักงานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใน เตรียมการพัฒนาบุคลากรและจัดทำกระบวนการประกันคุณภาพภายใน (ตามวาระปฏิรูปที่ ๑๖) ให้เสร็จภายใน ๑ ปี

ข. สำนักงานพัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา) ร่วมกับสมัชชาการศึกษาติดตามการวัดผลการศึกษาของสถานศึกษาในกำกับ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำเสนอต่อสภาการศึกษาจังหวัดและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแก่สภาราษฏและคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เป็นประจำทุกปี

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๓.๓ ประเด็นกฎหมาย

มาตรการ : - ปรับปรุง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

๔. ประเด็นปฏิรูป : การสร้างองค์ความรู้ใหม่

๔.๑ การปรับเปลี่ยนบทบาทองค์กรใหม่ โดย

มาตรการ

ให้มีหน่วยงานในระยะยาวที่ทำหน้าที่ด้านการวิจัยระบบการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ และวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อดำเนินการจัดทำนโยบายวิจัยด้านการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จำเป็นต่อการสร้างอนาคตและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรม ร่วมกับหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัย และการร่วมหาทุนวิจัยจากทุกภาคส่วน คือ รัฐ เอกชน ชุมชน เพื่อจัดสรร แบ่งการทำงานวิจัย ไปยังหน่วยงานวิจัยทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับประเทศ

ขั้นตอน

มอบหมายให้ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการตามมาตรการได้ทันที

๑. ให้ สกอ. มีบทบาทรับหน้าที่วิจัยระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมการบริหารจัดการให้สถานศึกษาอุดมศึกษาดำเนินการวิจัยหาองค์ความรู้ใหม่

๒. ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาปรับระบบบริหารจัดการเชิงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของสถานศึกษาที่ไม่ซ้ำซ้อนในพื้นที่ใกล้เคียงกันจนมีอุปทานเกินกว่าอุปสงค์จนเกิดความไม่มีประสิทธิภาพ

๓. ให้ที่ประชุมผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและประธานสภาคณาจารย์กำหนดแนวทางกลางในการเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการ ระบบธรรมาภิบาล การรับผู้เข้าศึกษา

๔. ให้ที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาร่วมกับ สกอ. กำหนดรูปแบบการจัดตั้งวิทยาเขต ข้อกำหนดในการจัดการศึกษานอกที่ตั้ง ระบบประสานงานและกำกับดูแลสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ

ระยะเวลาดำเนินการ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๔.๒ การรวบรวมองค์ความรู้ใหม่ โดย

มาตรการ

ใช้กระบวนการทำงานด้านการสนับสนุนการวิจัยระบบการศึกษาให้เพิ่มหน้าที่ในการจัดทำนโยบายงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากชุมชนและเอกชน ตลอดจนการระดมหาทุนจากทุกภาคส่วน นอกจากงบประมาณวิจัยจากภาครัฐ

ขั้นตอน

ก. กำหนดบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมในการจัดทำนโยบายงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากชุมชนและเอกชน ตลอดจนการระดมทุนจากทุกภาคส่วนนอกจากงบประมาณวิจัยจากภาครัฐ

ข. กำหนดเป้าหมายการทำงานในระยะ ๑ ปี ๓ ปี และ ๕ ปี

ค. ติดตามผลการดำเนินงานและรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ เพื่อรายงานต่อสาธารณะ

ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเนื่องตั้งแต่ปัจจุบัน

๔.๓ ประเด็นกฎหมาย ไม่มี

๖. ผลที่คาดว่าจะได้จากข้อ ๕

ผลลัพธ์

๑. มีหลักสูตรการเรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับภูมิสังคมและมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตในวิถีไทยแบบใหม่ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

๒. พลเมืองไทยมีคุณลักษณะเป็นคนที่สมบูรณ์ มีความตื่นรู้ รับผิดชอบต่อสังคม สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ

๓. มีกระบวนการวัดผลการศึกษาที่สะท้อนความเป็นจริงทั้งการวัดความรู้และทักษะ

๔. มีกระบวนการกำกับและแก้ไขการจัดการศึกษาที่ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่ผลการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

๕. มีการจัดการองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากงานวิจัยและพัฒนาที่กำหนดโดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาของท้องถิ่นและดำเนินการวิจัยพัฒนาโดยบุคลากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลกระทบ ไม่มีผลกระทบในทางลบ

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

(๑) เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการดูแลอย่างถูกต้องตามมาตรฐานสากลตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา รวมถึงการลดจำนวนเด็กปฐมวัยในภาวะเสี่ยง เช่น เด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นที่ไม่พร้อม ลดลงให้ได้อย่างต่อเนื่อง

(๒) เกิดหน่วยจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงในทุกภาคส่วน และทุกพื้นที่ครอบคลุมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนการศึกษาเพื่อการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม

(๓) รายได้ประชาชาติในระดับจังหวัดที่เพิ่มขึ้น และจำนวนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น

(๔) อัตราการ怠งานที่เพิ่มมูลค่าและความก้าวหน้าในงานเพิ่มขึ้นของแรงงานไทยทุกช่วงวัย

(๕) จำนวนงานวิจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาระบบการเรียนรู้มีจำนวนมากขึ้น สามารถชี้้นำการกำหนดนโยบายและมาตรการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

(๖) มีหน่วยสนับสนุนกระบวนการปฏิรูประบบการเรียนรู้ของคนทั้งสังคมเป็นผลสำเร็จโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ตัวชี้วัดที่ ๑ ความพึงพอใจของสถานศึกษา ชุมชน ที่สามารถจัดการเรียนตามหลักสูตรที่มีความอ่อนตัวและเหมาะสมกับภูมิสังคม

ตัวชี้วัดที่ ๒ สัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนที่เหมาะสมขึ้น มีครูครบชั้นเรียน

ตัวชี้วัดที่ ๓ รายได้ประชาชาติในระดับจังหวัดที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากกว่าสถิติเดิม

ตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนประชากรตามสำมะโนประชากรมีการกระจายตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๕ จำนวนผู้แสดงแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งการกระจายตัวของผู้เสียภาษีดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ ๖ ผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ

ภาคผนวก จ

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ภาคผนวก จ

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑. นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน	รองประธานกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์	รองประธานกรรมการ
๔. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ
๕. นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์	โฆษกกรรมการ
๖. นายอมรวิชัย นาครทรรพ	โฆษกกรรมการ
๗. นายกมล รอดคล้าย	กรรมการ
๘. นายโกวิท ทองคุณ	กรรมการ
๙. นายเข้มแข็ง สุคนธสิงห์	กรรมการ
๑๐. นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	กรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณชัชชาติ เทพรานนท์	กรรมการ
๑๒. นายชาติ ตั้งจิรวงษ์	กรรมการ
๑๓. นายณรงค์ วงศ์เกรียงไกร	กรรมการ
๑๔. นายธวัช สุวุฒิกุล	กรรมการ
๑๕. นายธวัชชัย อู่พานิช	กรรมการ
๑๖. นายนิฟาริต ระเด่นอาหมัด	กรรมการ
๑๗. นายนำชัย กฤษณาสกุล	กรรมการ
๑๘. นายปิยะวัตติ บุญ-หลง	กรรมการ
๑๙. รองศาสตราจารย์เป็รื่อง จันดา	กรรมการ
๒๐. พลเอก พอพล มณีรินทร์	กรรมการ
๒๑. นายมีชัย วีระไวทยะ	กรรมการ
๒๒. พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	กรรมการ
๒๓. พลเอก วุฒินันท์ สีสายุทธ	กรรมการ
๒๔. นายสมเกียรติ ชอบผล	กรรมการ
๒๕. นายสุพร สุวรรณโชติ	กรรมการ
๒๖. นายสุวิทย์ เมษินทรีย์	กรรมการ
๒๗. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม	เลขาธิการคณะกรรมการ

พิมพ์ที่ : สำนักงานพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร